NATIONAL LIBR
JAN
INTERNATIONAL

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY

NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5534 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

51. N-RS. Trešdiena, 1972. g. 13. DECEMBRIS 22. GADS WEDNESDAY, DECEMBER 13, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Korporācijas Varavīksne 45 gadu dibināšanas atceres svētku dalībnieki Toronto. Otrā rindā septītā no kreisās Varavīksnes viceseniore Anitra Leksera, tālāk seniore Skaidrīte Upāna, sekretāre Tanita Sveķe, filistre — dibinātāja Angelika Gailīte, Toronto studenšu korporāciju kopas seniore Vera Lazdiņa (Selga), viceseniore Emīlija Ziplāne (Varavīksne) un sekretāre Solveiga Zirne (Aurora).
J. Liģera uzņēmums

Jārūpējas par jauno mācītāju sagatavošanu

BAZNĪCAS VIRSVALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Latvijas baznīcas virsvaldes sēdē 8. un 9. decembrī Ņujorkas draudzes Jonkeru baznīcas telpās bija archibīskapa A. A. Lūša, Latvijas ev.-lut draudžu apvienības Amerikā priekšsēža A. Veinberga un citi ziņojumi, pārrunas par sinodes darbību un māc. Dr. K. Bilzena lietu, rezolūciju pieņemšana un debates par citām baznīcas lietām un uzdevumiem.

Sēdē piedalījās archibīskaps A. Lūsis, LELDAAs priekšsēdis A. Veinbergs, prāv. V. Šēfers, locekļi A. Rūsis, R. Roze, A. Rumpeters un V. Gobiņš. No Čikagas bija ieradies Ceļa Biedra redaktors A. Strautnieks.

Sēdi ar svētbrīdi ievadīja prāv. A. Veinbergs, kam sekoja archibīskapa ziņojums. Pārmaiņas notikušas virsvaldes sastāvā un no ASV vidienes ievēlēts J. Silenieks. Sekoja ziņojums par LELDAAs vēlēšanu rezultātiem. No mācītājiem visvairāk balsis dabūjis prāv. A. Veinbergs — 124, seko V. Vārsbergs ar 107, prāv. R. Āboliņš ar 100 un A. Voitkus ar 92 balsīm. Šie četri ievēlēti LELDAAs valdē. Māc. M. Ķirsons ieguvis 83, Ruperts 57 un K. Bilzens 1 balsi. No lajiem ievēlēti trīs: A. Rūsis ar 109 balsīm, E. Leimanis ar 101, E. Robiņš ar 100 balsīm, bet kandidātos J. Ansbergs ar 79, A. Bērkulis ar 37, J. Lācis ar 28 un Kalniņš ar 18 balsīm. Revīzijas komisijā ievēlēti P. Mazītis un V. Pētersons ar 153 un J. Osis ar 151 balsi.

Lai būtu stingrāks legāls pamats, latviešu trimdas ev.-lut. baznīca jāinkorporē pie Ontario valdības Kanadā; priekšdarbi jau veikti. Latviešu baznīcai ir tiesības Ontario provincē dibināt draudzes un ordinēt mācītājus. Tomēr vajadzīgs labāks juridisks pamatojums arī mantojumu un novēlējumu saņemšanai. LEL-

(Turpinājums 17. lp.)

Darbam, dailei, vienībai

Korporācijas Varavīksne saime kopā ar piederīgiem un draugiem 25. novembrī pulcējās „Sutton Place" viesnīcā Toronto, lai atzīmētu 45 gadu dibināšanas atceri. Svētbrīdi, aizstājot Vācijā pēkšņi saslimušo varavīksnieti teoloģi Agnesi Poni, vadīja Toronto austrumu draudzes mācītājs Artūrs Briedis, to pabeidzot ar varavīksnietes nelaikes Karolas Dāles vārsmām: Krāšņa ir šī zeme — mūsu patvērums,/ Nava tēva lemess, nava dzimtais jums. Mūžībā aizgājušās varavīksnietes klātesošie godināja ar klusuma brīdi.

Svētku runā seniore Skaidrīte Upāna pakavējās pie korporācijas devīzes. Garo apsveicēju rindu ievadīja Angelika Gailīte. Viņa paskaidroja, ka Varavīksne kā literāra biedrība pie Latvijas universitātes jau dibināta 1922. gadā, kamēr korporāciju saimei tā pievienojās tikai 1927. gadā.

Bija daudz sirsnīgu sveicienu, dāvanu un ziedu. Gaismas kūlis apspīdēja zili-zeltavioletā vapeņa drapējumu. Varavīksnes loceklēm no jauna radās apņēmība celt Varavīksnes loka mirdzumā savas korporācijas devīzes: Darbam, dailei un Dzīvi veltīt patiesībai. Pēc Gaudeamus viesi vēl pakavējās pārrunās, lai pēc tam ierastos kopējās vakarīņas un ballē. Otrā dienā gada svētku komersā Bertas un Mildas Karlsones mājās pulcējās ap 30 varavīksnietes. Z.

DV teātris Kanadā atkārto

Mārtiņa Zīverta komēdiju

ČŪSKA

Emmas Kalniņas - Znotiņas režijā

1973. g. 7. janv. pl. 7 vak., St. Lawrence centrā, Town Hall

Biļetes iepriekšpārdošanā St. Lawrence centrā, tel. 366-7723 un DV Grāmatnīcā, tel. 921-7121.
Biļešu cenas: $4.00 un $3.00. Skolēniem un pensionāriem puscena

ZIEMAS SVĒTKU DZIESMU UN ZVANU IESKAŅĀ ZIEDOJIET

Daugavas Vanagu palidzibas darbam

ZIEDOJUMI NODODAMI LĪDZ Š. G. 30. DECEMBRIM VISĀS DV NODAĻĀS VAI NOSŪTĀMI DV KV KASIERIM R. BRITĀLAM, 236 BOWOOD AVE., TORONTO 12.

DV Kanadas valde.

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 13. DECEMBRIS 51. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neiesūtotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

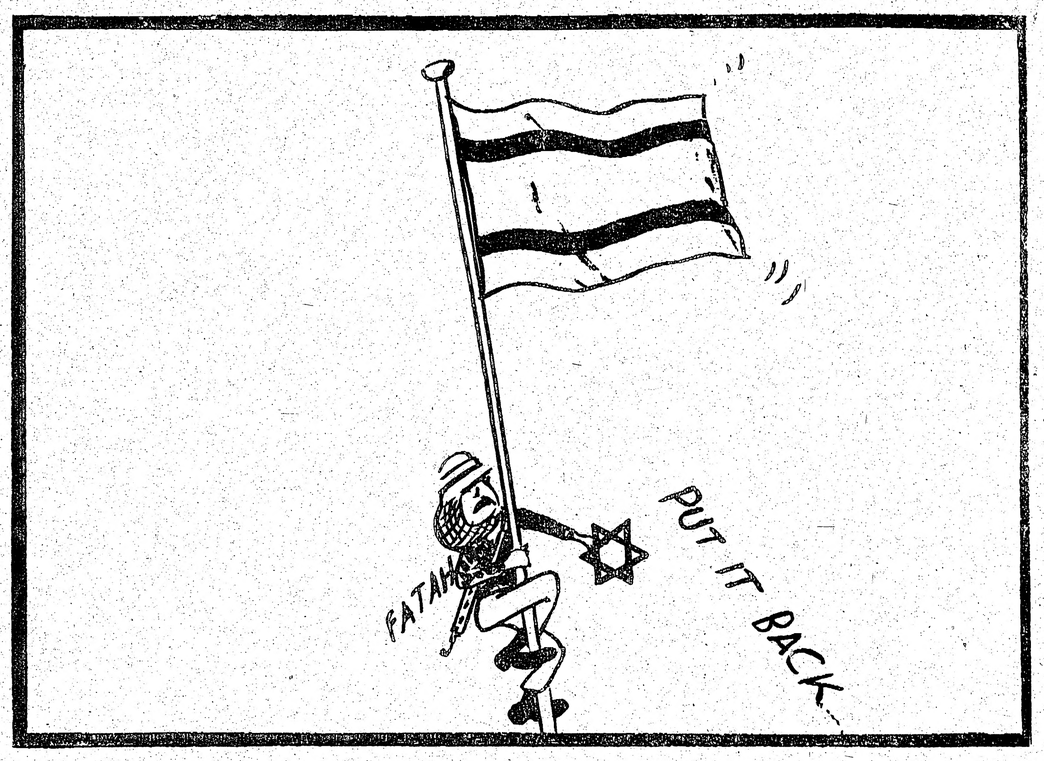

Palestīnas arabu terrors pret Izraēlu nav aplēšams. Ed Keiša zīmējums

Daži vārdi par Eiropas drošības konferenci

Helsinkos veic priekšdarbus īstajai Eiropas drošības konferencei, kuŗa notiks vēlāk. Tur krievi noteikti prasīs pastāvošo robežu atzīšanu Eiropā. Ir pareizi, ka mūsu organizācijas gatavojas iesniegt memorandus konferencei, bet ar to vien nepietiek. Ir jāietekmē Eiropas sabiedriskā doma mūsu labā. Tas panākams tikai ar loģiski izstrādātiem memorandiem, bet ir jāapellē pie plašākas sabiedrības jūtām, jāietekmē tā emocionāli. Nevaru spriest par Ameriku, bet Britanijā vēsā atturība ir bieži vien tikai fasāde, aiz kuŗas slēpjas siltas jūtas kā simpatijas pret tiem, kuŗiem ir nodarīta netaisnība. Vairākas jaunās paaudzes pārstāves man teica: „Nedomājiet, ka mums nav jūtu... bet mūs māca tās neizrādīt." Ļoti lielu atsaucību plašākās aprindās ir guvuši, piemēram, čechi. Mums vēl ir laiks: tiem baltiešiem, kuŗiem ir kaut kādi sakari ar „lielo" presi, vajadzētu mēģināt tur ievietot plašākus rakstus par Baltijas tautu traģēdiju (vēstules redakcijai, bet tikai avīzēs ar lielu tirāžu.).

Kā piemēru gribētu šeit minēt kādu nesenu, gandrīz veselu lappusi garu rakstu Ziemeļbritanijas lielajā avīzē The Scotsman ar virsrakstu „Ardievas visam..." Tas bija ieturēts ļoti emocionālā noskaņā. Minēšu tā raksturīgākos epizodus. Autore raksta par to, ka dzimtenes ilgas pamudinājušas daudzus vecākās paaudzes vāciešus no Polijai pievienotiem Austrumvācijas apgabaliem braukt ekskursijā uz dzimteni pēc kanclera V. Branta līguma ar Poliju. Autore nemin liekus skaitļus, vārdus un minēto apgabalu vēsturi, kaut gan šie apgabali jau sen bija vāciski. Viņa raksta: „Saskaņā ar Potsdamas līgumu 1944. g. Vācijas austrumu territorija tika pakļauta krievu un poļu administrācijai. Šo zemju vācu tautības iedzīvotāji tika izdzīti (1½ reizes vairāk nekā visas Skotijas iedzīvotāju skaits). Daudzi nomira, daudzi izdarīja pašnāvību. Autore raksta par savas ģimenes traģēdiju. Viņas vectēvs ar savu 83 gadus veco māti līdz 1946. g. slēpušies mežos un neticējuši, ka viņiem nekad neatļaus atgriezties viņu senču mītnē; beidzot tas ieradies Rietumvācijā ar nelielu lakatā iesietu saini un ar vārdiem:: „Tas ir viss, ko mēs izglābām." Līdz mūža beigām viņš ticējis, ka varēs atgriezties dzimtenē.

Vācu ekskursantu grupa minējusi tikai sava brauciena emocionālos motīvus: ...„mēs gribam tikai vēl reizi redzēt mūsu senču māju, baznīcu, kur mūs laulāja, kapsētu, kur ir vectēva kaps..." Ekskursanti atgriezušies ar saraudātām acīm. Divas māsas stāstījušas par ēkām, kuŗas gandrīz sabrukušas, par dārzu, kuŗš pārvērties mežā: „Labi, ka vectēvs to neredz, tas salauztu viņa sirdi. Ja mums būtu nauda, mēs to iedotu poļiem, lai tie saved visu kārtībā." Autore beidzot saka: „Politiķi var līgt līgumus, bet atsevišķam indivīdam ir grūti samierināties ar faktu, ka viņa senču zeme, kur viņš ir uzaudzis, ir tagad „ārzemes", kur viņam nav vairs vietas. Kaŗa beigas bija briesmīgas, briesmīgi noziegumi tika pastrādāti tanī laikā. Vecie cilvēki zaudēja visa sava mūža darba augļus, visus savus ietaupījums." (taisni šī fakta pasvītrošanai ir liela nozīme augļu kultūras zemēs, kur katrs krāj un tic, ka viņa bankas konts ir drošs — un tāpat viņa māja). Autore atzīmē arī, ka vecai paaudzei, kuŗa nometusies Hamburgā vai Diseldorfā, esot ļoti sāpīgi dzirdēt, ka viņu bērni vairs nerunā Pomerānijas dialektā.

Vai mūsu traģēdija nav vēl lielāka? To vajadzētu attēlot dzīvi, cilvēcīgi, ne tikai no sausi juridiskās, intelektuālās puses. Mūsu traģiskais likte-

(Turpinājums 18. lp.)

Lasītāju vēstules.

AR KOKASU RATIEM

Brunis Rubess no Toronto Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresā Čikagā teicis šādus vārdus: „Trimdas prese tautu Latvijā ignorē, pat nosoda." Lasu visus brīvajā pasaulē iznākošos latviešu laikrakstus, bet nevaru saskatīt, ka tāda būtu bijusi mūsu brīvās preses nostāja. Laikraksti gan vērsušies pret sakaru uzņemšanu ar dažādiem padomju iestādījumiem, piemēram „sakaru komiteju", bet nekad nav nostājušies pret tautu Latvijā! Amerikas latviešu jaunatnes apvienības kongresā Čikagā bija vērojamas izpausmes, kas pazīstamas tikai totālitārā varas pārvaldītās zemēs. Cik gan šādā veidā tālu aiziesim? Tā ir brauktšana kokasu ratos, kuŗos tagad iesēdies arī Bruno Rubess...

Kongresa apmeklētājs
Mičigenā

PAR DAŽĀM VESELĪBĀM

Zemgalietis Čikagā L. A. 15. novembŗa numurā sašutis, ka dzejnieks Valdis Krāslavietis noniecinājis tādu latviešu sabiedrību, kuŗai piederot arī Zemgalietis. V. Krāslavietis piedēvējis Zemgalieša sabiedrībai neveselību, citiem vārdiem — slimību. Mana jušana pēc mana paša mūža pārdzīvojumiem un neveselības ir apmēram šāda: ja kāds trimdas cīkstonis, savas sabiedrības veselību un saprātu aizstāvēdams, jūtas nespēcīgs vai kaunīgs savu pārliecību apliecināt ar pilnu vārdu, tad ar šīs ticības „veselību" ir — nu kā ir... Par smadzeņu veselību dzejnieka Krāslavieša gadījumā īpaši interesanta ir L. A. lasītāja G. S. no Grand Rapidiem vēstule. Krāslavietim viņa izvēlēto dzejnieka pievārdu vecāki neesot iedevuši... G. S. izbrīnas apsvētīts jautā: kāda tur atšķirība — vai parakstās ar pseudonimu, kā to dara Krāslavietis, vai tikai ar iniciāļiem?

Jā, dārgais G. S., jūsu loģika ir tiešām jūsu smadzeņu vērta! Kāda tur nu „starpība", vai tas muldētājs bija Pliekšāns vai Rainis? Vai Pedersens vai Knuts Hamsuns?... Vai tikai pliks — „X"...

Valentīns Pelēcis, Mineapolē

ZOBGALĪGAM JAUTĀJUMAM

NEVAJADZĪGS RAKSTS

Latvija Amerikā 29. novembŗa numurā L.k.o.k. J. Kapteinis no Hamiltonas raksta, ka šajā pilsētā esot tikai viens L. k. o. k., t. i., viņš, kas dzīvojot Hamiltonā kopš 1949. gada, bet 18. novembŗa atceres aktā Hamiltonas latviešu biedrības priekšnieks Kārlis Ozols esot aicinājis godināt „lāčplēšus un citus brīvības cīņu dalībniekus".

L.k.o.k. J. Kaptenis pārpratis svētku norisi vai ticis maldināts, jo negodināja kādā pilsētā vai apgabalā dzīvojošos lāčplēšus, bet godinājums tika attiecināts uz visiem Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieŗiem. Pretējā gadījumā vajadzēja lietot vienskaitli, jo Hamiltonā dzīvo tikai viens L.k.o. kavalieris. J. Kapteiņa raksts labāk iederētos Hamiltonas dzīves chronikā, bez svinīgā 18. novembŗa piemiņēšanas un parūgtās piegaršas...

Akta dalībnieks Toronto
MEKGAVERNS

Lai gan senātors Mekgaverns ļoti smagi zaudēja ASV prezidenta vēlēšanās 7. novembrī, draugi grib tomēr par viņu radīt leģendu, ko apstiprina Patrika J. Bjukenena raksts The Legend of Saint George McGovern (The New York Times, 24. nov., 1972.). Autors sākumā min draugu rūpes šai virzienā, bet pēc tam viņu parāda patiesības gaismā. Harrietta van Horne The Washington Post slejās raksta, ka sabiedriskā dzīvē esot maz tik labu, tik vienkāršu un uzticamu vīru, kas pilnīgi pieturoties pie puritāņu ētikas principiem, un tādēļ esot ļoti žēl, ka šāds jauks cilvēks tik smagi zaudējis. Pats Mekgaverns deklarē: „Mani uzskati bija pārāk progresīvi... Es neuzskatu sevi pašu, bet valsti

par zaudētāju." Sevišķi asi bija Mekgaverna uzbrukumi prezidentam Niksonam, ka vēl nav izbeigts Vietnamas kaŗš. Varam atvieglot uzelpot un priecāties, ka Mekgavernu neievēlēja. Viņš vēlējās izbeigt Vietnamas kaŗu visiem līdzekļiem, nedomājot par sekām. Visumā Mekgaverns nebaudīja tautas uzticību, jo arī viņa iekšpolitika bija pilnīgi nereāla.

N. V. Filadelfijā

KĻŪDĪŠANĀS

Savu sacerējumu Ačgārnā pasaule (L. A. 48. n-rā) Eols nosaucis par feļetonu, bet rakstot par tik smagām lietām kā Katinu, Centrālcietumu un Liteni, raksts kļuvis daudz nopietnāks. Rakstā pielaistas arī dažas kļūdas. Tajā minēts, ka Kenedija laikā komūnistiem „uz paplātes" pasniegta Kubā, Niksona posmā — Austrumvācija. Īstenība ir tā, ka Kenedijs sagatavojās invāzijai jau komūnistu pārņemtajā Kubā, bet izdarīja nodevību pret Kubas brīvības cīnītājiem, pametot tos bez bruņota atbalsta. Komūnisti Austrumvāciju sagrāba jau 1945. gadā, saskaņā ar Jaltas vienošanos. Viss, kas noticis tagadējā ASV prezidenta Niksona laikā, ir tas, ka pašu rietumvāciešu ievēlētais ministru prezidents Brants atsacījies no Austrumvācijas robežu grozīšanas, bet paši vācieši viņu ievēlējuši atkal par jaunu. Vai Niksonam vajadzēja doties uz Rietumvāciju un aicināt vāciešus nebalsot par Brantu?

Alberts Kalniņš, Toronto

KĀDS BIJIS IEGUVUMS?

Pēc notikušā 2. vispasaules jaunatnes kongresa Anglijā jauniešu grupa ciemojusies okupētajā dzimtenē resp. Rīgā. Kas ar to iegūts? Pēc šī apciemojuma jauniešos valda liels klusums. Ir tikai minējumi. Viens jaunietis izraidīts atpakaļ no Maskavas, kāds cits no Rīgas un viesošanās saīsināta par trīs dienām. Atbildi gaida arī citi latviešu jaunieši. Arī tēvi un mātes vēlētos dzirdēt, ko tad „mūsu puisīši un meitiņas" Rīgā darījuši? Vai vispār Latvijas apciemotāji no mūsu dzimtenes ko redzēja? Latvija nav tikai pie Daugavas (Rīga) un Gaujas (Sigulda), bet arī pie Salacas, Burtnieku ezera, Lubānas, Krāslavas, Rēzeknes, Gaiziņkalna, Liel-upes un Ventas un visur citur, kur lielā apspiestībā dzīvo latviešu tauta!

Līvu Justs Mičigenā

RAIZES

Esmu noraizējies, jo neesmu skaidrībā, kuŗi no mūsu literātiem ir ģēniji un kuŗi diletanti? Visu laiku viņi paši par to nikni strīdējušies. Arī es kādreiz jutu dzejnieka dzirksti, kad pamatskolā iedams uzrakstīju savai iecerētai dzejoli. Viņa to izlasījusi pasmējās un saplēsa. Tā es pazaudēju ne tikai savu gara ražojumu, bet arī iecerēto. Nav šaubu, ka mūsu tagadējo dzejnieku vidū daudz ģeniju, bet tas noskaidrosies tikai pēc viņu nāves, kad atradīsies cilvēki, kas viņu darbus varēs saprast un baudīt.

O. Zvirgzdgrauds, Toronto

Mijkrēsli

ANDREJA KRŪMIŅA NOVELES UN STĀSTI JĀŅA GORSVĀNA VĀKA ZĪMĒJUMS. APGĀDS TILTS, 1972. GADĀ

Tā nebūs ne slavas dziesma, ne paklanīšanās, tas būs tikai faktu konstatējums, ja teikšu, ka Hugo Skrastiņa vadītais Tilta apgāds ir publicējis vairāku mūsu rakstnieku pirmās grāmatas. Lai šis konstatējums ir apvienots ar cieņas apliecinājumu Tilta apgādam, jo ne katrs izdevējs ir jaunajiem autoriem pieejams. Arī Mijkrēslī ir Andreja Krūmiņa pirmā grāmata.

Grāmatā ir deviņi sacerējumi: Pavasaŗa lielā diena, Atgriešanās Jāņu vakarā, Velaines, Ziemas svētku vakara viesis, Veļupe, Mijkrēslī, Ceļa deva, Klāva Darvāna Ziemsvētku nakts, Brauciens pie Ziemeļmeitas. Pirmajā novelē autors stāsta par Arni, Dzidru un — Lieldienām. Arnim, kas tērpts svešā uniformā, ir pavisam īss atvaļinājums, un aizbraukdams viņš nezina, vai tēva mājas un Dzidru vēl kādreiz redzēs, tomēr šo noveli apstaro it kā pārlaicīgs mirdzums: „Pavasaŗa gaisma, kas, likās, nenāca tikai no saules, bet no visa zili kļuvušā debesu dziļuma, šī gaisma visu ietina starojošā gaisīgā vidē. Pat koki it kā pacēlās un lidoja pretī debesu jumam." (8. lp.) Nākamā novelē Kaspars pēc gadiem ir atgriezies dzimtenē un meklē ceļu uz Kraujām, bet šo māju vairs nav. Meitene Vaira Kasparu neuzskata par svešinieku, un Jāņu naktī viņi atrod „papardes ziedu" — mīlestības brīnumu. Dzimtenē ir notikušas lielas pārmaiņas, bet — „Vai šīs Jāņugunis, šīs līgo dziesmas nebija cilts nemirstības zīme?" (22.).

Novelē Velaines mazais Guntis vēlā vakarā ar medu grib pamielot vectēva veli, bet rijā sarodas arī citi dzimtas veļi, un — „Kāds dīvains drošs spēks auga zēna krūtīs: viņš te vairs nebija viens, viņš nekad vairs nebūs viens!" (31) Novelē Ziemas svētku vakara viesis Andrejs Krūmiņš risina aktuālu tematu par „paaudžu plaisu", bet rūgtumu un spriegumu Vērgaļu ģimenē novērš gluži negaidīts ciemiņš, par kuŗa labestību tiešām jāsaka: „Klusiet jauni, klusiet veci, Dievs ienāca istabā!" (37) Stāstā Veļupe leģionārs Sils krīt izlaušanās kaujā, bet nezin, ka ir kritis, un neredzams pārstaigā iepriekšējo dienu kauju vietas un pārsteigts ieraudzīga savu kritušo ķermeni; viņa zemes gaitas vēl nebeidzas, Viņš aiziet uz dzimteni, uz tēva mājām, bet tur šalc Veļupe. „...bez sākuma un beigām, bez gultnes un krastiem. Tai nebija arī ūdeņu, tik vēsa mūžības vēja pūsma Silu pacēla un nesa līdz pārējām dvēselēm, kas izdildamas pašas kļuva par mūžības vēju." (57)

Mijkrēslī ir liela apjoma (59. — 157. lp.), uz rūpīgiem pētījumiem pamatota, vēsturiska novele par latviešu leģionāru cīņām Berlīnē. Šie leģionāri ir bijuši: 1) nelielas, kopā salasītas grupas, kas piedalītas vāciešiem; 2) virsleitnanta Neilanda komandētā vienība — 15. divīzijas izlūku batljons, gan ne bataljona stiprumā. Šī ir pirmā novele mūsu literātūrā par mūsu kaŗavīriem Berlīnes kaujās, un autors noveli uzrakstījis tik spraigi, ka to nav iespējams izlaist no rokām, neizlasītu līdz beigām. Noveles nosaukums ir dots arī grāmatai, un tas ir visai zīmīgs un simbolisks. Degošajā Berlīnē, dūmos un grūstošo namu putekļos arī diena ir bijusi kā mijkrēslis, bet tas nav viss: leģionāram Blīgznam ir jādomā, vai kāds viņam nebija kaut ko teicis arī par laikmeta mijkrēsli? Ceļa deva ir stāsts par diviem franču gūstekņiem, bijušajiem latviešu leģionāriem, Krastu un Mārtinsonu, ko slimība saved kopā gūstekņu nometnes slimnīcā. Mārtinsonam par aizsaules ceļa devu kļūst niecīga papilddeva — aknu desas šķēlīte, ko viņš vairs neapēd. Klāva Darvāna Ziemsvētku nakts ir novele par latvieti, kuŗš strādā stikla lietuvē Francijā. Reiz viņam Ziemsvētku vakarā ir nakts maiņa, viņš darba vietā aizmieg un sapņo, ka ir dzimtenē, tēva mājās, un pirms svētvakara dievkalpojuma lielā steigā pošas uz pirti, jo māte saka: „Kur tad tu, dēls, tāds netīrs svētku vakarā?" (170)

Novelē Brauciens pie Ziemeļmeitas autors attēlo savu ceļojumu pa Somiju. Attēlojums ir skops un skarbs kā ziemeļu zemes daba, un tieši šajā skopumā un skarbumā ir meklējama noveles literārā vērtība. Ir arī vērtīgas atziņas, piemēram: „Katrai zemei, katrai tautai vajadzīga pašai sava kultūra un sava dvēsele, citādi tās pastāvēšanai nav nozīmes. To vajadzētu apzināties bez iedomības, bet arī ar paščieņu." (188) Vai rakstnieks Somijā atrada meklēto? Nē, viņš atzīstas: „Jūtos vēl vienmēr ceļā, meklējot Ziemeļmeitu... varbūt tas ir teiksmainās pasaules vēlmju sapnis, kas, īsti netveŗams, sauc atpakaļ uz mūsu pašu zemi."

Andreja Krūmiņa varēšana netiecas plašumā, bet koncentrējas spraigumā un iet dziļumā. Spraigās izteiksmes dēļ sacerējumos nav garlaicīgu vietu, nav lieku rindu. Berlīnes kauju notikumi būtu ārkārtīgi pateicīgs materiāls liela apjoma romānam (un tas nepavisam nebūtu garlaicīgs!), bet Krūmiņš šo notikumu attēlojumu ir koncentrējis novelē. Stāstā Veļupe rakstnieks ir iegājis parapsīcholoģijas dziļumos. Viņa spēja iejusties un pašam it kā kļūt par krituša kaŗavīra dvēseli, ir radījusi meistardarbu, kas, lai gan tikai neliels stāsts, ir tādas ievērības cienīgs, kādu ir pelnījuši Gunara Janovska romāni Pār Trentu kāpj migla un Ēnu menuets, Ilzes Šķipsnas Aiz septītā tilta, Indras Gubiņas Raksts putekļos un Anitas Daugules Tantals. Noveles Atgriešanās Jāņu vakarā, Velaines un Ziemas svētku vakara viesis mūsu mijkrēšla laikmetā ir jālasa vēlreiz un vēlreiz! Ne jau vectēva velim jāmielojas pie medus bļodiņas, ne jau Dievam jānāk istabā, bet tuvības sajūta ar mūsu priekštečiem, mieru un saskaņu nesoša labestība un mūsu līgo dziesmas, tas viss — bez citu tautu kultūras un ticējumu piejaukumiem — ir mūsu tautas dvēsele, latviskās kultūras sensenais pamats. To, kā Andrejs Krūmiņš saka, vajadzētu apzināties bez iedomības, bet tomēr ar paščieņu. Tātad Krūmiņa literārā māksla ir viņa latviskās dvēseles valoda.

Dzintra Užule

beigusi Vaterlū universitāti Ontario ar B.A. gradu socioloģijā. Viņa agrāk beigusi arī skolotāju kolledžu un vairākus gadus strādājusi par skolotāju Toronto. Pašlaik nodarbināta Izglītības (Board of Education) pārvaldē.

Simpatiski, ka sacerējumos nav „varoņu", Sils Veļupē, Blīgzna, Plāters, Āre, Neilands Mijkrēslī tādi nav. Ja Krūmiņš kādu no tiem būtu iecēlis par varoni, viņš būtu izdarījis kardinālu kļūdu, jo dotajos apstākļos neviens no viņiem par varoni nevarēja kļūt. Bet visai smalkjūtīgi, bez kāda pātosa rakstnieks ir attēlojis dažus no tādiem, kas tiešām ir sava veida varoņi, lai gan neviens viņus par varoņiem nesauc. Tie, piemēram, ir Guntis (Velaines), negaidītais ciemiņš (Ziemas svētku vakara viesis) un Mārtinsons (Ceļa deva).

Grāmatā netrūkst spilgtu un oriģinālu gleznu, kas dabiski izaug no attēlojamās norises un arī apliecina Krūmiņa varēšanu. Piemēram: „Pēkšņi gaiss sāka gārdzuļot, un viss ciems kļuva gaišs sprādzienu uzliesmojumos. Likās, ka kāds būtu parāvis vaļā milzu akmeņu maisu, un tie cits caur citu kristu uz lielu bungu ādas, bet šī āda bija ciema sasalušā zeme ar ēkām, kas drebēja trīsās." (44) „Pārkarsētā gaisa versme nesa karstus putekļus un vēl gailējošas pelnu plēnes. Mazās grupiņas vietām jau veidoja pūļi, kas steidzās kā uz apgaismotas skatuves." (149) „Uz ielas asais vējš plivināja garos maksi mēteļus ap meitenu mini brunču atklātajām kājām." (175)

Kas ir Andrejs Krūmiņš? Bijušais leģionārs un franču gūsteknis. Arī pēc gūsta Franciju izvēlējies par patvēruma zemi. Literātūras cienītāju saimē pēkšņi guva ievērību ar stāstu Veļupe, ko pirms dažiem gadiem publicēja laikraksts Latvija (Vācijā). Šīs skopās ziņas — nav pat dzimšanas datu, un tie arī nav svarīgi — es sniedzu tādēļ, ka Krūmiņš nebūtu sarakstījis savu grāmatu (vismaz tajā uzņemtos kaŗa stāstus ne), ja viņš pats reiz nebūtu bijis kaŗavīrs un gūsteknis. Jo tad viņā nebūtu iedegusies skaudrā zemdega, kas deg vēl tagad un laužas uz āru ar nepieciešamību — pateikt to, kas sakāms. Ar stāstu un novelu krājumu Mijkrēslī Andrejs Krūmiņš ienāk mūsu literātūrā kā nobriedis un izcili soļīgs rakstnieks. Turpmākajam rakstnieka darbam mans novēlējums — lai viņš pirmo sasniegumu dēļ nekļūtu iedomīgs un lai viņa dvēselē nekad neizdeg zemdega.

Arnolds Apse

Novembŗa beigās Hamiltonā bija rīkota Tālivalža Ķiķaukas gleznu izstāde, kuŗā bija redzami viņa jaunākie darbi, kas radušies pēc ceļojuma uz Kanadas rietumkrastu.

J. Gailīša uzņēmums

Ingrida Vīksna

MINIATŪRAS

Jauns sniegs pārsnidzis ceļam —
kāds iemin jaunas pēdas;
zinu, tam līdzi nāk
cits prieks
un citas bēdas.
Cik dziļš būs sniegs,
un cik dziļas būs bēdas,
un cik smagas tās atstās
tavās klusuma stundās savas pēdas?
Jauns sniegs pārsnidzis ceļam,
Kāds tavā ceļā iemin jaunas pēdas.

* * *

Straumes, kas iekrīt upē,
ir pilnas mīlestības;
upe, kas pazūd jūrā,
šalc pilna mīlestības.
Cilvēks, kas noslīkst šai jūrā,
noslīkst mīlestībā.

Referāts par Aleksandru Čaku

Vinipegas latviešu b-ba 4. dec. rīkoja V. Baumaņa mājā literāru vakaru. Kaut gan termometrs rādīja 25 C gradus zem nulles, sarīkojums bija pulcinājis ap 50 apmeklētāju, kas Vinipegas apstākļos ir ļoti liels skaits, ievērojot, ka šeit dzīvo tikai ap 200 latviešu.

Vakaru atklāja Vinipegas latviešu biedrības priekšnieks E. Dīriķis. Par Aleksandru Čaku referēja E. Zuzana no Dāfinas. Referente dzimusi Rīgā, kur strādājusi par skolotāju. Viņa sava referāta sākumā uzsvēr, ka kopš mazatnes bijusi Aleksandra Čaka cienītāja. Jau kā jaunai meitenei viņai paticis labi ģērbtais dzejnieks pelēkā uzvalkā. Viņa gludi skūtā galva piedevusi vēl vairāk cienības. Skuķi skolā jūsmojuši par Aleksandra Čaka dzeju. Referente cildināja Aleksandru Čaku kā lirisku meistaru latviešu dzejā, kas atšķīrās no citiem tā laika dzejniekiem tematikā. Aleksandrs Čaks pievērsies Marijas ielas „nakts tauriņiem", Grīziņkalna puikām un t. t. Kā bohemietis viņš apdzejojis visu, kas skāris tā laika „mazo cilvēku".

Būdams pats strēlnieks, Aleksandrs Čaks daudz dzejojis par latviešu strēlniekiem. Kā rakstnieks mīlējis Latviju, par to liecinot dzejolis Jāņu nakts, ko uzrakstījis, atgriežoties no strēlnieku pulkiem. Referente uzsvēra, ka Aleksandrs Čaks 1939. gadā saņēmis Annas Brigaderes prēmiju 3000 latu vērtībā. Čaka pāriešanu 1940. gadā pie komūnistiem referente attaisnoja ar viņa dzejoļiem, kuŗos tomēr jaušams nacionālisms, jo pratis pateikt tautai savas domas. To pašu referente centās pierādīt ar Aleksandra Čaka dzejas piemēriem arī otrā komūnistu okupācijas laikā.

Referāts bija labi sagatavots. Kopā ar dzejoļu lasītājiem Zigrīdu Kļaviņu un Andreju Meistaru tas sniedza klausītājiem labu literāru baudījumu.

Pēc referāta bija pārrunas, kuŗās daļa klausītāju bija ieskatos, ka sarkano laika izrīcības dzejniekam jāpiedod, jo viņš atradās zem diktātūras.

J. Z.

Sarkanie profesori bīstamāki par vecajiem komūnistiem

A. ŠIFRINS EDMONTONĀ STĀSTA PAR PADOMJU SODA NOMETNĒM

Ukrainas atbrīvošanas līgas Edmontonas nodaļas aicināts cionists Avrams Šifrins no Telavivas 25. novembrī runāja Edmontonā. Viņš ir grāmatas „The Fourth Dimension" autors, aprakstot dzīvi padomju vergu darbu nometnēs, kur pavadījis desmit gadu un šajā laikā iemācījies angļu valodu. Otrā pasaules karā bijis padomju armijā, tagad 48 gadus vecs. Padomju savienībā, viņš stāstīja, bez atsevišķām sieviešu nometnēm, pastāv arī bērnu nometnes. Nometnē, kurā atradies A. Šifrins, reiz atvests arī kāds 14 gadus vecs ukraiņu zēns, kas jau 4 gadus pavadījis bērnu nometnē. Staļina laikā vergu nometnēs cilvēki tā nobadināti, ka to svars bijis 35 — 40 kg. Kad mirušie nesti ārā no nometnes, sargs vēl katram iedūris ar durkli. Ziemā līķi sakrauti mežā kaudzē dzīvniekiem par barību.

Abās pusēs Maskavas un Sibirijas dzelzceļam atrodas piespieddarbu nometnes. Katru rītu līdz 5000 nometināto virzās uz nometnes vārtiem, lai dotos uz darbu. Pirms iziešanas pa vārtiem jāizgērbjas kontrolei, lai kādā salā. Nav brīvdienu, bet ieskaitot ceļā pavadīto laiku, darba dienas gaņums bijis 16 un 17 stundas. Chruščova laikā tas samazināts uz 12 — 13 stundām. Staļina laikā izsniegts 600 gramu maizes dienā, ar vāju kāpostu un iesmakušu zivju viru. No 50 miljoniem ukraiņu 5 — 6 miljoni bijuši vergu darbu nometnēs, arī daudz no Baltijas valstīm. Lai nožņaugtu nacionālo kultūru un sarīdītu vienu tautu pret otru, ukraiņi sūtīti uz Latviju un Lietuvu, bet latvieši un lietuvieši uz Ukrainu, arī Kazachstanu.

Staļina laikā cukurs un sviests bijis dabūjams tikai lielākos centros — Maskavā, Ļeņingradā, Rīgā. Izņēmums speciālie veikali partijas funkcionāriem. Apstākļi ap 1953./54. gadu bijuši tik drūmi, ka cilvēki vēlējušies labāk mirt. Notikušas pasīvas pretošanās. Tās izbeigšanai izsaukta armija. Kādā nometnē 500 sievietes nostājušās ieroču priekšā, lai šauj. Šauts arī.

Ap 1958./59. gadu apstākļi bijuši labāki, bet Šifrins tos niepiedzīvojis, jo tajā laikā atradies cietumā. Kad Ķijevā vai Rīgā prasot kaut ko krieviski, parastā atbilde esot: es nesaprotu jūsu krievu valodu. Ar 1959. gadu apstākļi atkal pasliktinājušies.

„Es redzu komūnistus jūsu universitātēs," sacīja A. Šifrins. „Tos apmāca marksisma profesori. Tie ir bīstamāki par veçajiem komūnistiem, jo paši komūnismu nav pieredzējuši. Agrāk Chruščovs, bet tagad Kosīgins Amerikā skūpstījis bērnus, bet Pad. savienībā tos sūta uz izolācijas nometnēm. Padomju sa-

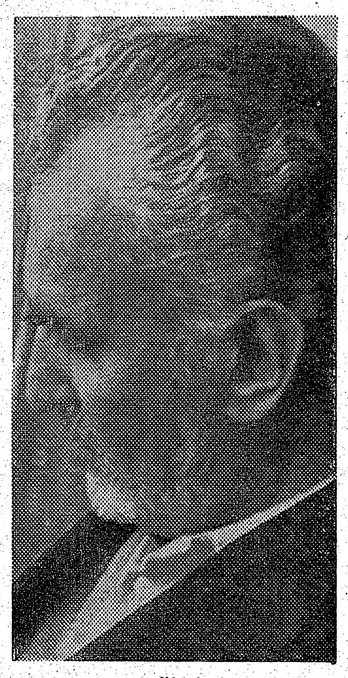

A. Šifrins

vienības iedzīvotāji neko tā neienīst kā Ruselu, Sartru, visus tos ārzemju intelektuāļus, kuri slavē padomju režīmu. Ikviena rietumu valstsvīra vizīte Pad. savienībā sagādājot vilšanos vergu darbu nometnēs. Kremļa varasvīri redz, ka Rietumi tos respektē, nāk no viņiem **kaut ko** izkaulēt," secināja A. Šifrins.

A. Šifrins ieteic tulkot rakstus par vardarbībām padomju zemēs angļu valodā, jo vēl arvien sastopot tādus, kuri par to neko neziņa. „Demonstrējiet," viņš aicināja, „atklāti akti palīdz cietumniekiem cīnīties par savu stāvokli. 10. decembris ir Cilvēka tiesību diena. Izlietojiet to demonstrācijām!"

Pirms Edmontonas apmeklējuma A. Šifrins runāja ukraiņu sabiedrībai Toronto.

A. Štāls

IESPĒJA SAMAZINĀT JŪSU 1972. G. PERSONĪGĀ IENĀKUMA NODOKLI!
(Income Tax)

Jau šodien varat izmantot JAUNO „Income Tax Act sec. 146". Šis likums atļauj jums, IENĀKUMA NODOKĻA MAKSĀTĀJIEM, noguldīt kārtējus depositus reģistrētā, personiskā pensijas plānā un ATVILKT šos noguldījumus no jūs taksējamiem ienākumiem.

Šī ir vienreizēja izdevība krāt nākotnei, izmantojot KRIETNU PERSONĪGĀ IENĀKUMA NODOKĻA (Income Tax) IETAUPĪJUMU!

Piezvanat man, vai iesūtat sekojošo kuponu, parādīšu jums, kā patiesi ietaupīt uz ienākuma nodokļa (Income Tax) rēķina!

Mārtiņš Grimba
Birojā: 364-8153 Mājās 757-8669
MUTUAL OF NEW YORK
2 Carlton St., Suite 1311, Toronto 2, Ontario
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
Dzimšanas gads ..... **Telefons** .....

NO LIELUPES TILTA—

saucas Jaņinas Ankipānes un Alberta Legzdiņa jaunākā skaņu plate. Cena ASV — 6.00 dol., Kanadā — 6.50 dol. Par piesūtīšanu 50 centus. Plates pasūtinājumus pieņem: TORONTO — DV Grāmatnīcā, 491 College Str.; HAMILTONĀ — V. Rudzītis, 16 Queen St. N.; LONDONĀ — K. Zacharevičа, 965 Southdale Rd.; MONTREALĀ — M. Štauers, 291 Lorraine Dr., Baie D'orfe 850.; ASV — latviešu grāmatu galdos vai no S. Legzdiņas, 1246 S. Grove, Berwy, Ill. 60402.

Uldis Grava apmierināts

SARUNA AR PBLA PRIEKŠSĒDI

Pēc Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēdes pēdējais šo kontinentu atstāja Latviešu apvienības Austrālijā priekšsēdis V. Eglīte.

PBLA priekšsēdis U. Grava ar nedēļu garo sēdes gaitu un panāktiem rezultātiem ir apmierināts. Par galveno panākumu uzskatāmi Globālā Kultūras fonda nodibināšana un globālā latviešu organizācija. Tomēr nekas vairs nav dzirdēts par jauno vadību, kas ir lietuviešu rokās. U. Grava pasīvitāti izskaidro ar to, ka lietuviešiem laikā no 23. līdz 26. novembrim bijis kongress.

Uz PBLA sēdi bija sabraukuši latviešu pārstāvji no dažādiem kontinentiem un zemēm. Sākumā atšķirīgu uzskatu bija diezgan daudz, bet pamazām tie zuda, U. Grava secina. Rezolūcijas un atzinumi tagad ir pieņemti, bet jāizstrādā vadlīnijas, kādus darbus katrs darīs, tāpēc rezultāti varētu rasties tikai vēlāk.

Eiropas drošības konferences jautājumā visi sēdes dalībnieki bija vienās domās, kas darāms. Pašreizējais uzdevums nogludināt Lēbera memorandā izteiktās domas. Šis darbs būtu veicams Eiropā līdz janvārim vai februārim. Tāpat šinī laikā apmeklējamas dažādu valdību pārstāvniecības. Nebūtu jābrauc tieši uz valstu galvaspilsētām, bet jāapmeklē labvēlīgo valstu sūtniecības vai konsulāti. Lai runātu ar Spānijas valdības pārstāvi, latviešu pārstāvim nebūtu jābrauc uz Madridi, bet pietiktu, ja apmeklētu Spānijas sūtniecību Londonā.

U. Grava domā, ka pašreizējā Rumānijas izturēšanās Eiropas drošības priekškonferencē Helsinkos varētu nākt Baltijas valstīm par labu, kaut gan šie apstākļi vēl jānovērtē. Varbūt nebūtu jānorobežojas ar baltiešu memorandu iesniegšanu tikai rietumu valstīm, bet to varētu nodot arī dažām austrumu valstīm ar labvēlīgiem uzskatiem.

Cik izmaksāja PBLA vienas nedēļas valdes sēde un kas sedz izdevumus, ir avīžnieka nākamais jautājums. Sēde izmaksāja apmēram 5000 dolaru. Ap 1500 dolaru liels ienākums par dažādu zemju pārstāvju runām 18. novembra sarīkojumos dažādās vietās ASV un Kanadā. No lielā banketa Ņujorkā atlikums bija 57 dolari. Banketā 17. novembrī piedalījās ap 200 sabiedrisku darbinieku. Pēc sēdes lielākā daļa dažādo zemju pārstāvji uzturējās ASV dažādās pilsētās vēl kādu nedēļu pie pazīstamiem, tā ka šis laiks PBLA nekā neizmaksāja. Šajā sēdē panāktā vienošanās, dažādo uzskatu saskaņošana un turpmākās darbības vadlīniju noteikšana bija šo izdevumu vērts, domāja U. Grava.

—be

Summas aizsardzībai

Izraēla izdod vairāk naudas par valsts aizsardzību nekā kuŗa katra cita valsts. Pēc World Military Expenditures statistikas uz katru iedzīvotāju, ieskaitot arī zīdaiņus, Izraēla izdod $477, ASV ierindojas otrā vietā ar $379, Pad. savienība $270 un Zviedrija $139.

Kaŗa vai aizsardzības vajadzībām ASV 1970. gadā izdeva 77,8 bilj. dolaru. Šogad tas ir 76,5 bilj. dolaru. ASV par aizsardzību izdod vairāk nekā 1/3 daļu, ko visas valstis pasaulē kopā izdod par bruņošanos.

Ja salīdzinām izdevumus uz katru kaŗavīru, tad ASV izdod $25.384, Kanada $20,500, Pad. savienība $18.400, Izraēla $16.300, Anglija $15.000, Rietumvācija $12.700, Norvēģija $9.500, Italija $6.100 un Ķīna tikai $3.000.

Samērā maz par bruņošanos izdod Japāna, Panama, Īrija, Luksemburga un Islande. Islandei pat nav savas armijas, ne arī jūŗas vai gaisa flotes. Ir tikai pieci krasta apsardzības kuģi pašu zvejas kuģu aizsardzībai.

V. A.

Norberts Trepša guldīts zemes klēpī

Prāvesta Norberta Trepšas atvadu svētbrīdī 3. decembrī, Bronksas dievnamā Ņujorkā piedalījās pāri par 300 izvadītāju un četri latviešu priesteri no dažādām vietām ASV. Pie šķirsta mainījās latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars un DV Ņujorkas apvienības goda sardze. Aizlūgumus teica mons. Vilks un prāvesti Čivželis, Pudāns un Vārna. Lielo ziedu un vainagu kalnu nebija iespējams baznīcā novietot, un tas bija atstāts bēru namā. Gaŗa bija arī organizāciju pārstāvju runātāju rinda, kas atvadījās no aizgājēja.

Ņujorkas latviešu katoļu draudzes vārdā no aizgājēja atvadījās A. Kučinskis. Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēža U. Gravas runai sekoja L. Liepas un A. Lejiņa atvadvārdi no Amerikas latviešu apvienības. Māc. P. Zariņš atvadījās Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes, bet O. Balodis Latviešu katoļu studentu apvienības Dzintars vārdā. Bija atvadu sveicieni no BATUN priekšsēža I. Rupnera un igauņu pārstāvja Mitmana. No DV Ņujorkas apvienības pēdējās ardievas teica K. Kitners, no korporācijas Lacuania un bīskapa Rancāna piemiņas fonda O. Rancāns, no dzintariešiem B. Jerumane, no Latviešu preses biedrības V. Irbe, no Baltiešu juristu apvienības E. Kerno, no Baltiešu sieviešu apvienības latviešu delegācijas H. Ozoliņa. No Vindzoras un Detroitas latviešu katoļu draudzes, kuŗās nelaikis strādāja pēc ievešanas priestera amatā, runāja J. Poča. No Filadelfijas un Vašingtonas latviešu katoļu draudzēm pēdējos sveicienus nodeva Kornejs, bet no Latviešu kaŗa invalidu apvienības — L. Apelis.

Rakstveida atvadu sveicienus bija sūtījuši Amerikas latviešu apvienības priekšsēdis I. Spilners, Baltiešu federācijas Vankuveras un Edmontonas kopa un dzintarieši Čikagā.

Prāvestu N. Trepšu pēdējā gaitā izvadīja pirmdien, 4. decembrī, no Sv. Franča de Šantel baznīcas uz Sv. Kārļa kapsētu Longailendā. Izvadīšanas mesi vadīja Ņujorkas archidiocēzes bīskaps, piedaloties četriem latviešu priesteŗiem un pavadītāju pulkam, no tiem liela daļa amerikāņu draudžu locekļi.

Vk

LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķi numuri pērkami
HAMILTONĀ
Northland Grocery
173 Glendale Ave., North

(23. turpinājums)

Viņa panākumi un bagātība likās nenozīmīgi un nevērtīgi atribūti, jo Adelīnu viņš ļoti mīlēja. Tanī brīdī Velss pat bija aizmirsis Dorisu, jo domāja tikai par sevi, par savu zaudējumu. Dorisa pienāca pie viņa klusa un bikla. — Nāc, tēt, vakariņās, — meitene sacīja un saņēma tēva roku. Šīs mīļās, siltās meitenes rokas pieskāriens tai brīdī pildīja nelaimīgā vīra ķermeni ar jaunu, nebijušu spēku. Viņš apskāva meitu un noteica: — Jā, Doris, mēs dzīvosim! — Un tad nelaimīgais vakars pirms vairāk nekā gada ar Dāvidu.

„Raiti," Velss runāja, raugoties augošajā mēness ripā. „Arī Dāvids ir atbrīvots."

„Atbrīvots? Kā tā?" Vizums piecēlās un piegāja pie loga.

„Raiti, Dorisa tev droši vien stāstīja par savu nelaimi un par to, ka viņa atsaukusi saderināšanos, nepaskaidrojot īsto iemeslu. Savas sirdssāpes Dāvids mēģināja mazināt narkotiskajās vielās, kuŗu iespaidā viņš arī izdarīja tādu muļķību."

Velsa paskaidrojumos Raitis tikai daļēji klausījās. Viņa domas bija pie Dāvida, Ivetes, pie mātes un beidzot pie necerētā darba piedāvājuma. Domājot ar pēdējo, Raitis pasmaidīja. Ivete pavasarī beigs universitāti, viņi apprecēsies un pārcelsies uz Ņujorku. Dāvids varēs stāties Raiša vietā pie Makdonella... Jauneklis nebija apmierināts, viņš nebija apmierināts ar sevi, ar savu gļēvo izturēšanos. Velss viņa labā bija darījis tik daudz, un viņam pat pietrūka dūšas un vīrišķīga godīguma pateikt miljonāram, ka māte saderinājusies ar instruktoru Braunu. Kāpēc? Vai viņš cerēja, ka māte no sava nodoma atteiksies? Vēl jau viņa nebija precējusies! Galu galā, kādas viņam tiesības jaukties mātes personiskajā dzīvē, viņas nodomos? Ja māte gribēs, viņa pati to pateiks. Bet vai tā nebija nekaunīga izmantošana? Tāda kā stāvēšana uz vienas kājas, balstoties uz diviem pleciem?

Velss pagriezās pret jaunekli:

„Šovakar es jūtos labi. Īstenībā es jūtos tāpat kā pirms divdesmit pieciem gadiem, kad nobeidzu universitāti un tēvs man iedeva aploksni ar naudu un biļeti lidojumam uz Eiropu. Visus vidusskolas un studiju gadus strādāju un pelnīju. Manam tēvam piederēja juvelieŗu veikals. Viņš nopelnīja labi, bet mēs bijām seši bērni ģimenē, tāpēc ikviens no mums strādāja, lai atvieglotu vecākiem materiālās rūpes. Toreiz no laimes apskāvu tēvu un raudāju. Ceļojuma laikā iepazinos ar Dorisas māti — lorda Eseksa jaunāko meitu Īnu. Viņa atbēga man līdz uz Kanadu, kur mēs apprecējāmies. Man dzīvē ļoti laimējās, un es kļuvu bagāts, bet Īnas vecākus izlika no viņu senču mantotās pils. Lai gan vecais Esekss mani necieta, viņam nezinot, no valdības atpirku pili. Vecīši, Dievu un karali slavēdami, aizgāja tur atpakaļ dzīvot. Kad Dorisai bija divi gadi, Īna ar meiteni aizbrauca pie vecākiem. Tad viņa arī izstāstīja, ka nevis karalim, bet man pienākas pateicība par viņu atgūto ģimenes mantojumu... Savādi, nepieejami un nepielūdzami ir tā sauktie angļu „dižciltīgie". Es arī nekad nevēlējos viņus traucēt, bet Īna laikam bez viņiem nespēja dzīvot. Arī bez savas pirmās mīlestības, lorda Halifaksa dēla. Šodien man liekas, ka tam tā vajadzēja notikt, ka daudzkam vajadzēja notikt tieši tā, kā noticis, citādi es nepazītu tevi, simpatisko instruktoru Braunu un tavu māti. Īstenībā šovakar es nejūtos vairs kā zaudētājs, bet ieguvējs. Manī atdzimusi jauna cerība, cerība personiskajai laimei. Iesim pie galda."

Dorisa ienesa paplāti ar saldējuma torti un kafiju. Jaunais architekts palīdzēja mājasmātei. Pēc kafijas Velss aizkūpināja cigāru un ērti atlaidās zvilnī.

„Parunāsim par Ņujorkas biroju," viņš lietišķīgi sacīja. „Kad mēs varētu lietas tai virzienā sākt kārtot?"

Vizums izstāstīja mājastēvam par Iveti, savu nodomu precēties un ka vislabprātāk jauno darbu uzņemtos nākamajā pavasarī.

„Savu vietu es atstātu Dāvidam," viņš beigās noteica.

„Nesteidzies, dēls," Velss domīgi piemetināja. „Dāvidam nopietna ārstēšanās ir vairāk nepieciešama par darbu. Es biju pie viņa cietumā pēc otrreizējā pašnāvības mēģinājuma, kad arī izstāstīju par Dorisas slimību. Un tagad," Velss sirsnīgi iesmējās, „pieturies pie krēsla! Dāvids nolēmis iet atpakaļ uz universitāti un studēt medicīnu."

Kad Dorisa un Raitis roku rokā devās uz vārtiem, pie kuŗiem gaidīja Velsu šoferis ar limuzīnu, jauneklis skatījās drauga Dāvida līgavā kā brīnumā. Arī viņā ritēja dižciltīgo asinis, uz ko norādīja meitenes neparasti maigā sejas āda, cēlā gaita un nosvērtā runa. Jaunavas drānas bija ļoti skaistas un gaumīgas, nekas pārspīlēts, bez liekas greznības, bet labas un rūpīgi izmeklētas. Jaunā architekta skats nevilšus apstājās pie jaunavas acīm, kuŗās viņš saskatīja neredzīga cilvēka pirmās pazīmes, kas viņam tik ļoti atgādināja neredzīgo zēnu, ar ko bija sastapies un sadraudzējies bērnībā. Tās likās it kā sastingušas, it kā koncentrētas vienā zināmā punktā. Tikai ar galvas pagriezienu meitene redzēja lietas pa labi un pa kreisi.

„Vai patiesi nav nekādu cerību atgūt tavu redzi?" jauneklis ar grūtībām vaicāja.

„Ir un nav," Dorisa pagrieza galvu pret runātāju. „Esmu samierinājusies ar visām varbūtībām, par mani nebēdā. Mūža gaŗums un cilvēka liktenis ir tāpat Dieva ziņā kā gada laiki. Dažreiz ziema ir gaŗāka nekā parasts, citreiz vasara ir auksta, bet skaists rudens, un atceries, kā bija pērngad, pavasaŗa nebija nemaz, no ziemas it kā lēkšus ielēcām vasaras karstumā. Lapas kokiem plauka paukšķēdamas." Dorisa sirsnīgi iesmējās. „Pirms ieeju tumsas valstībā, aizbraukšu pie mātes uz Angliju. Pakavēšos Romā, Parīzē, varbūt mēģināšu noklūt Lūrdā."

Raitis cieši turēja meitenes roku savējā.

„Dari to," viņš čukstēja un noliecās, lai noskūpstītu meitenes pieri.

„Raiti," Dorisa pagriezās pret architektu. „Apsoli man, ka tu nerīkosi kāzas, pirms es atgriežos. Mēs ar Dāvidu gribam būt vedējos."

Velsa šoferis atvēra limuzīna durvis.

„Uz drīzu redzēšanos," Raitis noteica un iekāpa automašīnā.

NO GRĪVAS TĒVA DIENAS GRĀMATAS

25. novembrī.

Jā, ko tu, cilvēks, vari teikt, ko sacīt, bagātā zemē viss ir dubultīgi, pat divi pļaujas svētki. Tas, protams, ir tikai mums, latviešiem. Iespējams, ka Ritvaram atļauj ģimeni apciemot, bet Elīzas nav mājās. Varbūt tā labāk, lai redz, kā mēs te visi cīnāmies, kad saimniece atvaļinājumā. Pirmās divas nedēļas tā sadūšojos, ka mēģināju pats staigāt, bet nu gan mani spēki pavisam pagaisuši. Māte gan nekā neteica, bet es zinu, cik daudz viņai bija jāiztur. Nelīdzēja ne Larisas, ne Airas, nedz zēnu lūgumi pieņemt kādu palīgu. Māte ne par kādu naudu negribēja svešinieku mājās.

(Turpinājums sekos)

Skriešus uz latviešu skolu, vie nalga, kāds laiks! No kreisās: Raitis Freimanis, Mārtiņš Kunavs, Alberts Vītols, Valters Kronbergs un Andrejs Pavasars Toronto.

J. Liģera uzņēmums

Jaunatnes spriedums

KĀ ĢIMNAZISTI NOVĒRTĒ 18. NOVEMBRA AKTU TORONTO

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazijas audzēkņi katru gadu organizēti piedalās kopējā Latvijas dibināšanas atceres aktā. Ģimnazisti jau pietiekami garīgi nobrieduši, lai apzinīgi sekotu akta norisei un vērtētu to. — „Esmu izaugusi un sāku domāt par nākotni," raksta kāda ģimnaziste. Apziņa par piederību savai tautai un tās kultūrai izpaužas jauniešu darbos. Ģimnazistu domas un vērtējumus apskatīšu, izvirzot attiecīgus jautājumus.

Kā jaunatne izprot un vērtē 18. novembŗa aktu? — „Manuprāt, 18. novembŗa atcere ir tagad patriotisma un cerību uzmundrināšanai. Kad ļaudis iet mājās, viņos vajadzētu atkal degt cerības liesmai, kas atkal atjauno sapni par Latvijas brīvību."

Jauniešu domas vairāk pievēršas nākotnei, mazāk pagātnei un tagadnei. — „Man liekas, ka 18. novembŗa akts vairāk domāts nākotnes plānošanai, mēs sanākam kopā, lai atcerētos, ka Latvija reiz bija brīva un ka tai atkal jābūt brīvai."

Kā jaunatne vērtē atceres akta nozīmi savā dzīvē? — „Šādiem aktiem ir ārkārtīgi liela nozīme jaunatnei, kas dzimusi un augusi svešumā, kas nav skatījusi savu tēvzemi. 18. novembŗa akts audzina jaunatnē nacionālo izpratni, modina varonības izjūtu, pašlepnumu.

Ko jaunatne var darīt Latvijas brīvības labā? — „Šī (akta) diena pierāda, ka mēs esam latvieši un tādi gribam palikt. Domāju, ka mēs nesam Latvijai (tās dzimšanas dienā) vislielāko dāvanu, saglabājot valodu, kultūru un paražas."

Kādai rīcībai jaunatni pamudina 18. novembŗa akts? — „18. novembŗa akts liek man vairāk domāt par Latviju, kāda tā bija kā brīva valsts, un dod man vairāk gribas spēka runāt latviski un iet latviešu sabiedrībā!"

Vai jaunatne apzinās valodas nozīmi latvietības saglabāšanā? — „Ja latviešu valoda pazudīs latviešu jauniešos, tad latviešu tauta būs izmirusi."

Kā jaunieši novērtēja sveštautieša Dr. Fennella runu latviešu valodā? — „Dr. Fennells pienāca vistuvāk 18. novembŗa temai." — „Viņš mums visiem atgādināja, ka katra latvieša pienākums saglabāt savu kultūru un valodu." —„Ja visā vakarā kaut ko izjutu, tad tas bija kauns. Kauns par to, ka sveštautietis var iemācīties mūsu valodu labāk nekā dažs labs latvietis, ka viņam mums jāatgādina, pat jāiestāsta, cik vērtīga latviešu valoda mums ir un cik tā mums nepieciešama." — „Vai mums nav jānosarkst, ka mēs paši, latvieši, sevišķi jaunatne, nevaram izteikties savā dzimtajā valodā."

Kā jaunatne novērtē ovācijas Dr. Fennellam pēc viņa runas? — „Liekas, ka ar to parādījām, cik mazvērtīgi jūtamies. Laikam aizrāvušies ar sveštautieša godināšanu, rīkotāji aizmirsa publikai paziņot, ka Tēvzemes balva šogad piešķirta dzejniekam Andrejam Eglītim, kas nesavtīgi strādājis savas tautas labā gadu desmitus."

Ģimnazistu vērojumi par jauniešu piedalīšanos aktā. — Starp akta dalībniekiem bija maza saujiņa jauniešu. Bija atnākuši tēvi un mātes, bet neredzēja bērnus. Bija atnākuši jaunieši, bet neredzēja vecākus."

Kā jaunieši novērtē minētās parādības sekas? — „Kā lai jaunietī veidojas tēvzemes mīlestība, ja netiek sēta tēvzemes mīlestības sēkla? Kā lai jaunietis cienī aktus, ja vecāki to nedara? Diemžēl, ir daudz jauniešu, kas vēl nav pietiekami nobrieduši, lai saprastu aktu nozīmi."

Kas jauniešiem nepatika aktā? — „Nepatika, ka pārsvarā bija angļu valoda." — „Vēlēšanu gadā kanadiešu viesu un labvēļu netrūka. Liekas, ka viņi tik mēģināja dabūt latviešu atbalstu 4. decembŗa vēlēšanās. Viens teica, ka viņa vecmāmiņa dzimusi Latvijā, otrs, ka viņa sieva dzimusi Lietuvā."

Kā jaunieši novērtē vecās paaudzes aktīvitāti aktā? — „Koŗa dalībnieku vidū bija daudz sirmgalvju. To priekšā gribas noliekt galvu un teikt klusu paldies. Viņi ir tie, kas nodod mantojumu jaunatnei."

Kā jaunieši novērtē akta nozīmi ieaugšanā latvietībā? — „Latvietībā nevar ieaugt vienā dienā. Skatīsimies atkal uz priekšu, lai vismaz reizi gadā latvietis var īsti izjust savu latvietību un savu gribu pēc brīvas Latvijas."

Jauniešu apcerējumi liecina, ka nacionālā ideoloģija latviešu jaunatnē vēl ir dzīva. Nav daudz jauniešu, kas grib un spēj izprast, izjust, pārdzīvot Latvijas dibināšanas atceres akta nozīmi mūsu pašreizējā dzīvē svešumā. Svarīgi, ka latviešu sabiedrībā paglābies un, cerams, nākotnē nostiprināsies latviešu jaunatnes nacionāls kodols, kas domā, jūt latviski un tic brīvas Latvijas atdzimšanai. Ap šo nacionālo kodolu pamazām pulcēsies pārējie latvieši, kas vēl nebūs nogrimuši asimilācijas plūdos.

Ludvigs Vīks

Polijas nemierus atceroties

Strādnieku nemieri Polijā pēc 2. pasaules kaŗa izcēlās Poznaņā (agrākā Pozene) 1956. g. 28. jūnijā. Nemierus apspieda. Rezultātā — 44 kritušo un simtiem ievainoto.

Šāgada decembrī paiet divi gadi kopš nemieriem Polijā 1970. gadā, kad oficiāli gan ziņoja, ka galu dabūjušas 45 personas un ievainotas 1165, bet kā to aculiecinieki ārzemju žurnālisti izteikušies, upuŗu skaits bijis daudz lielāks.

Kaut arī poļi vēl ļoti labi atcerējās nesekmīgo sacelšanos Austrumvācijā 1953., Ungarijā 1956. un Čechoslovakijā 1968. gadā, ko visus apspieda krievu kaŗaspēks, poļu strādnieki šoreiz parādīja tādu drosmi, ka nebaidījās arī no tām divām krievu divīzijām, kas stacionētas Polijā, kā arī no 200.000 krievu kaŗaspēka, kas atradās Austrumvācijā.

Pirms nemieriem poļu strādnieks caurmērā nopelnīja 100 dolaru mēnesī, strādājot 46 stundas nedēļā. Tas nav daudz, ja puse no algas aiziet par pārtiku, un par uzvalku jāmaksā visa mēneša alga. Tanī pašā laikā poļu strādnieks Gdanskā (agrāk Danciga) redzēja pieklājīgi ģērbtos ārzemju tūristus, kuŗi savu atvaļinājumu pavadīja šīs pilsētas kūrvietā.

Te pēkšņi pirms Ziemsvētkiem poļu valdība pacēla pārtikas preču cenas, tādā kārtā pazeminot jau tā zemo strādnieka dzīves iztiku par 10 līdz 15 procentiem. Gomulka, līdzīgi krieviem, sviesta vietā ražoja lielgabalus resp. patēriņa preču vietā vispirms atbalstīja smago rūpniecību. Neapmierinātība klusi sākās 14. decembŗa pirmdienas rītā, kad kāds tūkstotis Gdanskas kuģu būvētavas strādnieku ieradās komūnistu partijas birojā un sūdzējās par Gomulkas jaunām „reformām". Kad neviens no lielākiem partijas biedriem neparādījās un strādnieku prasības ignorēja, **nemieri sākās.** Drīz nemiernieku pūlis pieauga uz 10.000, kas aplenca partijas biroju un to aizdedzināja. Nemieri izcēlās arī Gdiņā (agrāk Gotenhafena), kur tos ar tankiem apspieda. Streikoja arī citās Baltijas jūŗas piekrastes pilsētās un arī Varšavā, lai atbalstītu neapmierinātos strādniekus. Nemieri beidzās, kad Gomulku nomainīja Gireks, kas bija pazīstams kā dzelzs un ogļu rajona Katovicas „stiprais vīrs", kam strādnieku apstākļi pazīstami, jo pats bijis ogļracis. Varu pārņemot, viņš vispirms uzklausīja streikotāju problēmas un ieteica strādniekiem atgriezties darbā.

Gireka laikā pārtikas cenas gan nokritās. Tāpat arī minimālo mēneša algu no 35 dolariem paaugstināja uz četrdesmit pieciem dolariem. Atļāva arī no ārzemēm ievest vairāk patēriņa preču. Arī caurmēra algas paaugstināja par pieciem procentiem. Varšavas veikalus gan apgādāja ar gaļu un precēm vairāk nekā agrāk, bet to kvalitāte vēl joprojām bija zema.

Šie nemieri mācījuši, ka lielais un „brālīgais" krievu kaimiņš neuzdrošinās vairs iejaukties 30 milj. poļu iekšējās lietās. Mācījušies bija arī mazie satelīti. Arī čechoslovaku Gustavs Husaks iesaldēja dažas preču cenas un apgalvoja, ka nekādas saimnieciskas reformas vairs neizdarīs uz strādājošo rēķina. Arī Rumānija pazemināja cenas uz dažām precēm un savas piecgades plānā paredzēja vēl 20 procentu algas pielikumu.

Cik labi klājas Polijā, vislabāk raksturo pašu poļu anekdots: „Kāda starpība starp Gomulku un Gireku?" Atbilde: starpības nav nekādas. Tikai Gireks to vēl nezina." **V. A.**

ASV chronika

KLĪVLENDA

● DV Klīvlendas apv. rīkoto Lāčplēšu dienas pieminas aktu un Klīvlendas apkārtnes darbu skati Apvienotās draudzes namā atklāja apvienības priekšnieks A. Vadzemnieks. Atceres aktā no trim Klīvlendā dzīvojošiem Lāčplēšu kaŗa ordeņa kavalieriem bija ieradies tikai A. Ebelis. DV krūšu nozīmes saņēma jaunās vanadzes Lilita Riekstiņa-Krūmiņa un Daina Ziediņa. Par Latvijas atbrīvošanas cīņām runāja R. Aboliņš. Aktu kuplināja vīru ansamblis Tēvzeme. Izstādē piedalījās 17 gleznotāji ar 60 darbiem un 5 daiļamatnieki ar plašu izstrādājumu klāstu kokā, metallā un keramikā. DV apvienība katru gadu izsniedz jauniešiem, kas piedalās latviešu sabiedriskos pasākumos, stipendiju. Tādu šogad saņēma Karmene Edelberga, Launa Lagzdiņa un Ilze Ficukāne. Ar klusuma brīdi godināja mūžībā aizgājušo mākslas izstāžu ierosinātāju un nodibinātāju Bernhardu Sniedzi. Sarīkojumos piedalījās arī ALAs valdes loceklis V. Daiga. Tautieši ieguva 9 gleznas un vairākus daiļamatnieku darbus.

● Klīvlendas latviešu baptistu draudze no 15. līdz 17. novembrim rīkoja Apvienotās draudzes namā kristīgās celsmes sanāksmes, kuŗās runāja māc. R. Ekšteins no Toronto. 15. novembrī referents runāja par tematu Kristus un labais cilvēks, bet 16. novembrī — Kristus un pazudušais cilvēks. 17. novembrī evaņģelisko sanāksmi beidza ar referātu Kristus un jaunais cilvēks. Sanāksmes kupliināja solo, koŗa un sanāksmes dalībnieku kopdziesmas un deklamācijas.

● Pēc Latvijas valsts dibināšanas atceres, kuŗu Klīvlendas Apvienotās draudzes namā rīkoja Klīvlendas latviešu biedrība, valsts svētki otrā dienā turpinājās Apvienotās draudzes dievnamā, kur svētku dievkalpojumu vadīja māc. I. Gaide, piedaloties mācītājiem K. Briedim, R. Ekšteinam un U. Ukstiņam. Dievkalpojumu ievadīja Z. Vīķes ērģeļu priekšspēle un karogu ienešana. Sekoja māc. K. Brieža ievadlitur-

ģija. Māc. R. Ekšteins svētku sprediķī runāja par latviešu zemi un tautu, kuŗu vairs neglābs neviens šīs pasaules gudrais vai zemes valdnieks, bet mums jāpaļaujas uz Dievu. Pēc māc. U. Ukstiņa lūgšanas Dr. V. Ūsis nodziedāja J. Kalniņa Par katru stundu. Dievkalpojumu kuplināja baptistu un Apvienotās draudzes kopkoris Dr. V. Ciemiņa vadībā.

J. E.

Tās pašas valodas problēmas

JAŅA KLĪDZEJA IESPAIDI PAR LATVIEŠU SKOLU UN SKOLOTĀJIEM

Tas notiek Jāņa Jaunsudrabiņa skolā. Vieta: Kalifornijas galvaspilsēta — Sakramento, kas ieaugusi kokos un krāšņu dārzu daudzkrāsās, vairāk nekā kuŗa katra cita pilsēta. Laiks: varētu būt ap 1965. g. Skoliņa latviešu mājās. Pirmajā klasē 4 zēni un 3 meitenes. Tādi — vecumā 7 līdz 9.

Skolotāja liela auguma. Jau sirmi baltiem matiem. Viņai tā ap 70. Aptveršanas spēja un visa redzēšana viņā jauna un dzīva. Viņas sejā laiku, gadu, vietu un pieredžu apvienojums, kas pārsegts ar draudzīgu gaismu. No viņas acīm sniedzas mīlestība, tik ļoti redzama, uz tiem septiņem klasē. Ap viņas lūpām reizēm sakustas tāds kā nopūtu pievaldīts smiekls. Tāda kā sāpe ar jautājumu. Tāda kā ilgošanās atrast atbildes.

„Šie te, zeperi, savā starpā grib zeperot angliski. Stāstu, saku, reizēm arī uzstājos, ka šinī skolā gan mēs runāsim tikai latviski. Tā mēs šeit vai katru sestdienu izcīnām tādas draudzīgas divcīņas, trīscīņas un arī astoņcīņas. Dažreiz neklājas nemaz viegli, cenšoties šos latviešu ģimenēs dzimušos amerkāņus paturēt par tādiem kā latviešu bērniem."

„Vai tad vecāki ar saviem bērniem nerunā latviešu valodā? Vismaz kādu nolemtu daļu no kopējiem vakariem mājās?"

„Ir jau visādi. Dažās mājās ir izplānots un nolemts audzināšanas veids. Ar tādiem bērniem ir daudz vieglāk. Tomēr arī tādus bērnus viņu skola, iela un apkārtne vilina projām no tēvu valodas. Citi, tie jaunākie tēvi un mātes, paši savā starpā vairāk runājas angliski. Ar to bērniem ir bēda. Sākumā tie jūtas it kā viņi šeit būtu atvesti mocīšanai. Ir arī tādi vecāki, kas ir dusmīgi, ka tiem jāved savi mazie uz mūsu skoliņu. Saka: Nav laika. Esam jau tā noguruši. Tāda latviešu skola ir vajadzīga nevis bērniem, bet skolotājiem pašiem. Skolotāji grib justies svarīgi. Nez' kādi labāki latvieši. Kaut kādi zibeņpatrioti. Gadas arī tādas lietas dzirdēt."

Visādi ir klājies. Dažādu konfliktu uzpildītas jutoņas ir bijušas un būs ļoti normāla sastāvdaļa, kas saistīta ar mūsu ikdienas dzīvošanu divās kultūrās, divās valodās, divās lojālitātēs. Latviešu dvēsele un kultūra ir apzinājusies savu tiesību dzīvot. Tās puķe aug arī cementiem cauri. Jāņa Jaunsudrabiņa skola caur savām mazajām klasēm un skolotāju pacietīgām mīlestībām izvadījusi uz latviešu valodu, latvietības un Latvijas zemes un valsts apjēgšanu pāri par 100 jauniešu. Skola dibināta 1951. gadā. Tās darba sācēji ir bijuši prāvests Arnolds Ernstsons un skolotāja Biruta Ģēģere. Jau gadu vēlāk skolas vadību pārņem tagad jau veļiem piepulcētā Anna Celle. Skolotāju darbā nāk talkā veselas ģimenes, kā Drinķēni, tā Turaidi, kas visi ir skolotāji. Vēlāk tiem pievienojas Aina Celle, kuŗa skolotājas izglītību ieguvusi Amerikā un māca arī amerikāņu skolās.

Mūsu tēvi, mūsu mātes dzīvo un turpinas mūsos, vienalga, vai mēs to apzināmies, par to piedomājam, vai ne. Viņi ir neizbēgama, visu mūsu dzīvi ietekmētāja daļa. Mūsu Latvija dzīvo mūsos, tajos, kam šodien pāri 40 — ar visu mūsu Latvijas debesīm, zemi, klimatu, kokiem, kultūru, gaismu, vēsturi un bēdām. Latvija dzīvo mūsos, vai mēs to apzināmies vai ne. Arī aizejot pasaules tālumos, iesaistoties ģimenēs ar citu tautu piederīgiem, mūsu psīches labirintos mūsu Latvija arvien vēl staigā, atgādina un klauvē mūsu zemapziņā, lai tiktu tuvāk pie mūsu apziņas.

(Turpinājums 18. lp.)

Par rudzu maizi, kuŗu latvieši tā iecienījuši, Latviešu skolā Toronto pastāstīja 6 gadus vecā 1. klases audzēkne Daina Gulbe. Labības paraugi izstādīti skolas bibliotēkas telpās.
J. Liģera uzņēmums

Eduards Freimanis

Pēdējais stāstījums

(2. turpinājums)

„Tad mūsu mužs būtu debesu mūžs."

„Un pēc nāves mums atvērtos jaunas debesis."

„Dievs mums bijis labvēlīgs. Vai pratīsim viņa labvēlību paturēt?"

„Mācītājs mūs svētīja. Dzirdēju katru viņa vārdu. Lūdzu Dievu kopā ar viņu."

„Es arī —"

„Tad mums neder zūdīties, ja katru rītu un vakaru lūgsim savu mūžības un bezgalības Tēvu."

o

Nākošajā rītā sastopam māti saraudātām acīm. Kad ienākam Pelēkā suņa piestatnē, viņa jau mūs gaida.

„Redziet, kāda muļķe esmu," viņa saka. „Jums taču nekāds ļaunums nenotiks. Esat abi laimīgi, un tas ir galvenais."

„Saprotam tevi, māt," es viņu noglāstu. „Tu nu paliksi viena — būs garlaicīgi."

Māte: „Par garlaicību nebēdāju. Dienās būs darbs slimnīcā; vakaros varēšu adīt tautiskus cimdus un aust jostas, prievītes, sedziņas."

„Mēs drīz iebrauksim ciemos," tu saki un māti noskūpsti. Es viņu apkampju, bet viņa slauka vaigus lakatiņā. Sāk mazliet smaidīt un saka mums ardievas.

Pienāk šoferis, savāc mūsu mantas un aicina iekāpt autobusā. Apsēdušies vēl veŗamies logā. Māte pamāj ar roku un aizsteidzas. Mēs zinām, ka viņa atkal raud. Tā bieži raudās, savu meitu pieminot, kad būs jādzīvo vientulībā ik vakarus; kad naktīs nevarēs aizmigt aiz skumības.

Tu arī sāc raudāt. Gribu tev asaras noskūpstīt no vaigiem, bet jo vairāk tevi skūpstu, jo slapjākas kļūst tev acis.

„Garīgi mēs visi būsim kopā," es mierinu.

„To zinu, tomēr asaras nāk."

„Tu taču nenožēlo, ka atstāji māti un nāci pie manis? Vai māte tev tuvāka par mani?"

Nē — es tevi mīlu. Māti arī — katru savā veidā — sievai jāpieķeŗas vīram —"

„Diemžēl nevarēju atrast darbu tepat pilsētā, jo esmu iesācējs un man ārzemnieka akcents."

„To man esi stāstījis, Daumant; to saprotu. Tev jāstrādā savā profesijā; citādi nebūtu jēgas tavai studēšanai. Mums jācenšas tikt uz augšu."

„Rau, kādas raženas druvas," es pēkšņi rādu pa logu. Tu pievērsies ainavām un raudāšana apsikst.

„Būs rekordgads un noliktavas pārpildītas."

„Bet Āzijā ļaudis mirst badā —"

„Kāpēc Dievs tādu netaisnību pieļauj?"

„Grib mūs pārbaudīt, pirms sūta mums nedienas. Bet tās ir netaisnības pēcteces. Nāk ar revoļūcijām, kaŗiem, izvirtību."

„Piemini Romu! Tādu zīmi gribētos piestiprināt pie katra bagātnieka durvīm."

„Kamēr dzīves standarts vēl vienmēr kāpj, mēs dzīvojam kā dzīrēs."

„Uz parāda dzīvojam."

„Ļaudis stulbi. Vai viņi nesajēdz, ka parādus nevar palielināt bezgalīgi? Pienāks atmaksas laiks."

„Atmaksāt nespēs, jo pieraduši dzīvot vieglumā."

„Tad sāksies vai nu revolūcija vai kaŗš."

„Ķīnieši pārkāps savas robežas un sāks pārņemt visu pasauli. Velti būs vaicāt, kādas tiesības kuŗai tautai."

„Kāpēc atkal runājam par problēmām," mēģinu vēlreiz mainīt tematu. „Šis ir mūsu kāzu ceļojums, kad pienāktos runāt par laimi."

„Ko par laimi var sarunāt? Tā ir dvēseles stāvoklis. Tā var to padarīt ikdienišķīgu, novazātu."

„Tev taisnība: par laimi nav jārunā, to var bagātīgi izjust."

„Par citu ciešanām jārunā; tā jo skaidrāk un dziļāk var apzināties savu laimi."

„Ķīniešu iebrukums vēl tālu," saku domīgi.

„Ko var saukt par tālu? Mūsu mūžā tas var uznākt — varbūt jau pēc divdesmit gadiem."

„Mums viņi nekā nedarīs, jo esam darba ļaudis, kas strādā par pieticīgu algu."

„Varbūt revolūcija sāksies tepat Kanadā," tu mani pārtrauc. „Vajagot tikai piecus procentus revolūcionāru, lai sāktu nemierus. Kanadā diezgan aizkaitinātu indiāņu un radikāļu."

„Indiāņi ir pasīvi, laiski alkoholiķi; tie nespēs un negribēs pilsoņu kaŗā cīnīties."

Tu nepievienojies: „Indiāņi sāk skolās mācīties. Rodas viņiem savi vadoņi. Pēc divdesmit gadiem viņi izveidos savu kustību."

„Arī cara Krievijā bagāto šķira neparedzēja, ka zemnieki un strādnieki sāks revolūciju, bet visi zinām, kas notika."

„Reformas vajadzīgas. Vai tu domā, ka Kanada būs veicīga ar pārmaiņām?"

„Varbūt būs. Bet Ķīna un Indija daudz nedomās par mūsu reformām. Telpu tām vajadzēs, un telpu tās paņems."

„Pārpludinās šo zemi ar vīreļiem un sievelēm kā klajumu ar siseņiem. Maz kas atliks no mūsu Kanadas un mūsu kultūras."

„Beidzot nāks kāda absolūta valdība, kāda masu valsts iekārta ar tiranniju un nebrīvību."

Autobuss pietur kādā ciemā. Izkāpjam izstaipīties, ieelpot svaigu gaisu. Pār pļavām mirgo tīmekļu dzīpari, ko saule saauž spožā tīklā. Vasara skan, sauļojas un rotājas.

„Gandrīz kā Latvijā, kā bērnu dienās", es saku un skatos tālumā.

„Tu visur gribi Latviju redzēt", tu saki maigi un piekļaujies manam plecam.

„Pašu īstā zeme man ir reizē svētība un vadītāja. Ik dienas to skatu vīzijā, un ik dienas tā nedod man miera."

„Vai esi no svešās zemes noguris? Tikai pāris gadu kopš iebrauci no Eiropas."

„Nezinu," es saku. „Esmu atturējies par to domāt. Bet īstās tēvzemes man trūkst — mana sapņu un ilgu zeme."

„Tev būs garlaicīgs mūžs, jo uz Latviju laikam nekad vairs neaizbrauksim. Varbūt vienīgi ciemos. Komūnistu izplešanās iet pilnā sparā. Agrāk ieņemtajās zemēs viņi nostiprinā savu varu."

„Svešums man tevis neatņems; turpretī palīdzēs saglabāt mūsu tuvību. Mums viena sajūta, viena problēma, viena laime un vienas bēdas."

Autobusa vadītājs kāpj atpakaļ braucēja sēdeklī. Mēs steidzamies uz savām vietām. Pēc pusstundas tev uznāk snaudiens; tu iemiedz, man pie pleca piespiedusies. Autobuss skrien lēnām un grīļodamies pa nelīdzeno ceļu. Zinu, ka tikai pēcpusdienā būsim jaunajā mājvietā. Bet tas mani neuztrauc, jo tu esi manā tuvumā — galvu mīļi atspiedusi pret mani. Sēžu nekustēdamies, jo negribu iztraucēt tavu atpūtu. Uznāk vēlēšanās tevi noskūpstīt vai vismaz tavu vaigu noglāstīt, bet atstāju to vēlākai izdevībai. Dienu dienām un gadu gadiem būšu kopā ar tevi, mīļo Musīt. Katru brīvu brīdi varēšu tevi apmīļot, un tu par to priecāsies. Vai varētu būt kāda pasaules vara, kas spētu mūsu mīlestību apēnot? Dievs to varētu, bet mēs Viņam nedosim iemesla. Pasaules Tēvs taču ir mīlestības un labsirdības Dievs. —

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● DV vīru koŗa un vanadžu koŗa Zīle kopīgā eglītes vakarā 8. decembrī Daugavas Vanagu namā Toronto bija pulcējušies ap 100 dalībnieku — koristi ar saviem piederīgiem. Eglītes vakaru ievadīja rakstniece Tonija Krūka. DV Kanadas valdes priekšsēdis E. Krūka pasniedza atzinības rakstus par sevišķiem nopelniem DV organizācijas darba un mērķu sekmēšanā dir. Arnoldam Saulītem un koristiem — Artūram Bērziņam un Voldemāram Veitmanim, kā arī koŗa mūzikālajam vadītājam komponistam Imantam Saksam, pasniedzot viņam arī agrāk piešķirto DV Centrālās valdes atzinības rakstu. Koristu vārdā koŗa priekšnieks E. Krūka pasniedza Edgaram Ābelem par veiksmīgo Vilibalda Drosmiņa lomas tēlojumu DV izdevumu — Viļa Lesiņa grāmatu Vajātie, bet tēlotājai Mirjāmai Bērziņai DV jaunāko skaņu plati. Skaņu plati saņēma arī Zīles diriģente Austra Plampe, koŗa priekšniece Ausma Magone un režisors Voldemārs Pukats, bet DV jaunatnes nozares vadītāja Kanadā Baiba Šmita-Kalēja — Andreja Eglīša jaunāko dzejoļu krājumu Audiet mani karogā sarkanbaltsarkanā. DV vīru koris A. Saulītes un vanadžu koris A. Plampes vadībā nodziedāja vairākas dziesmas. Dzejoļus skandēja Herta Jurševska un Voldemārs Pukats. DV Toronto nodaļas vanadžu kopas priekšniece A. Magone pasniedza DV nozīmes Austrai Plampei, Anastasijai Butānai, Elvīrai Miķelsonei un Eiženijai Vītolai. Koŗa priekšniece koŗa vārdā pasniedza diriģentei A. Plampei tautisku saktu ar gredzenu un Vērai Leišupai puķes. Monika Jonāne koŗa vārdā savukārt nodeva koŗa priekšniecei A. Magonei tautisku saktu. Tonijai Krūkai DV vīru koris pasniedza Nameja gredzenu zeltā par koŗa mēģinājumu veicināšanu un tā darbības atbalstīšanu. Koŗa dalībnieks baritons Alberts Vītols azaida laikā nodziedāja dažas dziesmas, bet J. Gailītis no Hamiltonas rādīja filmu par DV globālām dienām. Deju mūziku atskaņoja I. Ķipis.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komitejas rīkotais Dainas koŗa koncerts Ziemsvētku ieskaņai dir. A. Skudras - Kārkliņas vadībā ar solisti Daci Kārkliņu 9. decembrī Sv. Jāņa baznīcā bija pulcinājis 400 klausītāju. Ērģeles spēlēja Jānis Baruss un klavierpavadījumus Ina Denekampa. Pēc koncerta dāmu komiteja draudzes sarīkojumu zālē bija klājusi kafijas galdu ar cepumiem un kliņģeri Dainas koŗa 23 darbības gadu atcerei. Par sniegto koncertu korim pateicās draudzes dāmu komitejas priekšniece L. Jansone. Draudzes priekšniekam J. Koncim pašam dziedot Dainas korī, pēdējo 23. gadskārtā no draudzes padomes sveica padomes loceklis A. Lucs. Īsu atskatu par koŗa darbību sniedza koŗa priekšnieks Uldis Maksiņš. Koris dibināts 1949. gada 6. decembrī. Tā darbības sākuma laikā darbojušies diriģenti E. Freimane un J. Cīrulis. No pirmās dibināšanas dienas korī dzied Maiga Rubene un Biruta Siliņa, bet pēc viņiem ilggadējā koŗa dziedātāja Emma Dzeguze, kas ir arī E. Freimanes piemiņas fonda vadītāja. Korī vēl daudzus gadus dziedājušas Anna Vītola, Marta Bergholce, Zenta Rācene, Alfreds Purvs (bijis arī koŗa valdes priekšnieks), Vitauts Ceinovskis, Kārlis Staško, Kārlis Gailis, Melita Lapiņa un Auseklis Pērkons. Koŗa priekšnieks U. Maksiņš pasniedza koŗa nozīmes gados jaunākām 2 koristēm — Zaigai Pērkonei un Aijai Auziņai, kas piedalījušās jau 26 mēģinājumos. Korī dzied vēl 5 zēni — Raitis un Atis Freimanis, Valters Kronbergs, Haralds Lapiņš un Gunārs Zūlis.

● Latviešu biedrības dāmu komitejas un Pensionāru apvienības rīkotais vecās paaudzes Ziemsvētku ieskaņas vakars 10. decembrī Latviešu namā bija pulcinājis 250 dalībnieku. Vakaru ievadīja Latviešu biedrības priekšnieks I. Alksnis. Biedrības dāmu komitejas priekšniece E. Āpše iepazīstināja apmeklētājus ar Toronto latviešu pensionāru apvienības valdes priekšsēdi A. Retigu, kas vadīja vakara programmu. Lilija Eiserte lasīja Jāņa Jaunsudrabiņa Latviešu Ziemsvētki, bet soliste Marta Ādama nodziedāja 4 dziesmas. Dzejoļus skandēja Anita Bencone, Ērika Krēmane un Lonija Vasariņa. Par Ziemsvētkiem Latvijas lauku iedzīvotāju vidū stāstīja Alīda Kirša. Lielgaidas Veltas Kuperes vadībā nodziedāja divas Ziemsvētku dziesmas. Gaidu uzvedumu Budeļi nāk vadīja Ilze Prikule. Veiklības trikus „Rokas ātrākas par acīm" demonstrēja Hugo Miķelsons. Latviešu biedrības dāmu komiteja bija klājusi cienasta galdu ar cūkas šņukuru, zirņiem un pupām, kam pievienoja vēl pašu dalībnieku atnestos groziņus. Daži apmeklētāji groziņu vietā nodeva naudas ziedojumus. Saziedotos 50 dol. Latviešu biedrība atstāja Pensionāru apvienībai tās darbības sekmēšanai. Notika arī apdāvināšanās pašu apmeklētāju starpā.

● Latviešu nama šāgada pēdējā valdes sēdē 4. decembrī galvenokārt pārrunāja Jaungada sagaidīšanas sarīkojuma izkārtošanu. Vecgada vakars šogad iekrīt svētdienā, kādēļ „stipros dzērienus" varēs iebaudīt tikai kopā ar vakariņām, kā to prasa noteikumi par alkoholisko dzērienu lietošanu svētdienās. Tāpēc dāmu komiteja rūpēsies, lai viesus bagātīgi apgādātu ar siltiem ēdieniem. Ieejas kartes izpērkamas un galdiņi rezervējami līdz 25. decembrim pie nama pārvaldnieces F. Neimanes, tālr. 922-2931. Ieejas maksā $7.50 ieskaitītas arī vakariņas, kuŗas izsniegs no plkst. 9—10 vak. DV Toronto nodaļa Jaungada sagaidīšanas balli rīko Daugavas Vanagu namā, arī ar siltām vakariņām, kas ieskaitītas 8 dol. ieejas maksā. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā saņemamas pie Ainas Selgas, tālr. 759-0460. Abos sarīkojumos spēlēs deju kapellas, sākums plkst. 8 vakarā.

● Toronto policija ar 5 decembri uzsāka gadskārtējās autovadītāju pārbaudes, kas turpināsies visu mēnesi, lai novērstu satiksmes negadījumus, kad daudzās vietās notiek priekšsvētku sarīkojumi un automašīnas vada iereibuši braucēji. Autovadītāju pārbaudi izdarīja 80 policistu, dažādās pilsētas daļās apturot 879 spēkratus, no tiem 247 autovadītāji brīdināti, bet viens iereibis autovadītājs apcietināts. Pirmajā pārbaudē atrastas 115 nefunkcionējošas gaismas, 11 kļūdainas bremzes un 54 nevarēja uzrādīt autovadītāja apliecību. Policija cer, ka šāgada stingrā kampaņa palīdzēs samazināt satiksmes nelaimes gadījumu skaitu priekšsvētku laikā vairāk nekā pagājušo gadu, kad satiksmes negadījumos pilsētā nogalināja 16 personas. „Mēs nevēlamies nevienam sabojāt svētkus, bet mēs arī nevēlamies, ka kāds tos arī citiem sabojātu", izteicās policijas priekšnieks. Ziemsvētkiem tuvojoties, autovadītāju pārbaudes vēl ievērojami pastiprinās, iesaistot tajās vēl vairāk policijas ierēdņu.

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja uz Ziemsvētkiem piešķīrusi 200 dol. grūtdieņu iepriecināšanai Latvijā, 100 dol. — Vācijā un 20 dol. — Zviedrijā. Vietējai palīdzībai, veco un slimo tautiešu atbalstam atvēlēti 240 dol. Bez tam vēl vairākus slimniekus svētkos apsveiks ar ziediem un dāvanām. Saulaines territorijas izbūvei dāmu komiteja nodevusi 100 dol. Pēc jauniešu grupas lūguma dāmu komiteja piešķīrusi 400 dol. draudzei filmu aparāta iegādei, ko galvenokārt izmantos jauniešu grupa un svētdienas skola.

● Ar laundabīgu audzēju nierēs 6. decembrī slimnīcā 64 gadu vecumā miris Arvīds Voldemārs Sēja. Nelaiķi pārpelnoja Sv. Džēmsa krematorijā, atvadu dievkalpojumu vadot māc. A. Briedim. Aizgājējs atstāj dzīvesbiedri Aivi ar padēlu Džefriju un māsu Hildu Grīnbergu.

● Austrumu draudzes dāmu komiteja atvēlējusi 315 dol. palīdzībai grūtdieņiem Vācijā un Kanadā.

● Latvisko paražu kopēju Burtnieku Ziemsvētku daudzinājums 26. decembrī pl. 4 pēcp. DV namā ar svētku cienastu groziņu veidā, priekšnesumiem, apdziedāšanos, bluķa vilkšanu un budeļu piedalīšanos.

● Mūzikas festivāla sacensībās meiteņu vokālā solo klasē Toronto 2. v. izpelnījusies Sandra Dzirnekle, vecuma grupā līdz 11 gadiem, bet 3. vietu ieguvušas Laura Zariņa un Sandra Dzirkale — vecuma grupā līdz 10 gadiem.

● Latviešu nama dāmu komiteja savu gadskārtējo pankūku balli rīkos 10. februārī, bet jauno talantu koncertu 18. martā. Abi sarīkojumi notiks Latviešu namā.

● Toronto latviešu filatelistu kluba 10. decembŗa sanāksmē P. Rudlapa mājā E. Michelsons referēja par monētu novērtēšanu, kopšanu un kvalitātes noteikšanu. Nolēma rīkot 13. janvārī plkst. 7 vak. groziņu vakaru, 117 Westrose Ave,. Etobicoke. Aicināti piedalīties kluba biedri ar piederīgiem un viesi. Pirmā darba sēde nākamgad paredzēta 4. februārī pl. 2 pēcp. P. Rudlapa mājā.

● Studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars 20. janvārī plkst. 7.30 vak. Tartu kolledžā, 310 Bloor St. W. (Ieeja no Madison Ave.).

● Daugavas Vanagu grāmatnīca Latviešu namā 23. decembrī būs atvērta no plkst. 9 rītā līdz 6 vakarā.

● Daugavas Vanagu teātris Kanadā teātŗa kultūrāliem pasākumiem saņēmis 300 dol. Ontario valdības pabalsta.

● Kanadas pasts ziņo, ka Ziemsvētku kartīšu izsūtīšanas pēdējais termiņš ārpus pilsētas sūtījumiem un uz ASV ir 13. decembris, bet vietējiem sūtījumiem 17. dec. Vaļējie sūtījumi apmaksājami ar 6, bet slēgtie — ar 8 centu pastmarkām.

● Vēl nenoskaidrotu apstākļu dēļ, naktī uz 7. decembri auto novietošanas laukumā (Dundas un Lansdowne) atrasts miris 67 gadu vecais Kārlis Balodis. Viņš bija vieninieks. Savā laikā bija biedrs DV organizācijā. Latvijā bija mūsu valsts futbolvienības spēlētājs, piedaloties sacīkstēs arī ārzemēs, ASK komandā. Bija mācījies arī mūziku konservātorijas mežraga instrumenta klasē. Savā laikā spēlēja Rīgas radiofonā, 5. Cēsu pulka un operas orķestrī. Bija ieguvis virsnieka vietnieka dienesta pakāpi. Kaŗa laikā iesaistīts arī armijā. Ierodoties Kanadā, kādu laiku darbojies Halifaksas operas orķestrī. Nelaika izvadīšanu kārto DV Toronto nodaļas priekšnieks I. Zamlovskis.

● DV Toronto nodaļas valde apstiprinājusi nodaļas makšķernieku sekcijas vadību 1973. gadam. To arī turpmāk vadīs J. Treijs ar vietnieku O. Zvirgzdgraudu. J. Treijs apstiprināts arī nodaļas sporta daļas vadītāja amatam. Nodaļas valde piešķīra 75 dol. deju kopas Daugaviņa darbiniekam Arnim Rozītim Divreiz divi kursu apmeklēšanai Ziemsvētku brīvlaikā pie Bostonas. Ar 300 dol. pavisam atbalstīti 5 kursanti. DV biedru eglītes vakars paredzēts 16. decembrī, plkst. 7.30 vk. DV namā ar apdāvināšanos un E. Jurševska izkārtotiem priekšnesumiem. Bērnu eglītes vakars 17. decembrī, pl. 3 pēcp. DV namā vanadžu kopas izkārtojumā. DV nodaļas tradicionālā masku balle 10. februārī, pl. 8 vak. DV namā. DV klubs 24. decembrī būs atvērts no pl. 12 dienā līdz 6 vakarā, bet pirmā Ziemsvētku un Jaungada dienā slēgts. Sakarā ar nodaļas biedru gada sapulci februāŗa sākumā, nodaļas valde izraudzījusi nominācijas komisiju, kuŗā darbosies O. Kļavenieks, Aina Selga un J. Grīnbergs. Nodaļas valde ar pateicību atzīmē Venus puķu veikala vadītājas A. Putniņas ziedu veltes nodaļas gada svētku atceres gadījumā. Ziedi nolikti uz mirušo nodaļas biedru kapu kopiņām Jorkas latviešu kapos.

● Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis notiks 13. janvārī, pl. 6 vak. pie Kritušo kaŗavīru piemineķļa Saulainē. Pēc svētbrīža Saulaines sabiedriskās telpās būs sadraudzības vakars ar attiecīgu programmu. Rīcības komitejas vadību uzņēmies O. Kļavenieks (41 Jackman Ave., Toronto 6, tālr. 466-0432, darbā — 255-0167).

● Mednieku un makšķernieku kluba šīs sezonas pirmā mēneša sanāksmē 7. decembrī DV namā pulcējās 30 dalībnieku. K. Šverns rādīja pamācošu filmu, kā izturēties, nomaldoties mežā. Rādīja arī filmu par makšķerēšanu, zosu un pīļu perēšanas vietām. Kluba priekšnieka vietnieks J. Atmata ar makšķerēšanas sekcijas vadītāju J. Veckeru apbalvoja kluba biedrus, kas ieguvuši lielākos lomus aizvadītās sezonas sacīkstēs. Ceļojošo kausu uz vienu gadu saņēma Fr. Noveiko. Par dāvinātām zivīm kluba sarīkojumiem kausu izpelnījās Ž. Bērziņš. Par lielāko pikreli (8 märc.) balvu saņēma V. Veidemanis, par līdaku (10 märc.) A. Kalva, par ezera forelēm (12 märc.) V. Freibergs un M. Holcmanis, par lielāko „besu" V. Pundors, bet par asariem Fr. Noveiko. Kluba nākamā mēneša sanāksme 4. janvārī, pl. 8 vak. DV namā. Sanāksmē rādīs kultūras filmas par zvēriem, kā arī izsniegs apbalvojumus sekmīgākajiem medniekiem.

● Latviešu ev. lut. draudžu apvienības Amerikā kristīgo jauniešu Gaismas dienu saietu no 27. — 29. decembrim Sv. Jāņa baznīcā, sadarbībā ar jauniešu „iesaistīšanās grupu", vadīs māc. Ā. Čops. Saista virsraksts: Ko Jēzus man dod, un ko es atbildu. Uzaicināti vairāki lektori no ASV: prof. E. Šmits, māc. T. Gulbis, V. Vārsbergs, M. Ķirsons, M. Ozoliņš, T. Gulbis u. c. Saietā piedalīsies jaunieši no Čikagas, Nujorkas, Milvokiem, Kalamazū, Grand Rapidiem un Kanadas. Pieteikšanās līdz 20. decembrim, rakstot Andrim Černavskim (Gaismas dienas) uz adresi: 73 Weybourne Cres., Toronto 12, Ont., Canada. Tālr.: 481-3686.

PĀRDODAMAS

ZIEMAS SVĒTKU EGLĪTES

Woodcock's Tree Farm.

Jābrauc pa Don Mills Rd. līdz Davis Drive, nogriešanās pa labi (pa kreisi Newmarket) līdz 7th Concession (ziemeļaustrumu stūrī farma). Iebraukšana no 7th Concession.

Latviešu kaŗa skolas gada svētkos Toronto virsnieki iebauda tradicionālās kaŗa skolas vakariņas, no kreisās: vltn. E. Ziplāns, kapt. Moruss, vltn. A. Zēvalds, L. k. o. k. kapt. A. Vītoliņš, kapt. A. Augulis, ltn. V. Dreifelds un kapt. T. Miezītis.

Savienotajās Valstīs

ČIKAGA

● DV Čikagas apvienība Lāčplēšu dienas atceri un karavīru daudzinājumu rīkoja 11. novembrī Latviešu namā un to atklāja apvienības valdes priekšsēdis U. Vītols. Svētbrīdi vadīja māc. I. Kalniņš, atceres runu teica H. Kreicers. Lāčplēšiem un tēvzemei veltītos oriģinālos dzejoļus skandēja Valentīne Hermane. Viņa nolasīja arī kāda Sibirijas spaidu darbos izsūtīta latvieša dzejoli, DV ASV valdes priekšsēdis J. Utināns pasniedza zemes valdes atzinības rakstu mācītājam I. Kalniņam, bet centrālās valdes pateicības rakstu J. Pogenbergam un R. Valdmanei. D. nozīmi zeltā saņēma M. Priedulāja. DV Čikagas apvienība sveica J. Utināns viņa mūža 65. gadskārtā. U. Vītols pasniedza veltei grāmatu, bet vanadžu priekšniece E. Šmite ziedus.

I. Š.

KALAMAZU

● Latviešu biedrība, Latviešu ev.-lut. draudze, Sv. Jāņa latv. ev.-lut. draudze, DV apvienība un koris Dziesmu Vairogs, kas līdz šim no saviem biedriem iekasēja arī ALAs biedru maksas, 1973. gadā izmēģinās jaunu veidu, pilnvarojot ALAs kongresa ilggadējo delegātu Vili Miķelsonu kārtot ALAs biedru karšu izplatīšanu augšminēto organizāciju apjomā visiem Kalamazū un tās apkārtnē dzīvojošiem latviešiem. Nevienam no minētām organizācijām ALAs biedru kartes atsevišķi vairs neizsniegs. Kā informē V. Miķelsons, ALAs biedru kartes nākošajam gadam jau saņemtas un tuvākā nākotnē, sadarbībā ar Latviešu b-bas sekretāru Kārli Kļaviņu, tās izsūtīs visiem apzinātiem latviešiem.

● Latviešu skolu ar vidusskolas klasēm šogad apmeklē 38 skolēni. Par skolas pārzini darbojas Dr. Ģ. Kaugars. Vecāku padomē darbojas Dr. U. Šmidchens, sekretārs P. Sīka un kasieris A. Elksnis, bet locekļi ir I. Šmidchena, L. Kaugara un L. Klaumane. Ziemsvētku eglītes sarīkojums būs 17. dec. Recreation Park sarīkkojumu telpās. Vecāku padome arī nākošgad rīkos Draudzīgā aicinājuma sarīkojumu, bet izlozes vietā lūdz katru bērnu vecāku ģimeni ziedot skolai 25 dol. vajadzīgo izdevumu segšanai.

● Nikolaja Riškes gleznu izstādi 25. novembrī Latviešu b-bas namā atklāja mākslinieks Arnolds Sildegs, ievadrunu sakot b-bas viceprieksšēdim J. Grotēnam. Izstādes klāstā bija 26 eļļas un akvareļa darbi. Divu dienu laikā to apmeklēja vairāk nekā 60 personu.

● Mednieku sezona vietējo mednieku aprindās šogad novērtēta par visražīgāko. Aļņus nomedījuši A. Minka un K. Sedliņš, bet briežus — R. Jankavs, Alfr. Minka, Arnis Minka, V. Rinkuss, M. Laurēns, K. Vizulis un G. Grīviņš.

V. M.

GRAND RAPIDI

● Latvijas proklamēšanas dienas pieminai Grand Rapidu latviešu namā 18. novembŗa vakarā pulcējās ap 300 svētku dalībnieku. Organizāciju padomes uzdevumā sarīkojumu atklāja O. Jirgensons, galveno runu teicot Detroitas latviešu apvienības priekšniekam Dainim Rudzītim. Patriotiskus dzejoļus skandēja Pēteris Graube un Sandra Kļaviņa. Koris diriģ. R. Zuikas vadībā nodziedāja četras dziesmas. Vakara norisi vadīja skol. B. Maine.

● Zobārsts majors Arnolds Ruperts (Rupmejs) Grand Rapidos paaugstināts pulkvežleitnanta dienesta pakāpē. Dzimis 1932. g. 2. aprīlī Biržu pagastā, beidzis Mičigenas universitātes zobārstniecības fakultāti un iesaukts aktīvā kaŗa dienestā, kuŗu pavadījis Vācijā. Kopš kaŗa dienesta iedalīts armijas rezervē. No Grand Rapidu latviešiem virsnieka dienesta pakāpes ASV bruņotajos spēkos ieguvuši 7, no tiem 3 aktīvā dienestā pašreiz iesaukti aviācijā.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komitejas palīdzības sekcija nosūtījusi 50 dol. Sadarbības komitejai Zviedrijā un tik pat daudz Minsteres latviešu ģimnazijai Vācijā, bet Delmenhorstas veco ļaužu mītnei Vācijā — 25 dol. Arī ārmisijas vajadzībām nosūtīti 25 dol. Kāda slimnieka atbalstam ziedoti 10 dol. Jaunatnes pulciņam izraudzīta valde, kuŗā darbojas: priekšsēdis Dāvids Graube, palīdze Anita Sarma, sekretārs Jānis Daukša, palīdze Karina Mateusa, kasieris Jānis Jansons, palīdze Ingrīda Kornete un ziņotāja Sandra Kļaviņa. Pulciņu jau ilgus gadus vada skolotāja Lūcija Skuja. Draudzes bazārs šogad devis 880 dol. atlikuma. Draudzes valde nosūtījusi ALAs apgādam 100 dol. ziedojumu latviešu skolas grāmatu izdošanai.

● Kristapa Jansona televīzijas aparātu labošanas darbnīcā jau trešo reizi ielauzušies zagļi, šoreiz aizvācot četrus krāsu televīzijas aparātus, kas bija nodoti labošanai.

● DV Grand Rapidu apvienībā DV priekšnieka vēlēšanās no 112 balstiesīgiem vēlētājiem balsojuši 53. Par Jāzepu Utināns nodotas 30, bet par Alfredu Puķīti 23 balsis. Pārējie kandidāti balsis nav saņēmuši.

● Studenšu korporāciju kopa nākošajam darbības periodam izraudzījusi jaunu prezidiju, kuŗā darbosies seniore Gaida Kalēja (Gaujmaliete), viceseniore Elizabete Federa (Varavīksne) un sekretāre Biruta Taube (Spīdola). Kopas adrese: 932 Prospect N. E., Grand Rapids, Mich., tālr. 458-8180.

● Vienības draudzes svētdienas skolā šajā mācības gadā ir 3 skolēni. Viņus māca skolas pārzine Z. Lapsiņa un divi skolotāji. Mācības ar svētbrīdi ievada māc. J. Lazda. Divi skolēni skolu beigs pavasarī.

● Grand Rapidu Bladžeta slimnīcā 28. oktobrī mirusi 76 g. vecā Zelma Zarkevica. Viņa dzimusi Rīgā, ilgus gadus strādājusi par ierēdni Daugavpils apgabaltiesā.

● Aglonas Dievmātes baznīcā, kur savus dievkalpojumus notur vietējā latviešu katoļu draudze, bija ielauzušies zagļi. Viņu guvums niecīgs — 7 dolari.

● Grand Rapids Press 28. oktobŗa numurā bija ievietots gaŗāks apraksts ar foto uzņēmumu, pastāstot par dēla un mātes tikšanos pēc 28 gadiem. Atbraucēja ir 64 g. vecā Alma Kažoka no Rīgas, kas caur Maskavu bija atlidojusi uz Detroitu 13. oktobrī, lai 10. decembrī atkal dotos atpakaļ.

● Valsts tiesnesis piešķīris ASV pavalstniecību Visvaldim Bārdiņam, Annai un Voldemāram Freidem.

● Savā dzīves vietā 19. novembrī pēkšņi miris 73 g. vecais Mārtiņš Kārklis. Nelaikis bija dzimis Lielvārdē, vēlāk dzīvojis Rezeknē, kur tam piederējis vilnas apstrādāšanas uzņēmums. Grand Rapidos strādāja mēbeļrūpniecībā, bet kopš 1967. gada bija pensionēts. Nelaikis atstāj divus dēlus Kanadā, dēlu Austrālijā, meitu ar znotu un dēlu Grand Rapidos, brāli dzimtenē un mazbērnus.

V. Z.

NUJORKA

● Vanadžu sarīkotu Zinaidas Lazdas pieminas vakaru 26. novembrī Daugavas Vanagu namā ievadīja V. Freija ar īsu uzrunu, bet tālāko vakara vadību jārņēma V. Neimanis. Par dzejnieci referēja K. Rabācs, bet dzejniece Zenta Liepa raksturoja Zinaidas Lazdas personību. Aina Kraujiete lasīja savus un Z. Lazdas darbus. Komponists A. Šturms atskaņoja 4 savus darbus uz flautas. Apmeklētāji skaņu lentē varēja noklausties E. Staprānes vērtējumu par Baibas Kaugares jaunāko grāmatu. Kaugare ir pēdējā Z. Lazdas fonda godalgotā dzejniece. Pēc sarīkojuma 45 viesi pakavējās pie vanadžu kafijas galda.

—be

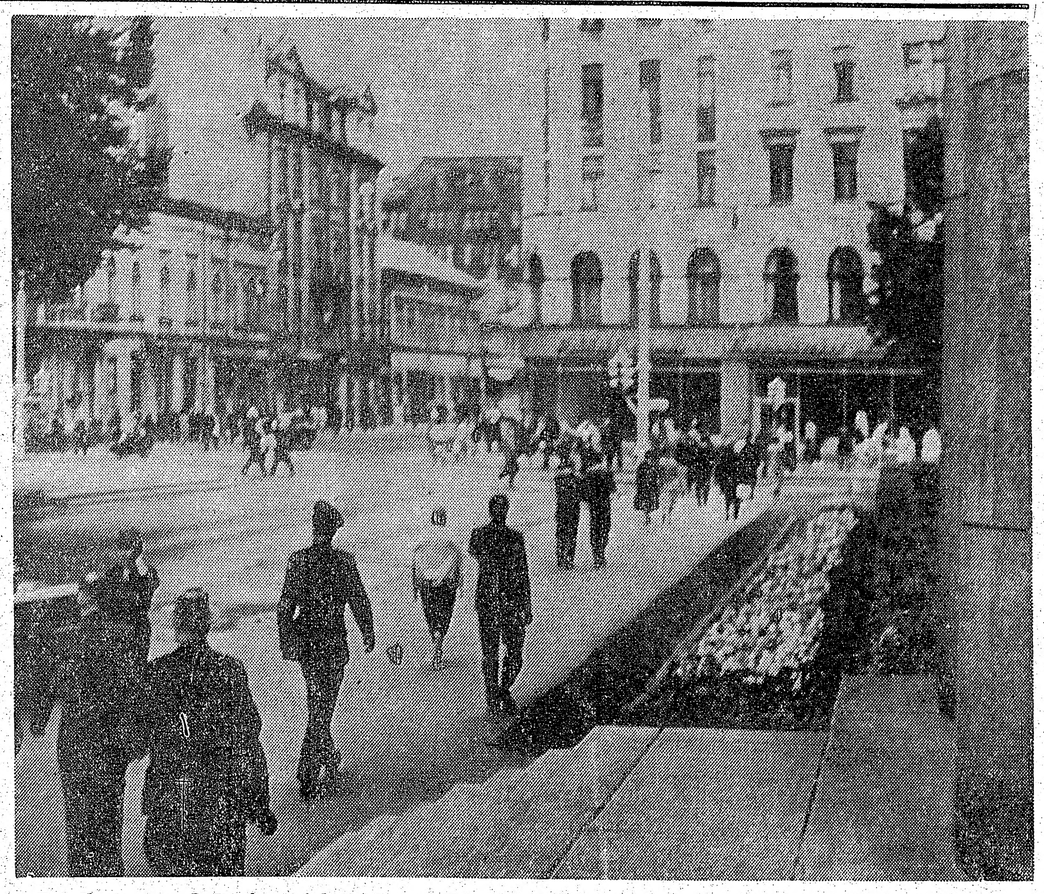

Brīvības (tagad Ļeņina) ielas sākums Rīgā, fotografēts no bijušās tiesu pils kāpnēm. Tagad šajā ēkā novietojusies okupētās Latvijas ministru padome. Brīvības ielas kreisajā pusē koka nams, kur atradās Piena restorāns, tagad ar tādu pašu nosaukumu. Vietā, kur agrāk bija avīžu kiosks, uzcelts Ļeņina piemineklis (uzņēmumā nav redzams).

Latviešu nacionālā fonda archīvs

Pēc jaunatnes kongresa

VĒROJUMI UN PIEZĪMES NO PUBLIKAS SOLIEM

Dzīvē ir tā, ka uzmanību pievērš visskaļākie. Jaunībai patīk būt skaļai, darbīgai, kustīgai. Cits tāds paliek gandrīz līdz mūža galam, cits sadudzis sevī jau uz skolas sola. Daudziem patīk, ka par viņiem runā, pievērš uzmanību; tie grib būt apbrīnoti. Arī tas ir cilvēka dabā. Skaļums nav ļauns, ja tas nekļūst piedauzīgs. Pretējā gadījumā tas pelna nožēlošanu.

Skaļi bija arī daži jaunieši Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresā Čikagā, ar savu izturēšanos degradējot paši sevi un to sabiedrību, kuŗu viņi pārstāv. Viņu vidū bija arī jau garīgi nobrieduši vīri, kam savu rīcību vajadzēja kontrolēt, cilvēki ar kvalifikāciju, un kvalificējama bija arī viņu rīcība. Par jauneklīgu neapdomību te grūti runāt, ja matos jau metas sirmums. Tas pamodina nožēlu. Viņus var saukt arī vārdā. Tādu nebija daudz, tikai daži. Viņi jau izpelnījušies mūsu preses ievērību, tās pašas preses, kuŗu, ignorējot brīvajā pasaulē vispār atzīto vārda brīvību un pretēji tās valsts konstitūcijai, kuŗā jaunatnes kongress notika, gribēja padarīt mēmu un izdzīt no sanāksmes zāles. Šie cilvēki apsmēja paši savu brīvību.

Var jau būt, ka dzejniekam Valdim Krāslavietim, kas mūsu dzejas pasaulē jau ieguvis vārdu un kas vispār bez latviešu sabiedrības elpas nosmaktu, pret brīvās latviešu preses cilvēkiem bija kāds naids, kāds paša ilgi auklēts komplekss, kas viņu kremt, bet vai tāpēc tam jāupurē pašam sava dzejnieka cieņa? Kā lai saprot viņa aicinājumu kongresā samest kolekti, lai latviešu žurnālistiem pēc izraidīšanas no kongresa telpām nebūtu jācieš honorāra zaudējums? Kāds naids, pat līdz nesaprotamai vulgāritātes izpausmei, moka šo latviešu dzejnieku? Publicitāti, ja pēc tādas bija vēlēšanās, taču varēja iegūt bez „logu dauzīšanas".

Nezin, vai Valdis Krāslavietis tiešām arī pats ticēja savam apgalvojumam, ka latviešu laikraksti neprotot pat atreferēt groziņu vakarus, ja viņš tajā pašā laikā pēc izsauciena, ka to protot tikai jaunieši, dzirdēja kāda paša jaunieša piebildi: „Okei, vecīt! Bet kuŗš rakstīs un ko rakstīs, ja neprot latviski rakstīt?"

Var jau arī citādi un diplomātiskāk paurdināt „konservātīvās" latviešu sabiedrības daļu, ja tāda vēlēšanās tiešām bijusi, kā to savā kongresa uzrunā mēģināja Brunis Rubess, apgalvojot, ka „mūsu kultūru uz tēvu zemi nesuši Velta Toma un Valdis Krāslavietis", kad galu galā klausītājiem nebija nemaz īsti skaidrs, vai pieminētiem tas bija cildinājums vai lieks publisks atgādinājums par Rīgas „sakariem", kas vēl nesen pašu literātu vidū bija sacēlis „gāganu kaŗus" un izsaucis šo Rīgas apmeklētāju asos protestus.

Ja sakari ir vēlami un „patiesās briesmas ir šeit" un tās rada tie, kas nostājas pret „tiltu metējiem", kā to krongresā norādīja Brunis Rubess, tad nesaprotami, kāpēc šai kongresa norises daļā, kur paneļdiskusijā bija tieši runa par šiem sakariem, pulcinot vislielāko interesentu skaitu, vajadzēja brīdināt mūsu preses pārstāvjus „neko nerakstīt" vai atstāt telpas, pat nefotografēt panelistus. Kādēļ šāda slepenība, ja šie sakari ir godīgi un nekaitē ne mūsu centieniem šeit, ne tautai Latvijā? Vai par „tiltu mešanu" uz tautu Latvijā tādā gadījumā nevajadzēja paust ne vien tiem 400 apmeklētājiem, kas šo paneli vēlējās noklausīties, bet visiem, kas tajā nevarēja būt klāt un par to interesējas?

Par trimdas latviešu sakariem ar Latviju runāts arī citos paneļos, piemēram, pagājušo vasaru Sidrabenes lielsarīkojumā Kanadā, daudz lielākas auditorijas priekšā nekā Čikagā, bet nevienam nebija pat padomā, ka par to nedrīkstētu rakstīt mūsu presē. Tā bija brīva un atklāta domu izmaiņa, kas nevienam nekā ļauna nenodarīja. Čikagas kongresa vadība, jau ar lielām bārdām, nu bija pēkšņi vēlējusies pārvērst kongresu par kādu konspirātīvu sapulci, kā maziem zēniem spēlējot kovbojus uz koka zirdziņiem.

Arī cenšanās izmest Tedi Zieriņu no kongresa vairāk uzskatāma kā zēniska izdarība, pat neatrodot nekāda nopietna pamatojuma viņa klātienei. Bet vairāk nekā stundu nodarbošanos ap viņu vienu pašu, 400 cilvēku vidū, ar nobalsošanu un citām izdarībām, laikam jau dažs pārdzīvoja kā patīkamu „rotaļu", tikai diemžēl šis nožēlojamais farss nepavisam neiederējās nopietnā jaunatnes kongresā.

Bet tie bija tikai sīki apizodi gaŗajā kongresa darba gaitā. Tas bija konstruktīvs, ar daudzām pārdomātām rezolūcijām, sadarbības gribu ar citām latviešu centrālām un jaunatnes organizācijām, vēlēšanos veicināt latviešu valodas kursus, iezīmīgas ar vēršanos pret cilvēka tiesību apspiedējiem. Rezolūcijās minēta arī sadarbība ar trimdas presi, vēloties pat īpašu jaunatnes nodaļu, kuŗā rakstītu paši jaunieši. Viss tas liecina arī par mūsu trimdas jaunatnes nacionālpolitisko briedumu. Tas iepriecina.

ts

Rezolūcija māc. K. Bilzena lietā

Pēc administrātīvās komisijas priekšsēža Dr. A. Rūša ziņojuma un šīs komisijas darbības noteikumu pieņemšanas Baznīcas virsvaldes prezidijs plaši pārrunāja t. s. Bilzena lietu. Administrātīvā komisija Dr. K. Bilzenu bija aicinājusi ierasties komisijas sēdē uz dot savus paskaidrojumus, tomēr viņš nebija ieradies, bet tikai atsūtījis savus paskaidrojumus rakstveidā.

Baznīcas virsvaldes prezidijs pieņēma administrātīvās komisijas ierosināto rezolūcijas tekstu, ko nodos rakstveida nobalsošanā visiem Baznīcas virsvaldes locekļiem. Rezolūcijas teksts šāds:

Latvijas ev. lut. baznīcas ārpus Latvijas Virsvaldes prezidijs, apspriedis mācītāja Kārļa Bilzena rīcību un stāju pret mūsu baznīcu un tās vadību, nolēma nodot Virsvaldes locekļu rakstveida nobalsošanai šādu lēmuma propoziciju:

Virsvalde konstatē un atzīst: Māc. K. Bilzens šovasar bijis okupētajā Latvijā un devis žurnālistam Andrim Sproģim interviju, kas ievietota turienes propagandas laikrakstā Dzimtenes Balss un pārspiesta latviešu laikrakstā Amerikā Laiks š. g. 2. septembŗa numurā. Savā vēlākā paskaidrojumā Laika 16. septembŗa numurā māc. K. Bilzens apstiprina, ka viņa intervija minētos laikrakstos atstāstīta labi — resp. pareizi. Šajā intervijā māc. K. Bilzens teicis: „Mans uzskats ir, ka pirmā un noteicošā ir baznīca dzimtenē, tur šaubu nav. Ja kāds domā un saka citādi, tad tas nav gudri". Bet katram baznīcas darbiniekam ir zināms notoriskā rakstura fakts, ka mūsu ev. lut. baznīca dzimtenē sen jau vairs nebauda tās publiski tiesiskās organizācijas raksturu un autonomiju, kādu paredz tās satversmes 9. pants, jo tā ir pakļauta okupācijas varas kontrolei, savā rīcībā ir ierobežota un uzskatu izpausmē nevar brīvi izteikt savas un savu draudžu piederīgo locekļu patiesās domas, gribu un vajadzības, it īpaši starptautiskā rakstura sanāksmēs.

Par reliģisku nebrīvību un reliģiskās dzīves apspiešanu Pad. savienībā un tās okupētajās zemēs ir tik daudz publicētu liecību gan presē, gan grāmatās, ka nemaz nav iedomājams, ka māc. K. Bilzenam minētie notoriskā rakstura fakti nebūtu zināmi. Tāpēc jājautā, vai viņa nostāja, kuŗu viņš izteicis pieminētajā intervijā, ir vispār savienojama ar viņa palikšanu mūsu baznīcā, kuŗa, būdama ārpus Latvijas, vienīgā var brīvi izteikt un paust evaņģeliski luterticīgo patiesās domas un vajadzības, arī to, kas dzīvo dzimtenē zem okupācijas varas diktatūras.

Savukārt, māc. K. Bilzens gan ar saviem privātiem „apkārtrakstiem", gan publiski ir arī tieši apvainojis kā mūsu Baznīcas virsvaldi, tā archibīskapu, kas saskaņā ar mūsu Baznīcas satversmes 92. pantu ir tās garīgais priekšnieks. Baznīcas virsvaldes prezidijs ar savu 1969. gada 20. septembŗa lēmumu, saskatot minētajos apkārtrakstos pastorālās disciplīnas pārkāpumu, aicināja māc. K. Bilzenu to izsūtīšanu pārtraukt, bet māc. K. Bilzens šo lēmumu ignorēja un vēl šī gada vasarā izsūtītā apkārtrakstā apvainoja Baznīcas virsvaldi, ka tā padodoties politisko darbinieku interesēm. Tālāk laikraksta Laiks 16. septembŗa numurā māc. K. Bilzens nosaucis archibīskapa A. Lūša ievēlēšanu par nelikumīgu. Māc. K. Bilzena, kas pats bijis aicināts uz šo prezidija sēdi, rakstveidā sniegtie paskaidrojumi neatspēko minētos faktus.

Tādā kārtā, atzīstot par galveno noteicēju okupācijas varai pakļauto mūsu baznīcu dzimtenē un ar minētajiem apvainojumiem pret mūsu baznīcas vadību māc. K. Bilzens ir publiski deklarējis tādu nostāju, kas no pastorālās disciplīnas un ētikas viedokļa, kā arī no mūsu tautas nacionālām interesēm nav savienojama ar viņa palikšanu to mācītāju skaitā, kas tiesīgi aprūpēt mūsu trimdas draudzes.

Ievērojot visu sacīto un piemērojot mūsu baznīcas satversmes 68. panta 11. punktu, Baznīcas virsvalde nolemj svītrot mācītāju Kārli Bilzenu no mācītāju saraksta, kam tiesības izpildīt mācītāja amata pienākumus latviešu evaņģeliski luteriskās draudzēs, kuŗas pieder Latvijas ev. lut. baznīcai ārpus Latvijas vai sadarbojas ar to.

Šo lēmumu publicēt Ceļa Biedrā un paziņot Zemju apvienību un apgabalu pārvaldēm, kā arī LELDAA valdei.

Guna Ikona

*
* *

Nemirstība —
kā seno zinātnieku
precīzi izplānotās
piramidas
magnētiskā laukā,
kur apstājas trūdēšana —
brūngana
princese ar savu vismīļāko
pērtiķi, jeb
pāragri dzimušo
bērnu
mums rāda
nepieejami cēlo
sānskatu, (sava sarkofaga
vākā), —
smailā telpā,
kuŗā pat skābekļa
atomi sāk citādi rosīties,
jauns pētnieks, ja grib,
(tāpat vien gaisā paturot),
var noasināt savu tērauda
bārdas nazi.

Bet pati tauta —
(sen vērsta tuksneša putekļos
un, vējam ceļoties, graužot
ziņkārotās tūristu acīs) — cieši
ticēja upju ceļu atveidiem
zvaigžņotās debesīs, kā šodien
parapsīchologi, (un es), mūžīgai
eksoplazmai:
gaismas saitēm
ar vakar
un nebeidzamiem rīt.

Jaungada sagaidīšanas balle

DV namā, 125 Broadview St., Toronto, 1972. g. 31. dec. pl. 8 vakarā

- Rezervēti galdiņi.
- Jautra sabiedrība.
- Laba deju mūzika.
- Siltas vakariņas.

Pieteikšanās un galdiņi rezervējami pie Ainas Selgas, tel. 759-0460.

Spēlēs ARRO deju kapella.

Ieejas maksa $8.00 no personas, ieskaitot vakariņas un vietu pie rezervēta galdiņa.

DV Toronto nodaļas tirdziņā, vairāk nekā 2000 laimestu galdu pārzinot un laimestus izsniedzot, no kreisās: Ruta Rēvalde, Monika Jonāne, Aina Selga, Ausma Plūdone un Anna Briede.

Uz jaunu panākumu ceļa

Daugavas Vanagu teātŗa Kanadā dalībnieku gada sapulce risinājās 7. decembrī DV namā. Piedalījās 21 teātŗa saimes loceklis. Valdes priekšsēdis V. Martinsons, kas nesen amatu pārņēmis no citos pienākumos kavētā rež. E. Jurševska, ziņoja par pagājušā gada darbību. Tā gan nav izvērtusies plašumā, bet gājusi dziļumā un vainagojusies tiklab ar organizātoriskiem un saimnieciskiem, kā ar māksliniecisiem panākumiem. Iestudētas un izrādītas vairākas īslugas, bet kā pēdējā — M. Zīverta trīscēlienu komēdija Čūska.

Īslugām paredzēti atkārtojumi vēl vairākos šaurāka apjoma sarīkojumos. Čūskas pirmizrāde bijusi labi apmeklēta un ieņēmumi no tās gandrīz seguši visus sagatavošanas izdevumus. Turpmākās izrādes paredzētas 7. janvārī Toronto, 14. janvārī Londonā un 20. janvārī Hamiltonā. Saņemti ierosinājumi sniegt izrādes arī Otavā, Montrealā un Bostonā. Šī turneja tomēr jāveic līdz pavasarim, kad lielākai daļai teātrinieku sāksies darbs DV dienu uzvedumu sagatavošanā, kas risināsies maijā.

Luga 3. Ziemeļamerikas latviešu teātŗu dienām vēl nav izraudzīta, bet par režisoru sarunāts Kārlis Veics no Bostonas. Pēc šīm teātŗu dienām iecerēts sākt kādreiz Latvijā populārās dziesmu spēles Zaļā pļavā iestudēšanu E. Jurševska režijā.

Par teātŗa kases stāvokli ziņoja M. Gaiķe, bet revīzijas komisijas protokolu nolasīja S. Butkēvics. Sapulce visām amatpersonām izteica pateicību un atzinību par labi veikto darbu.

I. Purva ziņoja par Ontario Daudzkultūru teātŗu apvienības nesen nobeigtā teātŗu festivāla norisi un nākotnes iecerēm. Līdzīgs festivāls kā šogad paredzēts arī 1974. gadā. Iespējams, ka izdosies noorganizēt tā beigšanos ar ZA latviešu teātŗu dienām 23., 24. un 25. novembrī. Sapulce pilnvaroja I. Purvu pārstāvēt DVTK šajā organizācijā arī turpmāk.

Parasti smagākais darba kārtas punkts visās biedrību gadasapulcēs — amatpersonu vēlēšanas — risinājās gandrīz neiedomājami viegli. Vairākus ierosinājumus apvienojot, vienbalsīgi pagarināja līdzšinējās valdes un revīzijas komisijas pilnvaru laiku līdz 1974. gada maijam, atstājot abiem šiem pārvaldes organiem tiesības, saskaņā ar iepriekšējās sapulces lēmumu, kooptēt iztrūkstošos locekļus, ja kaut kādu neparedzētu apstākļu dēļ nākotnē šāds iztrūkums rastos.

Pēdējā darba sekas punktā — dažādos jautājumos — ierosinājumu, vēlmju un jautājumu dažādība gan izrādījās samērā plaša, bet, pārrunām risinoties brīvi, lietišķīgi un disciplīnēti, visiem pieņemamas atbildes radās pašas no sevis. Vienojās nosūtīt M. Zīvertam Zviedrijā speciālu balvu $100 apmērā. Ar aplausiem uzņēma teātŗa saimē Pēteri Ancānu, kas jau sekmīgi debitējis vairākos lugu iestudējumos. Amatpersonām — sapulces vadītājam O. Liepam, sekretārei H. Martinsonei un balsu skaitītājiem K. Pakrastiņam un S. Butkēvicam bija viegls darbs. Pēdējiem diviem tāds radās tikai vienā gadījumā, kad balsis dalījās: 14 par, 5 pret, 2 atturoties. Bet arī šī vienīgā dalīšanās izveidojās kādā saimnieciskas, ne principiālas dabas jautājumā. Sapulce ilga mazāk par 2 stundām.

—nt—

Intervija ar Latvijas „ārlietu ministru"

KO LATVIJA AMERIKĀ LĪDZSTRĀDNIECEI ŅUJORKĀ PASKAIDROJA VIKTORS MICHAILOVIČS KRŪMIŅŠ

Pad. savienība savā delegācijā uz Apv. nāciju 27. ģenerālasamblejas sesiju ietilpinājusi arī Viktoru Michailoviču Krūmiņu, titulējot viņu par „Latvijas ārlietu ministru" un „ministru padomes priekšsēža vietnieku". Izmantojot reto gadījumu tuvāk apskatīt tautieti, kas tik augstu uzrāpies pa „Leņina spožo ceļu", Latvija Amerikā korespondente lūdza no viņa interviju, gan būdama pārliecībā, ka nekur tālu netiks, varbūt būs jāapstājas pie pirmā teikuma: „Vai jūs runājat latviski?", jo Viņa Ekselence Viktors Michailovičs Krūmiņš ir dzimis... Leņingradā. Tomēr izrādījās, ka valodu Krūmiņš, kas pats stāstīja, ka cēlies no kurzemniekiem, pārvalda brīvi, un atšķirība no Latvijā dzimušajiem un augušajiem latviešiem vairāk ir tikai viņa uzskatos. Krūmiņš studējis filozofiju un ieguvis kandidāta gradu Maskavas sabiedrisko zinātņu akadēmijā.

Šīs intervijas lasītāji paši redzēs, ka ne viss, ko Krūmiņš teicis, uzskatāms par patiesību. Vairākos gadījumos lasītāji manīs, ka viņš stāstījis savu dialektisko „taisnību", kas ne vienmēr saskan ar faktiem. Viscaur intervijā viņš centās pasvītrot, kādas visādas priekšrocības tagadējā sistēmā ir latviešiem, ka nu viņi atrodami augstos amatos viscaur Pad. savienībā. (Šai sakarā viņš kā pirmo minēja A. Pelši, pēc tam Vissavienības pārtikas ministru Lejiņu. „Tad tāpēc Latvijai tagad jāapgādā Maskavu ar kartupeļiem?" intervētāja vaicāja, bet Krūmiņš atbildēja, ka laba daļa šīs vasaras ražas gājusi bojā laika apstākļu dēļ un, „ja Pad. savienībā tagad nebūtu padomju varas, tad iedzīvotāji mirtu badu tāpat kā 1921. g. Ukrainā".)

Intervijas sākumā bija jautājumi par Krūmiņa lomu Apv. nācijās. Izrādās, ka Pad. savienības delegācijā ir diezgan bieži kāds no Baltijas valstīm, parasti „ārlietu ministri". Pirms dažiem gadiem divreiz pēc kārtas piedalījies Igaunijas „ārlietu ministrs" Grēns, kas arī savā republikā ir „ministru padomes priekšsēža vietnieks".

Apv. nāciju halles 1968. gadā pagodināja Lietuvas „ārlietu ministre" Diržinskaite-Piļušenko. Pērngad savukārt ar savām „stiprajām" runām, oponējot ASV kongresa pārstāvim E. Dervinskim Apv. nāciju 3. komitejā, pupulārs kļuva Vītauts Zenkevičius, Lietuvas „ārlietu ministra vietnieks", kas atgriezies arī šogad un it kā protot dažus vārdus latviski. No latviešu cilmes agrākos gados padomju delegācijā piedalījies Jānis Peive (1957), kas pašreiz ir „galvenais zinātņu sekretārs Vissavienības zinātņu akadēmijā" Maskavā, bet pašos Apv. nāciju sākuma gados delegācijā piedalījies b. Jurāns.

Pats Krūmiņš agrāk nekad Amerikā nav bijis. Pagājušā gada jūlijā piedalījies Vissavienības delegācijā uz Austrumvāciju notikušo „Ostsee Woche". No sava iepriekšējā ceļojuma uz Vāciju aizpagājušā gadā pārvedis Rīgā t. s. Kurzemes bruņinieku archīvu no 18. g. s. (Kā jau tas agrāk presē aprakstīts, šis archīvs bija pazudis kopš 1945. g., un tikai nesen to izdevās atrast prof. Zeidam. Krūmiņa loma šai darījumā ievērojama tāpēc, ka šis ir viens no retajiem gadījumiem, kad kāda no padomju republikām slēdz patstāvīgu līgumu ar kādu ārvalsti — šai gadījumā Austrumvāciju).

Uz jautājumu: „Vai uzturoties šeit, Apv. nāciju gaisotnē, jums gadījies novērot, ko vairums diplomātu uzskata par svarīgāko — ideoloģiskos, politiskos vai ekonomiskos apsvērumus?" Krūmiņš atbildēja: „Ja jūs kaut cik pārzinātu Marksu un Leņinu, tad zinātu, ka politiskie un ekonomiskie apsvērumi aizvien savstarpēji saistīti." Šāda atbilde izraisīja tālāku jautājumu: „Kā tad izskaidrojama tirgošanās Pad. savienības un kapitālistisko zemju starpā?" Nu Krūmiņš smaidīja pavisam plati: „Šis jautājums pie mums jau sen atrisināts. Mūsu uzskati atļauj mums tirgoties ar jebkuru labvēlīgi noskaņotu zemi, kaut arī mēs stingri ievērojam Apv. nāciju sankcijas pret Dienvidāfriku un Rodēziju." Uz jautājumu, vai Apv. nācijās viņam izdevies noskatīt piemērus, ko, Rīgā atgriežoties, varētu sākt lietot arī pašu mājās, Krūmiņš atbildēja ar diplomātisku smaidu.

Par gaidāmo Eiropas drošības konferenci viņš izteicās ļoti cerīgi un uz papildjautājumu, vai tad vispirms nederētu miera konference, atbildēja, ka visa veida centieni miera un atbruņošanās virzienā apsveicami, „vienalga, kādā kārtībā". Piebildei, ka miera konferences gadījumā būtu jārunā arī par Baltijas valstu okupāciju, kas notikusi Molotova-Ribentropa pakta rezultātā, Krūmiņš atbildēja ar skaļu iesmiešanos.

Kad viņam jautāju, vai viņš dzirdējis par priekšlikumu izveidot drošības joslu („cordon sanitaire") starp Pad. savienību un Vāciju, iekļaujot tur zemes no Somijas līdz Dienvidslavijai, viņš to uzskatīja par nesvarīgu, „kādas naida pilnas mazas emigrantu grupas fantaziju, kuŗas interesēs nav pasaules nākotne un tautu saderība, bet tikai provocēt kaŗus un nesaskaņas". Latvija Amerikā korespondente nu aizrādīja, ka īstu draudzību, piem., krievu un amerikāņu tautas starpā nekavē tikdaudz gaisa jaucēji kā ziņas par padomju valdības apiešanos ar viņu ideoloģijas vai prakses kritizētājiem, it sevišķi ziņas par pēdējā laikā cieņā nākušajām politisko pretinieku ieslodzījumu vietām, kas maskētas kā „psīchiatriskās slimnīcas". Krūmiņš uz to atbildēja, ka tādas nemaz nepastāv, tās esot tādu ļaužu fantazijas auglis, kas pārbēgot uz rietumiem, un nolūkā iegūt vairāk naudas, esot gatavi liecināt un aprakstīt visneiespējamākās lietas.

Diezgan daudz tika runāts par to, ko īsteni šāda „ārlietu ministrija" Latvijā dara. Krūmiņš minēja konsulāro darbu, komandējumu izkārtošanu — ārzemju vīzas, protokola un repatriācijas lietas.

Cits jautājums bija par Rīgas žīdiem, kas vēlas izceļot. Krūmiņš vārdu „žīdi" pārlaboja uz „ebrēji" un teica, ka šī lieta atrodas „iekšlietu ministrijas" speciālas nodaļas ziņā. Viņš atzinās, ka nevar arī, piem., piešķirt kādam ASV pilsonim tūrista vīzu, jo šīs lietas tiekot kārtotas padomju sūtniecībā Vašingtonā. No pārrunām par tūristu lietām, kas Latvijā esot Edmunda Ratnieka pārziņā, izrietēja, ka vietējo pasākumu plaukšanai svarīgā ārzemju valūta poliek Rīgā tikai no papildus pakalpojumiem, jo ar „Intūrista" starpniecību pirktās „ceļa zīmes" (ceļš, viesnīca, maltītes) uz vietas atstāj tikai dažu procentu ienākumu. Rīgā un Jūrmalā ik vasaras uzturoties ap 12 — 15 tūkstošu ārzemnieku, bet, ieskaitot krievus, Jūrmalas apmeklētāju skaits gadskārtēji pārsniedz 800.000. Par Rīgas iedzīvotāju skaitu Krūmiņš minēja 750.000, bet piekrita, ka šis skaitlis pārstāv tikai pierakstītos iedzīvotājus un īstais iedzīvotāju skaits varētu būt ievērojami lielāks. Viņš lepojās ar jauno 2000-vietīgo koncertzāli Jūrmalā, un atzinīgi izteicās par divu simfonisko orķestru koncertiem, kas tur ilguši divus mēnešus. Pēc viņa domām jaunais starptautiskais lidlauks, ko pašreiz būvē Rīgas pievārtē, vēl nenozīmē, ka nu varēs braukt tieši no Stokholmas vai Kopenhāgenas uz Rīgu. Viņš nedomāja, ka Rīgā vai vispār Latvijā drīzumā tiks atvērtas ārzemju firmu filiāles. Jautājot par ārzemju firmu iesaistīšanu padomju saimniecībā, Krūmiņš likās mazliet nervozs. Intervētājai pieminot italiešu „Fiat" fabriku, Krūmiņš stingri aizrādīja, ka tā nav italiešu fabrika un neražo „Fiat" mašīnas, bet gan padomju autorūpnīca, kas ražo „Žiguļi" automašīnas. Viņš minēja laikrakstu ziņu, ka pašreiz notiek sarunas par japāņu firmas iesaistīšanu naftas vadu būvē Krievijā. Par Latvijas galveno ienākumu avotu nākotnē viņš uzskatīja piensaimniecību un gaļas ražošanu.

Krūmiņš atzina, ka zemā dzimstība Latvijā varētu būt vedama sakarā ar dzīvokļu trūkumu, ko savukārt ietekmē spējā darba spēka ieplūdināšana no ārpuses. Šai sakarībā viņš uzsvēra, ka nākamos gados darba ražību paredzēts pacelt par 99% bez jauna darba spēka ievešanas. Dzīvokļu problēma tādā gadījumā varētu tikt atrisināta pilsētās jau nākamo 5 — 7 gadu laikā, bet uz laukiem mazliet ilgākā laika sprīdī.

Dzīvi kolchozos un savchozos Krūmiņš tēloja ļoti rožainu, neaizmirsdams atgādināt, ka tas padomju nopelns, jo „valsts iegulda Baltijas kolchozos lielas naudas". Visos kolchozos nu esot elektrība. Intervētājai šai sakarībā paspruka piebilde: „Tad tas no-

(Turpinājums 14. lp.)

DV Sv. Katrīnu vanadžu kopas Ziemsvētku tirdziņā. Augšā pa kreisi — Kristīne Andersone un Dora Dālberga pārbauda laimīgās loterijas lozes; pa labi — mūsu fotografs J. Ligers un A. Gugans iepazīstas ar Latvija Amerikā jaunāko izdevumu; pa kreisi no viņiem N. Vītola. Apakšā — Jandāls un Jandāliņš ar dejām iepriecina tirdziņa apmeklētājus; pa labi — jaunākais dejotājs Roberts Savickis ar Guntu Lauri. J. Ligura uzņēmumi

Iznākusi MĀRTIŅA ZANDBERGA sakopotā dziesmu grāmata ar pilnu tekstu un notīm 244 dziesmām. Grāmata sagādā tautai dziesmu pūru sanāksmēm, godiem, kā arī pulkā un vienatnē.

Ieteicama dāvana jaunatnei un dziesmu draugiem.

Lūdzu man piesūtīt ..... eksemplārus

MĀRTIŅA DZIESMU GRĀMATA

US $ 7.-; £ 2.75, A$ 5.75, DM 24.-, Kr. 34.-

Pievienoju .....

Vārds, uzvārds .....

Adrese .....

.....

Pasūtināma pie: M. ZANDBERGS
3142 W. 44 St.
Cleveland, Ohio 44109.

Latviešu preses 150 gadu izstāde Bostonā. Augšā no kreisās izstādes apmeklētāji un rīkotāji: Anda Rudzroga, E. Dūka, V. Eglītis un Māra Treimane; otrā rindā — E. Dzelzkalējs, K. Mikarts, Dr. J. Gabliks, R. Liepiņš un V. Andruškevičs. Pa labi red. Olģerts Liepiņš pēc ilgiem gadiem svešumā pirmo reizi aplūko savu Rīgā rediģēto Pēdējā Brīdī numuru, kas atgādina tagadējās amerikāņu preses tradicijas un techniku. Apakšā pa kreisi izstādes izkārtotājs E. Dzelzkalējs pie latviešu preses pirmsākumiem. Pa labi — Osvalds Akmentiņš aplūko tagadējo trimdas presi. O. Akmentiņa uzņēmumi

PRESES GADU AIZVADOT

Sakarā ar latviešu preses 150 gadu atceri, Bostonā bija rīkota plaša izstāde, kuŗā bija redzami daudzi izdevumi pirms 1. pasaules kaŗa. Bija pavairots arī Latviešu Avīzes 1. numurs, kas iespiests 1822. g. 5. janvārī Jelgavā. Īpašā nodalījumā varēja apskatīt Pēterburgas Avīzes, Mājas Viesa un Tas latviešu ļaužu draugs foto kopijas. Uz īpašas lapas bija redzami vecie kultūras darbinieki - redaktori, kas piedzīvoja Latvijas brīvības rītu un mierīgi varēja aiziet pie veļiem, atstājot vietu jaunajiem. Tur bija redzama Čakstes rediģētā Tēvija Jelgavā, tad Latvijas Sargs Liepājā pēc 16. aprīļa apvērsuma, ko rediģējis A. Kroders, tāpat plašais Latvijas neatkarības laika avīžu klāsts, un tad drāmatiskais 1940. g. 17 jūnijs, kad prezidents saka pēdējos vārdus latviešu tautai. Jau pirmās avīžu lappusēs redzami dekrēti, kas aizliedz pulcēties ielās, jo Rīgā jau ieradušies sarkanarmijas tanki, kas grabēdami ripo pa ielām. Bija redzami arī daži vācu okupācijas laika izdevumi, kad bija vēl cerības, ka atkārtosies 1918./19. gads Kurzemē. Tālāk bija skatāma prese Vācijā, Zviedrijā, vienkāršie, grūti salasāmie nometnes biļeteni. Cik tie trūcīgi izliekas šodien, pēc 20 gadiem, bet reiz tos lasīja, kad nebija nekā cita ko lasīt...

Tālāk bija parādīta arī veclatviešu prese Amerikā ar tās pirmo izdevumu Amerikas Vēstnesi (1896 — 1921), kādreiz laikraksts ar gaŗāko mūžu emigrācijā. Bija arī citi izdevumi, varēja acis pamielot ar J. Steika rediģēto Dieva Sveiksmi un citiem retumiem. Filadelfijā bija redzamas retas aploksnes ar Brīvās Zemes, Nedēļas un citu izdevumu galvām, tāpat dažādi filatelijas sīkumi. Šim gadījumam J. Zīberga fonds, kā izstādes rīkotājs, bija izdevis filatelijas aploksnes ar ievērojamo latviešu dzejnieku attēliem, kas pārņemti no Latvijas pastmarkām.

Beidzot nonākam pie tagadējās trimdas preses, kas varonīgi cīnās par Latvijas brīvības atjaunošanu — pieciem vadošiem laikrakstiem brīvajā pasaulē, kas atgādina mūsu tautas ciešanas un tai nodarītās pārestības. Mēs zinām, ka mūsu trimdas laikrakstus lasa tikpat Maskavā, kā Rīgā. Viņi zina, ka mēs neguļam, un tāpēc mēģina visiem līdzekļiem mūs sašķelt.

Tāpēc nedrīkst apklust mūsu brīvā prese. Tas lai būtu visu mūsu vēlējums Preses gadu aizvadot!

Osvalds Akmentiņš

Noskaidros baznicu vērtības

BAZNĪCAS VIRSVALDES PREZIDIJA SĒDES NOBEIGUMS

Baznīcas virsvaldes prezidija sēdes otrā dienā Ņujorkas draudzes Jonkeru baznīcas telpās apsprieda nākamā gada budžetu, archibīskapa jauno algu, piešķīra pirmos atzinības rakstus baznīcu darbiniekiem, pārrunāja Rītdienas fonda un sinodes jautājumus.

Otras dienas sēdi sākot, archibīskaps A. Lūsis pasniedza pirmos atzinības rakstus baznīcu darbiniekiem. Rakstu ar pirmo numuru saņēma Latviešu ev.-lut. baznīcas goda prezidents Pēteris Eglītis. Nākošos piešķīra virsvaldes loceklim Arminam Rūsim Vašingtonā un virsvaldes loceklim Augustam Rumpēterim Ņudžersijā. Atzinības rakstus turpmāk piešķirs virsvaldes prezidijs uz apgabalu vadītāju vai zemju pārstāvju ieteikumiem draudžu darbiniekiem un locekļiem, kas sekmējuši draudzes un latviešu baznīcas darbu vismaz 20 gadus vai veikuši īpašus uzdevumus.

Pirmās iemaksas Rītdienas fondā, kaut arī nelielu summu, iemaksājuši Delmenhorstas veco ļaužu mītnes iedzīvotāji Vācijā. Līdz šim fondā ienākuši 800 dolaru. Oregonas draudze sākusi piesūtīt iemaksas sistēmatiski katru mēnesi, atsūtot pirmos 400 dol., bet samērā mazā Mančestras draudze iemaksājusi 200 dol. Vērojams, ka draudzēs šie līdzekļi ienākuši, bet tie vēl nav ieplūduši virsvaldes kasē.

Sēdē pārrunāja arī testamenta novēlējumus. Vairākos gadījumos tautieši par testamentiem nav domājuši, un atstātais mantojums aizgājis valdībai. Sēdes dalībnieki zināja paskaidrot, ka mantojumu tagad iespējams nosūtīt arī piederīgiem uz Latviju. Radušās arī firmas, kas mirušo piederīgos Latvijā sameklē, bet šādos gadījumos tie saņemot tikai 40% no visa mantojuma.

Atzina, ka dibināma īpaša komisija, kas pārbaudītu, uz kāda vārda un par kādām vērtībām iegādāti īpašumi latviešu draudzēm visā pasaulē. Draudzēm ASV un Kanadā ir īpašumi par vairāk nekā 4 milj. dolaru. Latviešu ev.-lut. draudžu apvienībā Amerikā ir apvienotas 69 draudzes trīs ASV apgabalos un 18 draudzes Kanadā. 14 ASV draudzes pieder pie amerikāņu sinodēm. No visām ASV latviešu draudzēm 31 pieder 32 baznīcas (Ņujorkas draudzei ir 2 dievnami), bet no tām 12 ir sinodes draudzes. Baznīcu vērtība latviešu draudzēm ASV ir ap 2.360.000 dolaru, bet visu īpašumu kopvērtība pāri 3,8 miljoniem dolaru, kaut gan ap 340.000 dolaru ir hipotēku parādi. Palīdzībai izlietots 36.000 dolaru. Sarakstu par draudžu īpašumu vērtībām sastādīs A. Lejiņš, bet jautājumus anketai sagatavos A. Rūsis.

Šāgada virsvaldes budžets bija paredzēts 15.500 dolaru, bet nākamā gada budžetu virsvaldes prezidijs noteica uz 17.500 dolariem. Budžeta pieaugums radies tāpēc, ka archibīskaps paredzējis šogad atteikties no savas draudzes vadības, lai veiktu tikai archibīskapa pienākumus. Archibīskaps paziņojis savai draudzei Toronto, ka vēlākais ar 1. jūniju viņš varētu būt tikai mācītāja aizstājējs. Archibīskapa atlīdzībai nākamgad paredzēja 13.700 dolaru, pieņemot, ka viņš ar 1. martu visu savu darbu varēs veltīt saviem tie-

(Turpinājums 13. lp.)

ALAs Kultūras biroja rakstnie ku cēliena dalībnieki Klīvlendā. Pirmajā rindā no kreisās V. Baltiņa - Bērziņa, E. Andersone un J. Babre. Otrā rindā ALAs Kultūras biroja vadītājs M. Grīns, H. Krūmiņš, H. Puriņš, V. Nollendorfs un O. Jēgens. A. Nešpora uzņēmums

Piešķirs Goppera fonda balvas

Darbi ģenerāļa Goppera fonda balvām literātūrā, mūzikā, tēlotājās mākslās, un arī tādi darbi, kas neatbilst šīm katēgorijām, bet tomēr ir nozīmīgi jaunatnes latviskai audzināšanai, bija iesūtāmi fonda valdei (B. Budkēviča, 103 Rose Street, Freeport, N. Y. 11520, U. S. A.) līdz šāgada 31. decembrim.

Godalgos tikai jaundarbus, kas publicēti 1972. gadā vai kuŗu manuskripti piesūtīti vai pieteikti fonda valdei. Balvu nepiešķirs vienam autoram divus gadus pēc kārtas. 1972. gadam katra balva noteikta 500 dolaru. Godalgošanas komisiju lēmumus izsludinās 1973. gada 2. aprīlī, ģenerāļa Goppera dzimšanas 97. gada atceres dienā.

Balvu literātūrā piešķirs darbam, kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskā garā, bet mūzikā — kas veicinātu jaunatnes audzināšanu latviskās mūzikas izpratnē. Īpašu balvu var piešķirt darbam, kas vispār nozīmīgs jaunatnes latviskai audzināšanai.

Mirstība pārsniedz dzimstību

ARCHIBĪSKAPA ARNOLDA LŪŠA ZIŅOJUMS BAZNĪCAS VIRSVALDES SĒDĒ ŅUJORKĀ

Archibīskaps A. Lūsis sava ziņojuma ievadījumā aicināja ar klusuma brīdi piemināt mūžībā aizgājušo māc. V. Strautmani un informēja prezidiju par pārmaiņām Baznīcas virsvaldes sastāvā. Dr. J. Robiņa vietā par virsvaldes locekli no vidienes apgabala ievēlēts inženieris Jānis Silenieks, ilggadējais Linkolnas ev.-lut. draudzes priekšnieks.

Satistika par 1971. gadu liecina, ka mūsu draudžu locekļu skaits pamazām samazinās, galvenokārt mazās dzimstības un lielās mirstības dēļ. Tā, piemēram, 1971. g. dzimuši (kristīti) 404, bet miruši 764 draudzes locekļi, t. i. uz 10 dzimušiem ir 19 mirušie.

Ļoti bēdīgs stāvoklis šai ziņā ir Eiropas valstīs. Vācijā dzimuši 18, bet miruši 58! Zviedrijā dzimuši 6, bet miruši 26. Vislabākā aina joprojām Kanadā: dzimuši 68, miruši — 98. Iesvētīti 583 jaunieši (atkal procentuāli vislabākais stāvoklis). Laulāti 314 pāri, bet jāpieņem, ka puse no tiem būs jauktas laulības.

Vispirms mums nopietni jādomā par evaņģelizācijas un iekšmisijas darbu, vienmēr aicinot visus draudzes locekļus piedalīties šai evaņģelizācijas kustībā," norādīja archibīkaps. „Ja katrs draudzes loceklis tikai vienu vienīgu ārpusē stāvošu iesaistītu draudzē, tad skaitliski aina būtu daudz iepriecinošāka." Tālāk archibīskaps aicināja sekmēt jaunatnes darbu, kas līdz šim dažās vietās jau iezīmējies ar labiem panākumiem, piemēram, Sv. Jāņa draudzē Toronto. Šai virzienā pozitīvi vērtējami kristīgo jauniešu kursi un saieti, kas dod jauniešiem pārliecību, ka no savas kristietības nevienam nav jākaunās.

„Daži iebilduši, ka kursos par audzinātājiem jau vairākus gadus darbojoties mācītāji, kas nevēlas, ka viņu vārdus publicē mūsu baznīcas mācītāju sarakstos; vai viņi neradot iespaidu, ka nacionālais elements un piederība mūsu baznīcai ir sekundāras dabas jautājums?" ziņoja archibīskaps un turpināja: „Šādām aizdomām nav pamata. Domāju, ka jaunatnes darba aktīvizēšana ir viena no iepriecinošākām parādībām pēdējo gadu aprisēs. Problēmas, ko arvien asāk izjūtam, rada latviešu valodas grūtības jauniešiem un jauktās laulības."

Tālāk archibīskaps minēja, ka draudžu darbinieku apspriedēs viņam dažkārt jautāts, vai latviešu draudzēs jaukto laulību piederīgiem nevarētu noturēt dievkalpojumus angļu vai citā svešvalodā un vai iesvētes mācības vielu nevarētu papildināt ar paskaidrojumiem angļu valodā?

„Mana atbilde vienmēr bijusi — cik ilgi vien iespējams, latviešu draudzēs dievvārdi sludinām latviešu valodā," uzsvēra archibīskaps.

Pārmaiņas notikušas arī draudžu un mācītāju sastāvā. Atpūtā aizgājuši mācītāji Pēteris Langins, Kārlis Sautiņš, Kornelijs Avotiņš, Arnolds Rautenšilds un prāv. V. Šēfers. Tuvākā nākotnē pensijā aizies arī vairāki citi mācītāji. Tāpēc jau tagad vislielākās rūpes jāveltī jaunu mācītāju sagatavošanai un jau izglītību ieguvušo mācītāju, kas strādā citās baznīcās, iesaistīšanā latviešu draudžu garīgās aprūpes darbā. Vispirms būtu aicināmi visi līdzšinējie mācītāji kalpot savām draudzēm, cik ilgi vien iespējams, bet līdz neklātienes semināra izveidošanai aicināt latviešu tautības mācītājus, kas strādā amerikāņu un kanadiešu draudzēs, iegūt mācītāja tiesības Latvijas ev.-lut. baznīcā.

Tālāk archibīskaps norādīja, ka būtu nepieciešams atvēlēt šiem mācītājiem līdzekļus kopēju kursu noorganizēšanai, sedzot viņiem ceļa un uzturēšanās izdevumus un aicinot arī tos, kas eventuāli varētu strādāt par evaņģelistiem. Kursos nepieskartos tikai teoloģiskiem tematiem, bet arī jautājumiem, kas saistās ar mūsu baznīcas darbu, it sevišķi ar latviešu valodas apgūšanu. Kursu organizēšana būtu jāuzņemas Baznīcas virsvaldes teoloģijas un kulta nozarei resp. tās vadītājam.

Archibīskaps tālāk pakavējās pie saviem pēdējiem latviešu draudžu apmeklējumiem citās zemēs. Jūlijā viņš viesojās Venecuēlā, kur draudze atskatījās uz 20 darba gadiem. Draudzē mācītāja Alfreda Gulbja vadībā risinās rosīgs darbs. Iepriecina, ka to sevišķi sekmē vidējā paaudze.

Austrālijā archibīskapu iepriecinājusi sirsnīgā draudzība. Tur bijusi iespēja tikties ar draudžu darbiniekiem un organizāciju vadītājiem. Savās runās galveno vērību archibīskaps pievērsis problēmām, kas saistās ar Baznīcas rītdienas fondu, ar mūsu attieksmēm pret dzimtenes baznīcu, kā arī mūsu iesniegu-LWF un WCC.

„Mūsu iesniegumu WCC centrālkomitejai nodevu arī visiem luterāņu baznīcas vadītājiem Austrālijā, ar kuriem brauciena laikā sastapos," teica archibīskaps A. Lūsis. Austrālijas luterāņu baznīcas ģenerālkoferencē gan pieņemta attiecīga rezolūcija par kristiešu vajāšanām Pad. savienībā, bet tur nav nekas teikts par mūsu prasību atjaunot neatkarību Baltijas valstīm. Vienīgais latviešu mācītājs konferencē bijis Pertas draudzes gans L. Mušinskis, kas jau agrāk ievēlēts par apgabala viceprezidentu.

„Par Austrālijas draudžu rosmi jāsaka, ka tā visumā iepriecina," sava ziņojuma beigās konstatēja archibīskaps. „Mācītāji, kuru draudzes uzcēlušas jaunus dievnamus, liecina par draudzes locekļu skaita pieaugumu un aktīvitātēm draudzes darbā."

Gleznotāja Valija Mērniece Toronto ar pašas zīmētiem Ziemsvētku apsveikumiem. Aizmugurē viņas jauna veida miniatūrgleznīņas uz samta pamata parastā audekla vietā.

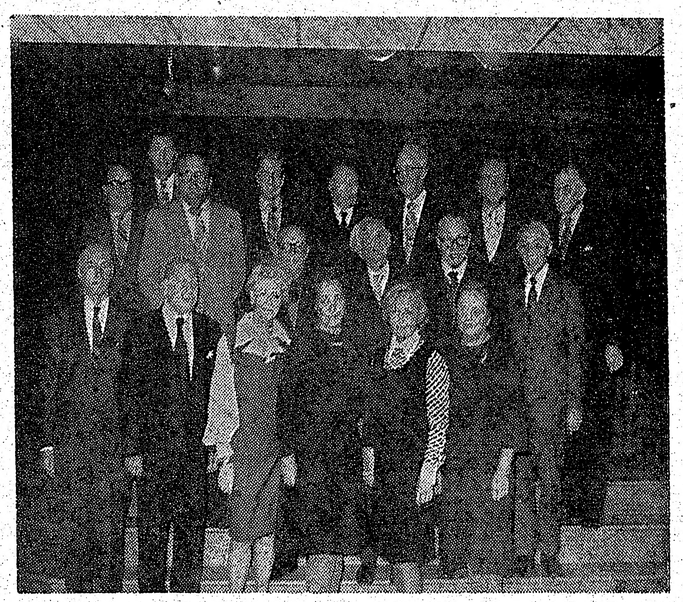

Baznīcas virsvaldes sēdes dalībnieki Ņujorkā ar archibīskapu Arnoldu Lūsi vidū. Mārtiņa Zālītes uzņēmums

NOSKAIDROS BAZNĪCAS . . .

(Turpinājums no 12. lp.)

šajiem pienākumiem, ja viņa draudzei būs izdevies atrast sava gana aizstājēju. Šajā summā ieskaitīts arī dzīvoklis, telefons un kancelejas izdevumi. Virsvalde 1968. gadā bija nolēmusi maksāt archibīskapam 12.000 dolaru gadā, bet prezidijs atzina, ka pēc 5 gadiem pienāktos ap 25% dzīves dārdzības piemaksas.

Nolēma palielināt atsevišķo zemju maksājumus Baznīcas virsvaldei, lai būtu iespējams līdzsvarot budžetu. LELDAA šogad maksās 13.000 dol., Austrālijā 1500, Vācija 450, Zviedrija un Anglija 375. Kolektes, veltītas virsvaldes darbam, ienestu 1000 dolaru, noguldījumu procenti 600 un grāmatu peļņa 200 dol., kopā 17.500 dolaru.

Sēdē pārrunāja arī latviešu sinodes jautājumu. Austrumu apgabala mācītāju konferencē 18. septembrī Bostonā noskaidrots, ka par sinodes dibināšanu domas dalās, un šo rezolūciju virsvalde pieņēma zināšanai.

Pēc abu viedokļu noklausīšanās sēdē pieņēma atzinumu, ka turpmākās debates nekā jauna neradīs, un sinodes dibināšanas gaitai pagaidām jāļauj iet pašplūsmas ceļu. Nākamā gada sākumā, iespējams janvārī, LELDAA sanāks savā jaunajā sastāvā, kad atkal būs par to jārunā.

Par jauno aģendu referēja māc. R. Zariņš. Viņš to jau sagatavojis, bet tā vēl jāpārraksta un jāpavairo, lai pēc apmēram gada lietošanas saņemtu mācītāju atsauksmes.

A. Lejiņš sniedza pārskatu par PBLA valdes sēdi novembrī, bet laika trūkuma dēļ atstāja Latvijas uzņēmumu rādīšanu, ko atvedis kāds šīs vasaras Latvijas apciemotājs.

Par sēdes dalībnieku uzņemšanu abās dienās rūpējās Ņujorkas draudzes Ziemeļu novada dāmu komiteja. **V. I.**

Pēkšņā nāvē aizsaukto

KĀRLI BALODI

pēdējā gaitā izvadīs no Rossar sēru nama sestdien, 16. dec., pl. 10 rītā.

SESTDIEN,

23. decembrī

DV grāmatnīca

491 College ielā

atvērta

no pl. 9 — 6 vakarā

Sarīkojumu Kalendārs

16. dec. pl. 7.30 vak. DV Toronto nodaļas Ziemsvētku eglīte pieaugušiem DV namā.

17. dev. pl. 3 pēcp. DV Toronto nodaļas Ziemsvētku eglīte bērniem DV namā.

17. dec. plkst. 3 pēc pusd. Walmer Road baptistu dievnamā Ziemsvētku ieskaņa mūzikā. Maiga Dežardēna, Anita Rundāne, stīgu kvartets un koris.

26. dec. pl. 4 pēcp. DV namā Burtnieku Ziemas svētku daudzinājums. Groziņi. Visi ielūgti.

28. decembrī pl. 8 vak. Latviešu namā Pārdomu vakars. Temats: Betleme un mūsu Ziemsvētki, māc, R. Ekšteins.

31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšana Latviešu namā.

31. dec. pl. 8 vak. Jaungada sagaidīšana DV namā. Pieteikšanās pie A. Selgas.

6. janv., pl. 7 vak. — Latviešu nama augšējā zālē Veco Strēlnieku b-ba rīko Ziemas svētku kauju atceri. Dziedās DV koris Zīle un būs mūzikāli priekšnesumi.

13. janv. pl. 6 vak. Ziemsvētku kauju atceres svētbrīdis pie kritušo karavīru pieminekļa Saulainē.

20. jaunvārī plkst. 7.30 vakarā studenšu korporāciju kopas slēgts tējas vakars Tartu kolledžā, 310 Bloor St. W., ieeja no Madison Ave.

27. janv., pl. 7 vak. un

28. janv. pl. 5 pēcp. Latviešu namā TLTA ģimnazijas draudzīgā aicinājuma sarīkojums — R. Blaumaņa Trīnes grēku izrāde.

20. janv., pl. 7 vak. — Latviešu namā — TLMM kluba Zaku balle ar izlozi — medījumi un zivis.

3. febr., pl. 7 vak. — Columbus zālē — Apvienoto vīru koŗu — Viesturs un Junda koncerts ar sekojošu deju.

10. febr. pl. 8 vakarā DV namā Toronto nodalas tradicionālā masku balle.

SV. KATRĪNAS

31. dec., plkst. 9.00, Beacon Motor Hotel Sands Room telpās (Q. E. pie Jordan Harbour) DV Sv. Katrīnu vanadžu kopa rīko Jaungada sagaidīšanu. ar priekšnesumiem un deju. Spēlēs DV kapella Runči trimdā. Ielūdz kopas vanadzes.

Sv. Katrīnu latviešu mednieku un makšķernieku kluba sezonas nobeiguma sarīkojumā un balvu izsniegšanas vakarā, augšā pa kreisi — R. Kadiķis pasniedz paša balvu H. Auptmanei, bet pa kreisi — kluba valdes priekšsēdis H. Freimanis apbalvo sekmīgāko makšķernieku Ē. Zenku jauniešu vidū. Vidū tiesnešu kollēģija — N. Duša, V. Rundāns (priekšsēdis) un O. Sarma; pa labi H. Auptmane ar izcīnīto R. Kadiķa balvu. Apakšā pa kreisi — P. Odiņš saņem Labatt's firmas pārstāvja T. Volesa balvu makšķerēšanā; pa labi — makšķernieku sekcijas vadītājs J. Ivanovskis pasniedz balvu sekmīgākajam māla baložu šāvējam K. Rostam. J. Liģera uzņēmums

INTERVIJA...

(Turpinājums no 11. lp.)

ticis pēdējo četru gadu laikā". — „Kā tā?" Krūmiņš prasīja. — „Nu, kad Jans Jachimovičs rakstīja savu vēstuli, tad viņš dzīvoja nomalē ar neizbrienamiem ceļiem un bez elektrības". — „Šis izdzimtenis!" Krūmiņš izsaucās, „viņš nav pelnījis, ka viņu sauc par cilvēku!" Jautāts par Jachimoviča pašreizējo likteni, Krūmiņš tikai atmeta ar roku, teikdams, ka viņam par to neesot ne mazākās intereses.

Vienu brīdi Krūmiņš pārgāja uz pretjautājumiem, prasīdams, cik daudz latviešu te ir un cik liels procents latviešu jauniešu prot vēl latviski? Atbilde bija sagatavota tā,lai to verētu attiecināt arī uz latviešu jauniešiem, kam jāieaug savā tautā, pretojoties amerikāņu asimilācijai, tā uz jauniešiem Rīgā, kam līdzīgs spiediens jāiztur pret krieviem. Krūmiņš šo atbildi saprata gluži labi, bet smīnēdams noteica: „Jā, es redzu, ka jums ir problēmas."

Sarunas aizvirzījās uz dabas aizsardzības un piesārņošanas jautājumiem, un Krūmiņš ar zināmu lepnumu ziņoja, ka Latvijas zinātnieki pirmie sākuši šos jautājumus apstrādāt, un viņu iesniegums apskatīts pēdējā Vissavienības augstākās padomes sēdē. Jautājumam, vai pie šī temata pārrunāta arī gruntsūdens izsikšana akās Kurzemē, kas radusies no pārmērīgas purvu nosusināšanas, Krūmiņš atbildēja klasiski: „Redziet, visas lietas var izskaidrot divējādi — mūsu nelabvēļi šo parādību saista ar purvu nosusināšanu, bet jāievēro arī, ka pēdējos trīs gados Latvijā bijušas ļoti sausas vasaras."

Pret intervijas beigām notika abpusēja Latvijā dzīvojošo dzejnieku apjūsmošana. Krūmiņam patīk Imants Ziedonis un Mirdza Ķempe, ar Ojāru Vācieti viņš ne vienmēr ir vienis prātis, par Māri Čaklo viņš izteica kritiskas piezīmes, Jāni Peteru uzskatīja par mazsvarīgu, bet par Vītautu Ļūdēnu neko daudz nezināja un arī palaida bez komentāriem garām Imanta Auziņa un citu dzejnieku vārdus. „Ko es nevaru saprast, ir, kāpēc Vizmai Belševicai aizliegta iespēja publicēties," intervētāja beidzot teica, „jo pēc dažu lietpratēju sprieduma viņa ir lielākā dzejniece, kāda latviešiem tagad parādījusies". — „Jums, rietumos, ir pavisam savādi uzskati par to, kas ir dzejnieka uzdevums," Krūmiņš atbildēja. „Jums liekas, ka dzejnieks var teikt visu, ko tikai iedomājas. Pie mums šīs lietas ir daudz skaidrāk definētas. Galu galā valsts viņiem maksā naudu — labu naudu — un par to no viņiem var prasīt, lai viņu jaunrade būtu mērķtiecīga."

Šie vārdi lika aizturēt uz brīdi elpu. Krūmiņš gan vēl turpināja apjūsmot padomju kultūras uzplaukumu Latvijā, minēdams studentu koņus, tautas deju grupas un ievērojamus mūziķus, to vidū izceldams diriģentus, tēvu un dēlu — Arvīdu un Ivaru Jansonus, bet intervija drīz vien izbeidzās. Tā bija ilgusi vairāk nekā stundu. D. V.

Mūsu mīļā māte, vecmāmiņa, māsa un radiniece

Emma Krūmiņš

dzim. 1885. g 13. maijā Rencēnos.
Aizmigusi Dieva mierā 1972. g. 22. jūnijā Matīšos.
Apbedīta Matīšu kapos 1972. g. 25 jūnijā.

Gan mīlestībā klusi
Par tevi as'ras birst;
Ko sirds ir zaudējusi,
To tā vairs neaizmirst.

Dziļās sērās
dēls, vedeklas, mazbērni, māsa un radi Latvijā,
dēls, vedekla un mazbērni Kanadā.

Mūža miegā aizmidzis bijušais Ventspils 1. pamatskolas pārzinis

Jānis Sviestiņš

dzim. 1888. g. 13. martā Laucienes pagastā,
miris 1972. g. 1. decembrī Lundā, Zviedrijā.

Par viņu skumst
sieva un bērni ar ģimenēm

Mūžībā aizgājis mūsu mīļais vīrs, tētis un dēls

Jānis Antonovs

dzim. 1923. g. 28. novembrī,
miris 1972. g. 8. decembrī

Dziļās skumjās
sieva, bērni, māte un radi ASV un Latvijā

Mūžībā aizgājis

Jānis Antonovs

Par viņu sēro
krustdēls Jānis, māsīca Jūlija Leidums ar vīru un tante Salomeja Zukulis

---

Pateicība.

Izsakām sirsnīgu pateicību visiem radiem un draugiem, kas piedalījās mūsu mīļā

Jāņa ANTONOVA

izvadīšanā uz pēdējo dusu. Paldies prāv. Kokinam un Tēvam Jānim par sirsnīgiem mierinājuma vārdiem. Tāpat mīļš paldies par ziediem mūsu mīļajam.

Sieva ar ģimeni

RELIĢISKĀ DZĪVE

Māc. Uldis Ukstiņš

Īsta un neīsta reliģija

Domājot par īstu un neīstu reliģiju, nevēlos salīdzināt kristīgo ticību ar citām pasaules reliģijām. Vēlos tikai pateikt, ka ir īsta un arī neīsta kristīgā ticība.

Neīsta reliģija izteicas ārišķīgās izdarībās. Te ir Jēzus vārdi: „Kad jūs gavējat, neesiet saīguši kā liekuļi... Kad jūs lūdziet Dievu, nestāviet ielu stūros, lai ļaudīm rādītos... Kad tu dod mīlestības dāvanas, tad neliec to izbazūnēt..." Mateja ev. 6. nodaļā Jēzus šādus ārišķīgi reliģiozus cilvēkus nosauca par liekuļiem. „Liekulis" ir kaut kas neīsts, nepatiess tātad nevērtīgs.

Īsta reliģija turpretī ir sirds reliģija. — Sirds bībelē simbolizē cilvēka garīgo centru. Apustulis tā raksta: „Dieva žēlsirdības vārdā nododiet sevi pašus Dievam par dzīvu, svētu un patīkamu upuri, tas lai ir jūsu garīgais dievkalpojums." Rom. 12:1. Kad esam sevi nodevuši Dievam, tad visa mūsu dzīve ir viena dievkalpošana. Tad svētdienas dievkalpojums dievnamā nav kaut kas izolēts, un tad mūsu dzīves perifērija ne ar ko neatšķiras no centra. Sirds reliģija padara cilvēku viengabalainu. Tad darba laiks un brīvais laiks — viss ir Dieva laiks. Mārtiņš Luters savā laikā teica, ka katrs darbs var būt kristīgs darbs, ja tas ir „svētīts tam Kungam". Ne tikai mācītāju un misionāru darbus varam saukt par kristīgiem darbiem, tikpat labi ārsta prakse, ķīmiķa arods vai autobusa vadītāja amats var būt Dieva godam darīti darbi. Dievam ir derīgi sirds cilvēki.

Īsta reliģija ir mīlestības reliģija. — Dievs ir mīlestība, apgalvo svētie raksti. Kristīgi cilvēki kalpo Dievam, kas „tik ļoti mīlēja pasauli, ka Viņš deva savu vienpiedzimušo Dēlu pasaulei..." Kāpēc? Lai to izglābtu lai to salīdzinātu ar sevi, lai mācītu cilvēkiem mīlestības ceļu. Mums jāmīl Dievu, jo Viņš mūs pirmais ir mīlējis. Kad mēs apgalvojam Dievam, ka mēs Viņu mīlam, tad Dievs vienmēr skatās, kur ir mūsu brālis vai tuvākais. Vienīgais pierādījums mūsu dievmīlestībai ir mūsu mīlestība uz tuvāko. Man nav cerība iekļūt debesīs vienam pašam, tikai kopā ar brāli pret tuvāko. Mana reliģija ir neīsta, ja es dzīvoju pasaulē bez tuvākā. Mana reliģija ir īsta, ja man ir cilvēks - brālis, kuru es mīlu. Tur, kur ticīgu cilvēku dievkalpošanā iztrūkst mīlestības darbu, mēs sastopam ļaudis, kas „rotaļājas" ar savu dievkalpošanu.

Dītrichs Bonhofers raksta no Hitlera cietuma: „Kas ir tas, kas pastāv? Tikai tas, kas ir gatavs upurēt visu, ar to liecinot, ka viņš (viņa) pieder Dievam." — Ar visu sirdi piederēt Dievam ir īsta reliģija. Un vēl īstu reliģiju pazīst no mīlestības pret tuvāko, jo Dievam mēs kalpojam, kalpojot savam tuvākam.

Nepazīstamais Dievs un Kristus

Tas varēja būt 53. gadā mūsu ērā. Cilvēks, maza auguma, iesoļoja slavenas tautas galvaspilsētā. Grieķi tajā laikā bija sasnieguši augstu kultūras līmeni. Šī tauta bija devusi cilvēcei prātniecību, mākslu, architektūru, literātūru, dzeju, drāmu.

Bet mazā auguma vīrs, kas bija apustulis Pāvils, kas iesoļoja Atēnās, bija citādās domās par šo kultūras tautu.

Kad stoiķu un epikūriešu filozofi aizveda Pāvilu uz areiopagu un aicināja viņu runāt, Pāvils tā deklarēja: „Atēnieši, staigādams un aplūkodams jūsu svētumus, es ieraudzīju vienu altāri, kam bija uzraksts: Nepazīstamajam dievam."

Nepazīstamais Dievs!

„Atēnieši, taisni par to Dievu, kuŗu jūs nepazīstat, es jums tagad sludinu! Un zināt, šis Dievs tagad aicina visus cilvēkus visur atgriezties no grēkiem, jo šis Dievs ir paredzējis vienu dienu, kuŗā Viņš tiesās pasauli, un to Viņš darīs ar viena vīra palīdzību, un šo vīru (Jēzu) Dievs ir uzmodinājis no miroņiem." Ap. d. gr. 17:30—31.

Tā kaut ko grieķiem viņu filozofi nebija teikuši. Tas bija jaunums, un jaunumi var būt arī nepatīkami, traucējoši. Tādēļ tajā sapulcē daži smējās un zobojās, bet citi palika domīgi, kļuva ticīgi. Starp tiem bija Dionizijs, areiopaga loceklis, Damarīda un vēl nedaudzi.

Grieķu kultūra bija celta uz nepazīstamo Dievu. Viss, kas celts uz nepazīstamā Dieva pamatu, noriet, tā arī norietēja Grieķijas godība un kultūra. Nepazīstamais Dievs nevarēja apturēt lejupeju. Kopš Jēzus Kristus bija dzīvojis virs zemes, pasaule bija sākusi griezties citā virzienā. Jēzus bija nācis, lai izbeigtu nepazīstamā Dieva ēru un tās vietā ievadīja Dieva Tēva laikmetu. Nepazīstamais bija kļuvis pazīstams. Patiesība par Dievu „bija cilvēku gaisma", bet daudziem šis spožums nepatīk. „Gaisma spīd tumsībā, bet tumsība to neuzņēma." — „Cik Viņu uzņēma, tiem Viņš deva iespēju kļūt par Dieva bērniem." Jāņa ev. 1:5,12.

Tas Jēzus, kas piedzima Betlemē, ir nemiera cēlējs. Kas nāk no Betlemes, tas pieder citai pasaulei. Jēzus sākums nav meklējams Betlemē, bet mūžībā. Jēzus jau bija, pirms laiks bija. Jēzus jau bija, pirms pasauļu pasaules radās. Un te ir apustuļa Pāvila vārdi par Jēzu Kristu: „Viņš ir neredzamā Dieva attēls. Viņā ir radītas visas lietas debesīs un virs zemes. Viņš pats bija pirms visa, un viss pastāv Viņā." Kol. 1:15—17.

Bet ko baznīca ir padarījusi? Lai atbild lielāka autoritāte par mani. Nesen mirušais Pēteris Maršals (Peter Marshall), viens no Amerikas galvaspilsētas Vašingtonas lieliem mācītājiem, ir atstājis tādas rindas: „Mēs, kristieši, esam Kristu noplicinājuši, padarījuši Viņu bālu, mazasinīgu, nepievilcīgu, paaugstinājuši virs altāriem savos dievnamos nedzīvu, krustā piesistu, nožēlojamu, turpretī Viņš ir augšāmcēlies no miroņiem un staigā pa šo pasauli un aicina tevi un mani: Sekojiet Man!" Viņš ir nemiera cēlējs.

Mums jāiet atpakaļ pie Jēzus, kas uzgleznots evaņģelijos. Tur ir Jēzus, kas joprojām aicina Nāciet šurp pie Manis visi. Tur ir Kristus, kas sludina: Svētīgi sirdsšķīstie. Svētīgi miera nesēji. Kad tevi dzen vienu jūdzi, pastaigājies ar savu dzinēju divas jūdzes. Izvelc baļķi vispirms no savas acs, un tikai tad padomā par skabargas izvilkšanu no brāļa acs. Evaņģelijos ir uzgleznots Jēzus, kas klusē ķēniņa Heroda priekšā, pilnīgi ignorē ķēniņu. Tur ir Kristus, kas Pontijam Pilātam pateica: Tev nebūtu nekādas varas pār Mani, ja tāda tev nebūtu dota no augšienes. Tur ir Kristus, kas neatdara savu muti, kad viņu sit, spiež Tam galvā ērkšķu vainagu, apspļauda, liek nest smagu krustu, zem kuŗa Viņš saļimst, dzen naglas caur Viņa rokām un kājām, un Viņš vēl lūdz Dievu par saviem pāri darītājiem. Tas ir Dieva Dēls un Cilvēka Dēls. Šo Kristu mēs atminamies, un Tam par godu mēs svinam Ziemsvētkus.

Dzimtenes apciemojumi nekalpo mūsu baznīcai

BAZNĪCAS VIRSVALDES SĒDĒ ŅUJORKĀ PIEŅEMTĀS REZOLŪCIJAS

Baznīcas Virsvaldes prezidijs atzīst, ka:

1. Baznīcai savā nostājā pret laikmeta radītām problēmām pirmā un galvenā kārtā jāvadās no Kristus evaņģelijā atrodamām atziņām un patiesībām, secinot, ka politikā nekas nav darīts pareizi, kas no kristīgās morāles viedokļa raugoties, ir nepareizi. No tādiem principiem baznīcai jāvadās un jāpastāv tajos arī tad, ja laicīgās organizācijas kaut kādu apsvērumu dēļ maina savu nostāju un rīcību. (Pāvila I vēst. tesaloniķiešiem 3:3—4; vēstule ebrējiem 10:32—39)

2. Kristus evaņģelijs kristiešiem uzliek pienākumu — ar gara ieročiem cīnīties pret bezdievīgām ideoloģijām un varām, kas ignorē Cilvēka Tiesību deklarācijas pamatprincipus; baznīcai ir jāaizstāv taisnības dēļ vajātie un nerimstoši jāprasa, lai arī latviešu tautai tiktu atdota brīvība un atjaunota Latvijas valsts neatkarība. (Mateja evaņģ 6:10; Pāvila vēst. efeziešiem 6:11—19)

3. Neatsakoties no šiem principiem un vairoties no sadarbības ar okupācijas varas pārstāvjiem, kas kontrolē baznīcas darbību Latvijā un baznīcu uzskata par sabiedrībai kaitīgu iestādījumu, baznīcai trimdā jācenšas atbalstīt baznīcas darbība okupētā tēvzemē. Visiem okupētās Latvijas apmeklētājiem Baznīcas virsvaldes prezidijs ieteic aizvest tur bībeli un apmeklēt dievkalpojumus, lai kopā ar tautu dzimtenē lūgtu Dievu par brīvību un rītdienas Latviju. Pret okupētās Latvijas baznīcas vadītājiem jāizturas ar saprotošu iecietību, zinot, ka viņi savā darbībā ir kontrolēti un ierobežoti. (Pēteŗa I vēst. 3:8—9)

4. Ar nožēlu Baznīcas virsvaldes prezidijs konstatē, ka kultūras sakaru uzturēšana jau izraisījusi vietām šķelšanos trimdas latviešu sabiedrībā. Trimdas baznīcai ir jābūt izlīdzinātājai, kas kalpo visiem latviešiem, arī tiem, kas nepiekrīt augstāk minētiem Baznīcas virsvaldes prezidija atzinumiem. (Pēteŗa I vēst. 3:8—15).

5. Attiecībā uz mācītāju un draudžu darbinieku braukšanu uz okupēto Latviju, Baznīcas virsvaldes prezidijs aicina respektēt Virsvaldes plēnārsēdē pieņemto lēmumu, ka šādi braucieni nav vēlami, jo pieredze rāda, ka okupācijas iestādes tos izmanto saviem mērķiem un propagandai, kas nenāk par labu baznīcai trimdā, ne baznīcai dzimtenē.

Kristīgs latviešu radio raidījums
PRIEKA VĒSTS
katru svētdienu pl. 2.45 p.p. no Niagaras WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas
raidījumu 17. gadagājumā radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Māc. Ā. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

17. decembrī pl. 3 eglītes dievkalpojums bērniem. Pēc dievkalpojuma eglītes sarīkojums ar bērnu teātri.

24. decembrī pl. 6 Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums. Piedalās draudzes koris.

25. decembrī pl. 10 dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

17. decembrī plkst. 3 pēcp. Ziemsvētku eglīte bērniem baznīcas zālē.

24. decembrī plkst. 6 vakarā Ziemsvētku dievkalpojums.

31. decembrī plkst. 6 vakarā — Vecgada vakara dievkalpojums.

BRAMPTONĀ

24. decembrī plkst. 1.30 pēcp. Ziemsvētku dievkalpojums Grace United baznīcā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

17. dec. pl. 4 pēcp. Ziemsvētku sarīkojums Redeemer draudzes baznīcā, 285 Clarke Ave. Westmount.

24. dec. pl. 6.30 Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums.

25. dec. pl. 9.30 rītā dievkalpojums angļu, pl. 1.30 latv. val.

Vecgada vakarā. svētdien, 31. decembrī, plkst. 7.00 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Svētdien, 7. janvārī, Zvaigznes dienas dievkalpojums plkst. 1.30 pēcp.

Otrdien, 9. janvārī, plkst. 2.00 pēcp. draudzes namā pensionāru sanāksme.

Svētdien, 14. janvārī, pl. 9.30 no rīta dievkalpojums bērniem un jaunatnei. Jaunatnes un iesvētes mācību stunda.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18, Victoria Avenue South.

Sestdien, 16. dec., plkst. 7 svecīšu svētbrīdis Ziemsvētku ieskaņai draudzes kora izpildījumā. Diriģenta A. Kārkliņa.

Svētdien, 17. dec., plkst. 11 dievkalpojums. Pēc dievk. svētdienas skolas Ziemsvētku uzvedums „Nakts Betlēmē".

24. dec. plkst. 4 Ziemsvētku vakara dievkalpojums — dziedās draudzes jaunatnes ansamblis; plkst. 5.30 — dziedās draudzes koris. Diriģente A. Kārkliņa.

25. dec., 1. Ziemsvētkos, pl. 11 svētku dievkalpojums.

Azandas ļaužu tēlotājai aizejot

Līdz ar rudens lapām vēl samērā jaunajā 73 gadu mūžā šķīrusies no savas tautas un šīs pasaules mūsu ievērojamā romāniste Aīda Niedra. Viņa bija tirzmaliete, bet viņas šaurākajam novadam cauri tecēja Azandas upe, kuŗas ļaudis apskatīti vairākos tās stāstos, arī romānā.

Kā jaunava, tikko beigusi Cēsu ģimnaziju, 1919. gadā Niedra ieradās Rīgā un saņēma darbu par sekretāri miertiesā. Savu priekšnieku Salmiņu, kas vēlāk tika paaugstināts uz apgabaltiesu, Niedra arī apprecēja, bet pirmo laiku tā aizrautīgi jūsmoja par rakstniecību, tikās ar Viktoru Eglīti, Jāni Veseli. Pēdējo šo rindu autors, toreiz jauns redaktors, iedams pēc manuskriptiem, bieži sastapa Aīdas dzīvoklī un redzēja, ka Aīdas brālis, agronomijas students Ervins vis neturēja uz Veseli labu prātu. Bet Jānis toreiz, savā jaunībā, vēl bija galīgi nepiemērots svaiņa lomai. Toties tas lielisku jautrās, kustīgās Aīdas portretu devis savā biezajā romānā Eņģelis Ufirs (Valda Lailoka).

Niedra izcēlās ar kvēliem, brāzmainiem brīva ritma dzejoļiem, kas pa daļai atgādināja sengrieķu dziesminieci Sapfoju. Toreiz notika pazīstamo rakstnieku vakars Sieviešu palīdzības korpusā. Veselis fantazijas gabalā raksturoja tos, bet Jānis Sudrabkalns piebilda: „Viss ir pareizi, tik Niedru nevar salīdzināt ar Annu Achmatovu. Pēdējā ir klusa, pat sāpīgi klusa, bet Niedra — trokšņaina..."

Pirmais krājums Erosa eleģijas guva samērā labu ievērību. Kad Aīda Niedra sāka iespiest laikrakstā Latvī prozas gabalus un izvilkumus, uzreiz kļuva redzams, ka dzejniecei ir ļoti īpats un spēcīgs prozas talants, un drīz jau Grāmatu Draugs izdeva tās pirmos romānus. Tiem sekoja daudzi, pavisam ap 30, jo Niedra, rakstīdama lieliem burtiem uz liela formāta loksnēm, pierādījās par vienu no mūsu ražīgākajām literātēm. Viņas galvenā pasaule ir lauki, kur, kā pareizi teikts Latvju enciklopēdijā, zemnieku pelēko dzīvi viņa mācēja parādīt saistīgās krāsās. Romāns sieva tika Kultūras fonda godalgots, otrs izcilākais bija Rožu Kristīne ar turpinājumu, tad Katrīne Ābele. Niedra mēdza tēlot „stiprus" raksturus, un stiprums cita starpā izpaudās mīlestības pamešanā mantisku apsvērumu dēļ . . .

Dziņā pēc jaunas vielas Niedra pārgāja uz pilsētas vidi (Miera ielas cepurniece, Pilsēta pie Daugavas u.d.c.), bet šie kaut kā nevedās raksturi, stāstījuma pavediens brīžiem aptrūka. Tas pats sakāms par trimdas romāniem, kuŗu vērtība visumā mazāka. Taču brīvās Latvijas (un arī agrāko) zemniecību, dažā vietā ar krimināliem elementiem, ko Niedra iestrādāja no savas tiesas prakses, nekur neatradīsim tik plaši īpatā pussvinīgā stilā notēlotu kā šīs lauku bodnieka meitas darbos.

Arī Aīdas Niedras dēls Andrievs Salmiņš nav literātūrai svešs, kādu krājumu tas publicējis pat kopīgi ar mātes sacerējumiem.

Vieglas trimdas smiltis aizgājējai!

Olģerts Liepiņš

Traģisku pārdzīvojumu pilns mūžs

Austrālijā mirusi ārste Vera Kalevica. Viņas mūžs zīmīgi raksturo kādas latviešu paaudzes likteņus: šķirtas ģimenes, nāve izsūtījumā, īsi izglābšanās prieki, tikšanās, tad — pēkšņa aiziešana tālu no dzimtenes.

Dr. Vera Kalevica, dzim. Jansona, dzimusi 1890. gadā Tukumā, kur beigusi ģimnaziju ar zelta medaļu, pēc tam kā jaunākā ārste ar uzslavu beigusi Pēterpils sieviešu medicīnas institūtu. Ārstes praksi sākusi Alūksnē, vēlāk pārceļoties uz Tukumu, kur 1919. gadā apprecējās ar juristu Robertu Kalevicu, bet jau rudenī jaunlaulāto pāri un Tukuma kino īpašnieku Godkalnu bermontieši apcietināja kā ķīlniekus. Tikai izmantojot sargu neuzmanību, viņiem laimējās izbēgt un paslēpties tuvējā mežā.

Dr. Vera Kalevica †

Lielajā 1941. gada deportācijā Dr. V. Kalevicu ar dēlu Teodoru un vīru apcietināja un šķirtus no ģimenes galvas izsūtīja uz Sibiriju, kur pēc pārciestām grūtībām beidzot varēja strādāt par ārsti kādā sādžas slimnīcā, vēlāk kļūstot par slimnīcas vadītāju. Dēlam Teodoram 1947. gadā radās izdevība pavadīt uz Latviju kādu no izsūtījuma atbrīvotu tukumnieci, kas bija zaudējuši redzi. Dēls palika Rīgā un ar grūtībām sāka studēt Medicīnas institūtā, bet 1950. gadā viņu par nelegālu atgriešanos Latvijā atkal apcietināja un par jaunu izsūtīja uz Sibiriju, kur izmācījās par elektriķi, bet 1955. gadā viņu nogalināja elektriskā strāva staba galā.

Bez šīs traģiskās nāves ziņas Dr. V. Kalevicu satrieca arī vēsts, ka viņas vecākais dēls Olģerts bijis Leģionā un pazudis bez vēsts un ka vīrs miris izsūtāmo nometnē Kirovas apgabalā. 1959. gadā latviešu ārsti no izsūtījuma atbrīvoja, viņa apmetās uz dzīvi Tukumā, kur 1961. gadā beidzot saņēma atļauju izbraukšanai uz Austrāliju pie meitas, arī ārstes, Sidnejā. Pēc kāda laika tur ieradās arī viņas māsa — Dr. Jansona no ASV.

Nāve izbeidza Dr. V. Kalevicas traģisko pārdzīvojumu pilno mūžu 82 gadu vecumā Sidnejā.

Milda Kārkliņa

VIRSLEITNANTS

Ādams Zvaigzne

dzimis 1911. gada 21. novembrī Sakas pagastā,
miris 1972. gada 4. decembrī Galtā, Ontario.

Per aspera ad astra.

Latviešu virsnieku apvienība Kanadā

Uz mūžu no mums šķīries mans mīļais vīrs,
mūsu tēvs un vectēvs

Ernests Puide

dzimis 1888. gada 5. oktobrī Latvijā,
miris 1972. gada 21. novembrī Toronto.

Sēro
sieva, meitas, znoti un mazbērni Kanadā,
dēls un meita ar ģimenēm Latvijā

Biskapam Rancānam veltīts piemiņas dievkalpojums

PIEŠĶIRTAS RANCĀNA FONDA BALVAS

Bīskapam Jāzepam Rancānam veltīts piemiņas dievkalpojums notika 3. decembrī Aglonas dievmātes baznīcā Grand Rapidos. To vadīja prāv. St. Matīss. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļi pulcējās baznīcas sabiedriskās telpās, kur uzrunu teica draudzes sabiedrisko lietu komitejas priekšnieks J. Virbulis. Dzeļoļus skandēja Lūcija Kūlniece, visiem iebaudot kopējas brokastis. Iepriekšējā dienā notika apmeklējums bīskapa J. Rancāna atdusas vietā Augšāmcelšanās kapsētā, kur draudzes dāmu komitejas locekle A. Daukste nolika ziedus. Dievkalpojumā pieminēja arī šajās dienā mirušo prāvestu Norbertu Trepšu.

Jāzepa Rancāna fonds šogad pirmo reizi piešķīris atzinības balvas latviešu kultūras darbiniekiem. Tās piešķirtas rakstniekam Jānim Klīdzējam ASV un diriģentam Viktoram Rundānam Kanadā. Fonda valde atrodas ASV. Darbības vadlīnijas izlemj fonda padome, kuŗā pārstāvjus sūta latviešu katoļu centrālās organizācijas. Darbību uzsācis arī fonda apgāds, kas izdod periodisku krājumu, kādi iznākuši jau divi un pieprasāmi valdes priekšsēdim K. Sventeckim, 5632 N. Oxford St., Indianapolis, Ind. 46220, A.S.V.

Grand Rapidu katoļu draudzē izraudzīta jauna dāmu komiteja, kuŗā darbosies priekšniece Marija Buklovska, vietniece J. Eriņa, sekretāre Z. Vilka, kasiere L. Sālzirne, locekles Z. Virbule, Z. Klausa, A. Dukste, A. Tarbunasa, M. Miltiņa un M. Putāne. Iepriekšējās dāmu komitejas priekšnieces E. Eglājas izkārtotais bazārs devis ap 600 dol. atlikuma. 150 dol. ziedots mons. K. Ručam Romā latviešu raidījumu atbalstam. Tikpat liela summa ziedota katoļu aprūpei, Amerikas latviešu katoļu apvienībai un latviešu skolai Grand Rapidos, bet 25 dol. Latgales pētīšanas institūta darbības sekmēšanai.

Tajā pašā svētdienā, ievadot adventa laiku, Grand Rapidos vēl bija divi citi latviešu draudžu dievkalpojumi. Bērnu un jaunatnes dievkalpojumā Grand Rapidu un apkārtnes ev. lut. draudzē spredikoja teoloģijas kandidāte V. Fricsone, piedaloties pašu draudzes mācītājam Kr. Hermanim. Pēc dievkalpojuma baznīcas lejas zālē risinājās draudzes dāmu komitejas izkārtotais adventa sarīkojums un Ziemsvētku tirdziņš. Programmu vadīja J. Siliņš, dziedāja vecāko klašu audzēkņi skolot. M. Granta vadībā. Par adventa laiku stāstīja skolot. B. Maine. Par azaidu bija gādājusi dāmu komiteja savas priekšnieces H. Jansones un G. Hermanes vadībā.

Vienības draudzes dievkalpojumā spredikoja māc. J. Lazda un iesvētīja jauno altāŗa segu, kuŗu bija gatavojušas A. Kalniņa un E. Kazlovska, pēc dievkalpojuma saņemot suminājumus un dāmu komitejas pasniegtās veltes azaida laikā baznīcas sabiedriskās telpās. Dievkalpojumā dziedāja draudzes koris A. Judovicas vadībā.

V. Z.

KANADAS ZIŅAS

VINIPEGA

● Bruksaides kapsētā Vinipegā 2. decembrī guldīja Albertu Hermani, kas miris 69 gadu vecumā. Nelaikis bija iebraucis Kanadā 1923. gadā. Vairākas reizes apciemojis Latviju tās brīvības gados, piedaloties arī 1932. gada dziesmu svētkos Rīgā, kur kā goda viesis sēdējis blakus toreizējam ministru prezidentam Kārlim Ulmanim. Savos uzskatos Hermanis bija kreisi noskaņots un sapņojis, ka pasaulē reiz valdīs „strādnieku paradīze".

J. Z.

EDMONTONA

● Latvijas valsts proklamēšanas dienas atceres sarīkojumu šogad apmeklēja 120 dalībnieku. Apsveikuma vārdus teica vietējās DV nodaļas priekšnieks A. Stepermanis. Latviešu biedrības Imanta priekšnieks St. Rudovics iepazīstināja klātesošos ar svētku galveno runātāju inž. mežkopi Alfrēdu Kabzemi no Saskačevanas. Viņš ieteica apmeklēt dzimteni. Sekoja Baltiešu savienības un igauņu biedrības priekšnieka Andreja Pilta un Lietuvju biedrības priekšnieka Dr. J. Pilipāvičius apsveikumi. Programmā piedalījās Māra Ose ar četrām tautasdziesmām, pavadījumus koklējot Maijai Finverei. Laimonis Plūmīte atskaņoja E. Dārziņa Melancholisko valsi, Ina Rudovica Šopēna Noktirni. Albertas universitātes mūzikas fakultātes studente Silvija Kokte - Poriete dziedāja divas tautasdziesmas un vienu Vītola oriģinālkompoziciju Arnolda Korna (no Kalgarijas) klavieŗu pavadījumā.

A. Štāls

Aina Kraujiete

PASAKA

(no Somnabulista dienasgrāmatas)

Viņa man teica
līdz ar pasakām par vardi un princi
(un viņas galva mēnessgaismā viegli sirmoja):

„Nesmel, dēliņ, no mēness piespīdētas akas,
tādam ūdenim piedēvē sērdzības."

Viņai blakus
man acis iespīdējās kā mūsu mincim —
— es nepadošos māņu verdzībai:
un kad vien slāpa
no nama līdz akai viens nokāpu
un malkoju ūdeni tieši zem mēness.

Tagad dzīvoju lielās mokās —
no viena malka
pēc mēnessūdens
man vēlāk vienmēr
aizvien vairāk
un vairāk alka,
bet pilsētā, kur tikai no krāna
vai no pudeles remdēt var slāpi,
nav kas ūdenim mēnesi nokāš.

Un, kad sadzirdu
citus paklušām sakām —
es neesot pirmais,
ko ūdens sadzirda,
pie sevis baros:
„Piķis —
vai tiešām es lūnatiķis?
ticēt, neticēt mēnessūdens
mānam?"

Bet mēnessnaktīs man pēc maiga siltuma sānam
nekārojas, —
briest lūpas negantā kārē
pēc ūdens
pēc ūdens —
kā negribot princī pārvērstam krupim.

Sporta apskats

DV KANADAS UN ASV DRAUDZIBAS SACENSĪBĀS

Šaušanā ar 22. kalibra šautenēm Gaŗezerā šogad piedalījās 8 dalībnieki no Kanadas, 7 no ASV.

Individuālās sacensībās labākais šāvējs izrādījās A. Krauklis (ASV) ar 532 punktiem. Otrā v. N. Ozoliņš (Kanada) ar 529 punktiem Trešo vietu ieguva Ž. Butkus no ASV ar 485 punktiem.

Atsevišķās pozicijās bija sekojoši sasniegumi: gulus — 1. v. A. Krauklis ar 189 punktiem; 2. v. — A. Tabaks (ASV) ar 184 p.; 3. v. N. Ozoliņš ar 184 p.. No ceļa: 1. v. N. Ozoliņš 184 p., 2. v. A. Krauklis 176 p., 3. v. Ž. Butkus 165 p.. Stāvus 1. v. Krauklis 167 p., 2. v. N. Ozoliņš ar 161 p., 3. v. V. Zālītis (AV), 145 p.

Komandas šaušanā 1. vietu ieguva ASV komanda, kuŗā piedalījās: A. Krauklis, Ž. Butkus, V. Zālītis, A. Grava, A. Tabaks, L. Skrupšķelis un A. Kalmanis, iegūstot 3246 punktus. Kanadas komanda, kas ar 2824 punktiem palika 2. vietā, piedalījās N. Ozoliņš, Z. Melderis, V. Miķelsons, I. Dambinieks, J. Tesvins, A. Melderis un A. Beņķīte.

Sacensībām sekoja saviesīgs vakars ar uzvarētāju apbalvošanu un Ž. Butkus un N. Ozoliņa uzrunām.

N. Ozoliņš

Jārūpējas par jauno...

(Turpinājums no 1. lp.)

DAA ir inkorporēta ASV.

Latviešu draudžu sarakstā no jauna uzņēma jauno Kristus draudzi Mineapolē.

Prāv. A. Veinbergs ziņoja par LELDAAs darbību un savu Eiropas apmeklējumu, kur devies Baznīcas virsvaldes uzdevumā. Viņš novērojis, ka bēdjgs stāvoklis ir veco ļaužu mztnē Berchtesgadenā. Tur esot vācu darbinieki, bet daļa no vecajiem ļaudīm neprotot vācu valodu un saprasties varot tikai ar tulka palīdzību. Insulas nometnē dzīvo ap 30 vecie ļaudis. Viņš novērojis, ka līdzekļus palīdzībai labāk sūtīt caur mācītājiem vai draudžu darbiniekiem. Vācijā lielākās pilsētās, kur dzīvo latvieši, ir latviešu draudzes. Anglijā šis stāvoklis ir citāds — tur draudzes apvienotas, bet vietām darbojas atsevišķās draudzes kopas.

LELDAAs priekšsēdis ziņoja, ka Cianas draudzes īpašums Čikagā pārdots. Čikagā ir četras draudzes. Cilāta doma par draudžu apvienošanu. Mineapolē atdalījusies Kristus draudze.

Par mācītāju latviešu baznīcā uzņēma Dr. Gunaru Ansonu. Viņš strādājis amerikāņu draudzē Filadelfijā. Bija arī pārrunas par vikāres Agneses Pones uzņemšanu latviešu baznīcā par mācītāju. Baznīcas virsvaldes sēdes dalībnieku nostāja bija labvēlīga, bet jautājums nododams teoloģijas kulta komisijai. Reginai Freidenfeldei Adelaidē, Austrālijā, piešķīra evaņģelistes tiesības, bet Elviru Blūmfeldi - Siliņu Anglijā apstiprināja par vikari. Mineapoles Svētā Paula draudze par mācītāju aicinājusi Mārtiņu Ozoliņu, bet māc. Vilis Goba uzņēmies aprūpēt Mārtiņa Lutera draudzi Pondulakā. Mācītājs Galiņš no Bostonas aiziet pensijā.

Nopelnu krusta zelta vainadziņu, kas nēsājams pie mācītāja sudraba krusta, piešķīra māc. Ž. Kristbergam Ņudžersijā, Sv. Andreja draudzes māc. Ā. Čopam Torontо, māc. K. Briedim Klvlendā, māc. J. Lazdam un māc. A. Reinsonam Kvēkertaunā.

Plašākas pārrunas bija par Dr. K. Bilzena Latvijas apciemojumu un viņa interviju turienes propagandas izdevumā. Pieņēma administrātīvās komisijas ieteikumu ar rezolūciju, par ko lems Baznīcas virsvaldes rakstveida nobalsošanā. Rezolūcijā norādīts, ka K. Bilzens nedrīkst aprūpēt latviešu trimdas draudzes un svītrojams no mācītāju sarakstiem latviešu ev.-lut. draudzēs.

Pie virsvaldes paredzēta Baznīcas tiesa, kas nekad nav darbojusies. Tagad nodibināta Administrācijas komisija. Tās uzdevums iesniegt priekšlikumus virsvaldes prezidijam, kas tos pieņem vai noraida; pēc tam par to lemj Baznīcas virsvaldes plenārsēdē. Administrācijas komisijas sastāvs: prāv. V. Šēfers, juristi A. Rūsis, A. Rumpeters; ceturtais komisijas loceklis prāv. R. Āboliņš Ņujorkā nebija ieradies.

Sēdē izskanēja bažas, ka no latviešu jauniešiem maz studē teoloģiju, kādēļ vairāk jāpievēršas jaunu mācītāju sagatavošanai. Pie LELDAAs pastāv prof. K. Kundziņa stipendija, bet nav, kas to pieprasa. Sen. A. Rumpētera dēls Visvaldis jun. jau pāris gadus studē teoloģiju, bet māc. Kristberga dēls iecerējis studēt baznīcas vēsturi. Pārrunās izpaudās uzskats, ka latviešu mācītāju algas nav tādas, kas pievilktu jauno audzi, jo tā par savu darbu sagaida lielāku atlīdzību.

Vairāk nekā stundu pārrunāja Baznīcas kalndāra izplatīšanu un saturu. Tas iznāk 4800 eksemplāros, bet iepriekšējos gados bija devis zaudējumus. Šogad paredz ap 1000 dolaru atlikuma. Šogad vēl iespiestas dziesmu un meldiju grāmatas, Baznīcas vēsture un dziesmu grāmata skolām. Glika bībeles izdevumam pieteikušies 232 pasūtinātāji, bet vajaga 300, ko cer sagaidīt līdz gada beigām. Veikti iespiešanas priekšdarbi. Nolēma izdot atsevišķā grāmatā prof. E. Dunsdorfa pētījumus par Glika bībeli, apmēram 192 lappusēs. Piešķīra 500 dol. prof. E. Dunsdorfam par Glika bībeles pētījumiem Zviedrijā. Nolēma azdot 3000 dolaru uz 3 gadiem bez procentiem ALAs apgādam mācību grāmatu izdošanai. Nacionālam fondam Zviedrijā piešķīra 500 dolaru garīgo rakstu izplatīšanai.

Vakara sesijā sēdes dalībniekus sveica Ņujorkas draudzes priekšnieks A. Trautmanis. Dažos sēdes posmos piedalījās arī Ņujorkas mācītāji R. Zariņš un A. Ozols. Par viesu uzņemšanu gādāja Ņujorkas draudzes Ziemeļu novada dāmu komiteja priekšnieces M. Bangas vadībā.

V. I.

BRAVO, SILVIJA!

Vācijas Alpu pilsētiņā Incelā katru ziemu pulcējas pasaules labākie ātrslidotāji, lai sacenstos tā sauktajā sprinta četrcīņā. Šogad sacīkstes notika 2. un 3. decembrī un iznākums bija gandrīz sensacionāls — visos 4 slidojumos uzvarēja 17 g. vecā Vinipegas latviete Silvija Burke ar 178,43 punktu kopsummu. Otrā bija Olimpiskā čempione Monika Flūga, trešā — vāciete Šticle. Vīriešu klasē pārākais ar 160,96 punktiem bija norvēģis Arnufs Zunde. Silvijas labākos laikus — 44,02 500 metros, un 1:30,03 1000 metru distancē savos „ziedu laikos" tikai retumis nedaudz pārspēja mūsu Eiropas meistars Alfons Bērziņš. Bravo, Silvija, tas ir varens sasniegums!

Incelu uzskata par ātrslidošanas sporta Meku — gluži kā Davosu pirmskaŗa gados. Dabas apstākļu, modernās technikas un vāciešu izdomas mijiedirbes rezultātā tur radies brīnišķīgs ziemas sporta centrs, un vai ikviena ātrslidotāja sapnis ir startēt Incelas ledus celiņā. Kur nu vēl uzvarēt!

Daba Silviju apveltījusi ar dižu talantu un uzņēmību. Klāt sacīkšu pieredzei un techniskam slīpējumam latviešu meitene pēc 2 gadiem varētu cerēt uz varenu Olimpiskā zelta ražu — ja spēles vispār notiks. Lieta tāda, ka amerikāņi kļuvuši „nabagi" vai skopi un pēkšņi atteikuši Olimpisko ziemas spēļu sarīkošanu 1976. gadā Denverā, Kolorado. Laika vairs palicis maz, un tas rada problēmas citiem eventuāliem rīkotājiem. Gluži negaidīta jau šī situācija — pirmā tāda pasaules sporta vēsturē — neradās. Zemēs, kur valda nauda, profesionāļi palaikam mēģina gūt monopoltiesības, pabāžot amatieŗus zem ūdens. Tā tas ir arī ASV, kur sportam un fiziskai kultūrai domātie publikas dolari parasti ieripo promotieŗu kabatās uz neatgriešanos. Šādos apstākļos amerikāņiem nebija ne mazāko cerību kaut cik pietuvoties Saporo un Minchenes lieliski noorganizēto spēļu līmenim, un lepnajam tēvocim Samam neatlika citas izejas, kā pacelt rokas — es uzdodu! Jācer, ka stāvokli glābs mazā, ilgi okupētā un pieticīgā Austrija, rīkojot spēles Insbrukā.

★

Cepuri nost arī bijušā ātrslidotāja Kārļa Pavasaŗa priekšā! Pietuvojies piecdesmitiem un pakāris slidas vadzī, Kalvja dziedonis joprijām aktīvs vieglatlētikas laukumā, un novembŗa vidū Hamiltonā izcīnīja uzvaras Ontario senioru sacīkstēs tāllēkšanā un trīssolī. Viņa pārspēto vidū bija Kanadas reprezentanti senioru sacīkšu turnejā augustā un septembrī pa Skandinavijas valstīm, Angliju un Vāciju.

A. Z.

DV Toronto nodaļas sporta sek cijas vadītājs apsveic apbalvoto, 14 g. v. Pēteri Zvirgzdgraudu, kuŗam DV Kanadas valde piešķīrusi sevišķu apbalvojum u — bronzas medaļu ar Latvijas karoga krāsām, kuŗu viņš saņēma par aktīvu darbu un sekmēm makšķerēšanā un šau šanas sportā. Par to pašu īpašu balvu saņēma arī Oskars Zvirgzdgrauds seniors (uzņēmumā pa labi).

Pēkšņi šīs zemes gaitas pārtrūka un cerību pilnā dzīve apklusa, kad Dievs aizsauca mūžībā manu mīļo labo vīru

Jāni Arvīdu Bertoldu Zariņu

dzimis 1908. gada 18. aprīlī Rīgā,
miris 1972. gada 29. novembrī Toronto.
Guldīts Jorkas kapu latviešu nodalījumā.

**Sirds aizveras kā liesma,
Vēl plīvo, tad jau dziest,
Un pēdējais ceļš un dziesma
Sauc mūža mājās iet.**

Dziļās sērās
**sieva un draugi Kanadā,
brālis un māsa dzimtenē.**

Tās pašas valodas problēmas

(Turpinājums no 7. lp.)

Mūsu skolotāji, visi mūsu skolotāji, bet jo sevišķi tie pirmie — pamatskolu skolotāji, ir un paliek dzīva mūsu daļa visam mūsu mūžam cauri. Viņi ir bijuši pirmie, kas devuši dvēselēm un mūsu pasaulei ap mums konkrētu apveidu, jēgu, vietu, uzdevumu un ceļu. Viņi ir bijuši pirmie apzinīgās zinkārības lāpas pasniedzēji mūsu gara acu sniegumā. Skolotāji ir tie, kas mūsos iesildīja ilgošanos sniegties uz emocionālo un intelektuālo zināšanu krātuvēm. Viņi bija tie, kas mums parādīja spoguļus uz mīlamo pasaulē un uz to, no kā jāpiesargās. Viņi mūs mudināja un savaldīja un ar to mācīja, ka cilvēks ir radīts dzīvot brīvībā. Reizē mācīja arī to, ka nesavaldīgais, kas grib it visu tūlīt, tas nekad nespēj īsti būt brīvs. Tāds turpina būt bērns arī vīra gados. Mūsu skolotāji dzīvo mūsos ar to pašu, ar ko Rūdolfa Blaumaņa tēlotais tēvs zināja, ka dzīvos zēnā, kam viņš teica: „Es dzīvošu ar to labo, ko tev mācījis."

Skolotāji nekad nemirst. Tāpat kā nemirst mūsu tēvi un mātes. Ar ziediem mēs atvadāmies no laicīgās daļas. Mūžīgā daļa turpina ziedēt reiz iesētajā mīlestībā.

Netiku sēdējis Annas Celles klasēs kā viņas skolēns, bet tomēr viņa bija mana skolotāja. Varbūt šī iejūta manī bija radusies tāpēc, ka viņā, viņas raksturā, ikdienas sarunās un rūpēs par bērniem, jaunajiem un par ikkatru cilvēku bija kaut kas tāds, kas simbolizēja un atainoja visus Latvijas brīvības paaudzes skolotājus. Viņā bija latviešu mātes, skolotājas, lauku saimnieces un pilsētas dāmas saskanīgs un draudzīgs apvienojums. — Atceros, kad ap 1955. gadu biju students Kalifornijas valsts universitātē Berkelejā, viņa ieradās ar pašas mājās ceptu rudzu maizes klaipu. Pirms vēl bija paspējusi apsēsties un aprunāties, viņa apskatījās visu šauro studenta dzīvokli. Piekārtoja gultas pārsegumu. Parīkojās pa virtuvi. Tur šis tas esot jāsaved kārtībā.

„Zinu, ka dēliem tādās kārtības lietās neveicas. Mātēm šo to jāpiekārto. Biju pie sava Ojāra. Viņam istabā tāpat viss juku jukām. Dzirdēju, ka tava sieva Emīlija esot tagad peļņās, tur aiz līča, lai tev būtu ar ko skolu maksāt. Iedomāju, ka vajag iegriezties arī pie tevis."

Man bija tik silti kā ilgi nebija bijis. Bija tā, it kā būtu atnākusi manis paša māte, kuŗa bija palikusi aiz gadiem un okeana un ar kuŗu varēju parunāties tikai nomoda sapņos, ejot gar rudzu tīruma malu Sakstagalā.

Jānis Klīdzējs

Daži vārdi par Eiropas . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

nis ir sveštautiešu masām, kuŗas nemīl „sausus" rakstus, pilnīgi nezināms, bet šis masas rada spēcīgo „sabiedrisko domu, ar kuŗu valdības spiestas rēķināties. Mūsu bērni ir aizmirsuši ne tikai „savas puses dialektu", bet pat savu tēvu valodu. . .

Tās pašas avīzes 23. nov. galvenā lappusē ir raksts par „miermīlīgās koeksistences" jēdzienu dažādo uztveri. Raksta autors I. Lochs nav sajūsmināts par Drošības konferences nozīmi miera nodrošināšanā. Viņš pasvītro 1971. g. Brežņeva priekšlikumu 24. partijas kongresā, kur viņš runā par pašreizējo robežu negrozāmību Eiropā. Autors uzsveŗ arī, ka Padomju valdība ārpus savām robežām gan runājot par Eiropas valstu miermīlīgo koeksistenci, bet krievu tautas masām sludinot, ka „eiropisms" esot kaitīga ideja un ka nevarot runāt par „ideoloģisko koeksistenci":: ideoloģiskā cīņa esot jāpastiprina. Autors atgādina arī 2 gadījumus, 1956. un 1968. g., kur Eiropas valstu robežas netikušas ievērotas (domātas Ungārija un Čehoslovakija; par Baltijas valstīm sen jau vairs nerunā! Ref.). Autors atsaucas arī uz 1969. g. kompartijas lēmumu, ka „miermīlīga koeksistence" nenozīmējot sociālā un politiskā „status quo" uzturēšanu, bet tā pat atvieglināšot šķiru cīņu pret imperiālistiem. (Kā dokumentu autors min 1971. g. Maskavā izdoto Jegorova brošūru „Miermīlīgā koeksistence un revolūcijas process"). Autors min arī, ka Kremlim naidīgās Ķīnas pārstāvis š. g. 3. okt. Apvienotajās nācijās lietojis „ļoti stipru valodu": dažas valstis savu mērķu sasniegšanai cenšoties radīt illūziju, ka rietumu frontē valdot miers, un noslēpjot miera aikstošajām Eiropas tautām faktu, ka miers un drošība Eiropā vēl arvien esot apdraudēti.

Austra Augenberga

PATEICĪBA

Izsaku dziļu, izjustu pateicību visiem draugiem, kas piedalījās mana mīļā vīra

JĀŅA ARVĪDA BERTOLDA ZARIŅA

izvadīšanā pēdējā gaitā. Jo sevišķi archibīskapa A. Lūša kungam par sirsnīgiem, neaizmirstamiem atvadu vārdiem.

Lilija Zariņa

Kārlis Dravnieks un Ints Dzelzgalvis ar Ethnicon ražojumiem.
A. Upīša uŗņēmums

JAUNS LATVIEŠU UZŅĒMUMS

Pokipsijā (N. Y.) un tās apkārtnē dzīvo maza, bet rosīga latviešu saime. Tās vidū radies jauns latviešu uzņēmums — Ethnicon Associates. Firmas kodolā ir divi rosīgi latvieši — Ints Dzelzgalvis un Kārlis Dravnieks.

„Mūsu galvenais mērķis ir izplatīt rietumu pasaulē baltiešu bagāto un krāšņo kultūru un stilu," paskaidroja uzņēmuma tirdzniecības vadītājs Ints Dzelzgalvis. „Kā popularizēt mūsu senās pagātnes lietisko un tēlotāju mākslu, ir jautājums, pie kā esmu bieži piedomājis. Ja Kanadas valdība tagad atvēl līdzekļus etnisko grupu vēstures rakstīšanai, kāpēc gan lai paši latvieši neceltu savu folkloru gaismā? Mūsu produkti paredzēti gaumīgā un mākslinieciskā apdarē. Latvieši šos ražojumus varēs iegādāties savos lokālajos veikalos vai tieši no mums," piezīmēja Ints Dzelzgalvis, kas ir inženieris ar M. S. gradu matēmatikā un nodarbināts IBM uzņēmumā Pokipsijā jau 10 gadu.

Zīmējumus darina mākslinieks Kārlis Dravnieks, kas bez kārtējā darba komerciālās mākslas laukā nododas arī glezniecībai. „Pašreiz Ethnikons dodas pasaulē ar ražojumiem (placemats), kuŗus latviski varētu saukt par trauku palikteņiem," saka K. Dravnieks un uzliek galdā paprāvu saini, kuŗu atveŗot skatam pavīd latviešu raksti dažādās krāsās. Gaumīgie palikteņi liecina par etnografijas pazīšanu, fantaziju un rūpīgu apdari. Palikteņi darināti no imitēta linu audekla papīra, kas savukārt izstrādāts plastikā.

Palikteņu aizmugurē, kas sākas ar virsrakstu „The Latvian Collection", angļu valodā iespiests īss apraksts par latvju rakstiem un to izskaidrojums, lai katrs sveštautietis varētu gūt informāciju par latviešu etnografisko rakstu nozīmi un izcelsmi. Palikteņi iesaiņoti pa četriem komplektā, dažādās krāsu un rakstu kombinācijās. Komplekts maksā 8 dol.

„Sākumam esam iecerējuši pievērsties ēdamistabas izdaiļošanai. Produktu veidošana galdautiem, aizkariem un servješu ietverēm jau pasākta. Mūsu pirmajam produktam sekos dzeŗamo glāžu palikteņi (coasters). Tie būs dekorātīvi pieskaņoti trauku palikteņiem, lai harmoniski iederētos komplektā," paskaidro K. Dravnieks.

Tuvāka informācija iegūstama rakstot: Ethnicon Associates, P. O. Box 1616, Poughkeepsie, New York 12601,

Z. K.

Ziemsvētku apsveikumu kartīšu paraugi Toronto latviešu skolā, kur tās gatavo skolas audzēkņi, latvisko ornamentus ņemot no Mazputniņa un Latvju rakstu lappusēm.
J. Liģera uzņēmums

Dzeloņstiepļu puķes

Nodaļa par īpatnējām puķēm spaidu darbu nometnē ņemta no Anatolija Mārčenko grāmatas „Mani liecinājumi" (Moi pokazāņija). Rakstā minētais varonīgais puķu pasniedzējs bijis baltietis; ļoti iespējams, ka latvietis. Autors A. Mārčenko par nesekmīgu robežas pāriešanu notiesāts uz sešiem gadiem stingrā režīma spaidu darbu nometnē. Pēc atbrīvošanas viņš par šo gadu piedzīvojumiem sarakstījis grāmatu. Tā vispirms izplatījusies Krievijā „samizdata" (slepenā pašapgāda) ceļā, bet brīvajā pasaulē tulkota vairākās valodās. Mārčenko atkal apcietināts un tiesāts. Vēl nav ziņu, cik gadi viņam piespriesti.

Mordovijā saved politiskos ieslogāmos no visām Pad. savienības republikām. Sevišķi daudz ukraiņu un baltiešu — latviešu, leišu un igauņu. Viņi ne vien atvesti Krievijas spaidu darbu nometnē, bet arī retumis atļautajos piederīgo apmeklējumos tiem jārunā krieviski, lai uzraugi saprastu sarunas. Savā starpā šie ieslodzītie, saprotams, runā dzimtajā valodā, dzied savas dziesmas, slepeni sarīko vakarus savu dzejnieku un rakstnieku godināšanai.

Spaidu darbu nometnes dažreiz apmeklē arī dažādu republiku funkcionāri. Tie gan nepārbauda, kādos apstākļos tiek turēti viņu tautieši, nevaicā, kā tiem klājas; viņi pat izvairās tieši sarunāties ar „zekiem'' (ieslodzītiem) aiz bailēm, ka to uzskatīs par iejaukšanos spaidu darbu nometnes iekšējās lietās. Visas viņu sarunas notiek nometnē administrācijas un „kāgēbistu'' (valsts drošības policijas) klātienē. Gadās arī, ka pats „pārstāvis" ir „kāgēbista" formas tērpā. Viņi vispār nekā negrib dzirdēt par spaidu darbu nometni, tiem patiktu pat acis aizvērt un ausis aizbāzt, bet viņi stāsta par dzīvi savās republikās. Arī ieslodzītie negrib viņus dzirdēt, — kā gan lai tic cilvēkiem, ja pat neapbruņotām acīm redzams, ka viņiem dreb kājas administrācijas un čekistu priekšā! Un pie tam tie apgalvo, ka viņiem un visiem citiem labi klājoties brīvajā dzīvē.

Sākumā uz šīm „sastapšanās sapulcēm ar tautiešiem" reti kāds ieradās, un ieslodzītos uz tām dzina ar varu kā uz politiskās mācības stundu. Tad reizē ar republiku pārstāvjiem sāka ierasties kādas mākslinieku grupas. Pēc tam ēdnīcas zāle bija stāvgrūdām pilna. Nāca ne vien latvieši, igauņi un ukraiņi, bet arī citi ieslodzītie. Visiem gribējās dzirdēt dziesmas, deklamācijas, redzēt dejas. Uz izrādi mākslinieki bija tautiskos tērpos, nevis ieslodzīto strīpotajos bušlātos. Viņus apsveica ļoti draudzīgi, ne tā, kā propagandas runātājus, — pasniedza ziedus un pateicās.

1965. gada vasarā mūsu septītajā ieslogā ieradās delegācija no kādas Baltijas republikas; pēc sarunām apsolīja koncertu. Ēdnīcā sanāca ļoti daudz klausītāju. Sākumā, kā jau parasts, uzstājās „pārstāvis". Kad viņš beidza runāt, zālē bija dzirdami jautājumi, — tas arī bija parasts. Propagandists nevarēja vai negribēja uz tiem atbildēt. Viņš bija piespiests pie sienas, tāpēc ka ieslodzītie nekautrējās un nebijās jautāt to, ko brīvībā nebūtu uzdrošinājušies. Pārstāvim, kā parasts, nāca palīgā nometnes virsnieki:

„Biedri, neievērojiet provokātoriskos jautājumus," viņi mierināja pārstāvi. „Te mums provokātoru vai cik!"

Uz ieslodzīto pusi skanēja bargāka valoda:

„Dažiem, kā liekas, ar stingro režīmu nepietiek. Mums te ir arī sevišķais režīms tuvu!"

Piepeši uz platformas uznāca kāds baltietis — arī ieslodzītais, kā citi, kādreizējs juridiskās fakultātes students. Rokās viņš turēja papīrā cieši ievīstītu sainīti, kurā varēja būt puķes. Redzams, viņš gribēja pasniegt ziedus delegācijas orātoram.

Tas vēl nekad nebija noticis. Ziedus pasniedza tikai mākslinieciem pēc koncerta un dejām, bet propagandistiem — nekad.

Zālē iestājās klusums, un jauneklis uzrunāja lektoru:

„Atļaujiet man visu tautiešu vārdā pasniegt mūsu dzimtenes puķes, kādas aug arī šeit."

Viņš runāja krieviski, lai visi saprastu, bet ar akcentu.

Jau īsās uzrunas laikā zālē sākās sašutums. No visām pusēm skanēja:

„Padibenis!"

„. . . laizis!"

„Nodevējs!"

Es vai vārījos aiz dusmām! Un ar šo puisi bija draudzējušies Krivcovs un Rodīgins! (Divi krasi pretkomūnistiski noskaņoti ieslodzītie).

Bet ieslodzītais bija beidzis savu runu un sniedza puķes lektoram. Tas arī saņēma vīstokli, bet kad jauneklis norāva papīra segu, visi redzēja, ka pasniegtas puķu veidā izlocītas dzeloņstieples.

Pirmā mirklī zālē un uz platformas visi bija kā sastinguši vaļējām mutēm, nesaprazdami, kā uz to reaģēt. Lektors mīdījās ar savu „buķeti" aiz prezidija galda.

Bet tad zālē sākās vētra. Tādus aplausus es vēl nekad agrāk un arī vēlāk neesmu dzirdējis. Plaukstās sita it visi, arī mums zināmie stukači (slepenie ziņotāji priekšniecībai), arī pusizveseļojušies slimnieki ar visām pārsaitēm.

Čekists aiz galda attapās pirmais. Viņš pieskrēja pie lektora un izķēra no rokas „puķes''. Bet nu arī viņš nezināja, ko ar tām iesākt, — taču nevarēja ar tām skriet laukā cauri zālei! Viņš apsēdās savā vietā un nolika „dāvanu" sev priekšā uz galda, tad saķēra tās un nometa zem kājām. Zāle nemitējās aplaudēt un trokšņot.

Jauneklis, pasniedzis orātoram dzeloņstiepļu puķes, nokāpa no platformas un virzījās cauri pūlim. Uzraugi gan metās uz viņu, bet ieslodzītie kliedza un auroja, mezdamies starpā.

Nometnes komandants deva kādu rīkojumu dežūrvirsniekam, tas metās pakaļ uzraugiem. Pateica tiem kaut ko, un tie apstājās. Mēs visi sapratām, ka tas nav uz ilgu laiku, bet tikai viesu dēļ.

Kaut kā zāle nomierinājās. Uz platformas piecēlās viens no atbraucējiem un sāka stāstīt, ka esot bijis tikai provokātorisks izlēciens:

„Bet mēs zinām, ka vairums klātesošo pareizi saprot notikumu un nosoda savu biedru, kā jau to, lūk, biedrs komandants pareizi pateica."

Kāds zālē nokliedza atbildi:

„Jūs redzējāt un dzirdējāt, kā izturējās vairākums! Nemāžojieties!"

Runātājs apklusa. Tūliņ arī steidzās izziņot koncertu.

Pēc koncerta mākslinieciem pasniedza puķes, īstas puķes. Tās bija audzējuši tie kroplie ieslodzītie, kas nekādam ekspluatācijas darbam vairs nebija lietojami. Puķu pasniedzēji un mākslinieki saprotoši saskatījās un smaidīja.

Vakarā varonīgo jaunekli ielika karcerī un pēc divi nedēļām aizveda uz sevišķā režīma ieslodzi.

Dažas dienas pēc notikuma ar dzeloņstiepļu puķēm mēs lasījām Dubrovlāga avīzē „Par izcilu darbu!", ka mūsu septītajā nometnē satiksme ar tautiešiem noritējusi draudzīgā un siltā atmosfairā.

J. K.

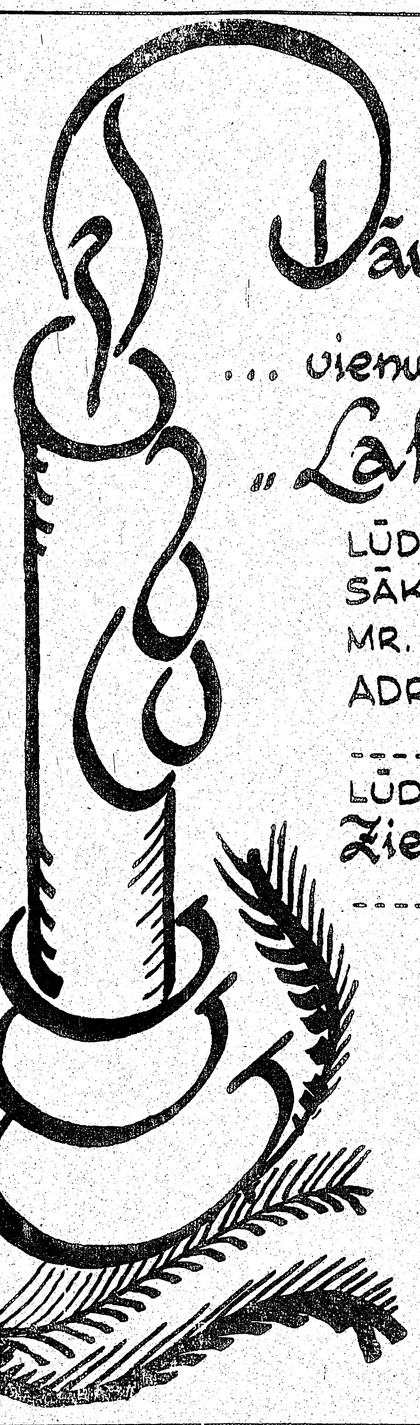

Dāvināsim latvisku dāvanu Ziemas svētkos!

... vienu no labākiem latviešu laikrakstiem brīvajā pasaulē,

„Latvija amerikā."

LŪDZU SŪTAT MANU DĀVANU KATRU NEDĒĻU SĀKOT AR Š.G. 20. DECEMBRA NUMMURU UZ VIENU GADU

MR. MRS. MISS _____

ADRESE _____

_____

LŪDZU PARAKSTAT MANAS DĀVANAS PIRMO NUMMURU, Ziemas svētku IESAIŅOJUMĀ, SEKOJOŠI:

_____

NOSŪTU $ 21.- PAR MANU DĀVANU
LATVIJA AMERIKA PUBLISHING LTD.
125 BROADVIEW AVE. TORONTO 250, ONTARIO.

LŪDZU SŪTAT MAN „LATVIJU AMERIKĀ" UZ VIENU GADU PAR SPECIĀLI PAZEMINĀTU CENU LATVISKAS DĀVANAS DEVĒJIEM, $ 15.- GADĀ.

MR. MRS. MISS _____

ADRESE _____

KOPĀ NOSŪTU $ 36.- DOLĀRUS.

☐ JAUNS PASŪTINĀJUMS.
☐ LŪDZU PAGARINAT LIDZŠINĒJO UZ VIENU GADU.

Kāds stāvoklis latviešu trimdas presei?

Ja kāds domā, ka etniskiem izdevumiem būtu jādod pelņa, tad tie jau sen būtu izbeigti. Tāds ir kanadiešu žurnālista atzinums par etnisko presi. Arī gandrīz visi latviešu laikraksti Kanadā un visā brīvajā pasaulē nav pelņas avoti, bet tiem jāpiemaksā. To dara arī daudzas citas etniskās grupas ar savām organizācijām, jo citādi viņu nacionālā eksistence svešumā, savas dzimtās zemes kultūras un valodas mantojuma saglabāšana ir neiespējama. No latviešu organizācijām Kanadā to dara vienīgi Daugavas Vanagi un visi tie, galvenokārt vecās un vidējās paaudzes līdzstrādnieki, kas par zemu honorāru vai pat pilnīgi par brīvu veltī savu brīvo laiku latviešu laikrakstam.

Jau agrāk bija dzirdamas balsis, ka mums drīzāk var pietrūkt rakstītāju nekā lasītāju, veco profesionālo žurnālistu skaitam gadu gājumā samazinoties, bet jauniem nenākot klāt. Tāpat vēl nesen bija izpaudušās rūpes, ka mums var pietrūkt skolotāju latviešu skolām un mācītāju mūsu draudzēm, vecajiem aizejot pensijā un nerodot aizstājēju. Vēl jaunāks stāvoklis ir latviešu trimdas presei, kuŗas vadītājus savā profesijā visā brīvajā pasaulē pašlaik var saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem.

Taisnība, mums ir jaunās paaudzes latviešu žurnālisti, kas savu profesionālo izglītību ieguvuši šejienes mācības iestādēs, bet viņi nav spējīgi latviešu presē darboties jau vienkārši tā iemesla dēļ, ka neprot latviešu valodu un nav intereses to arī iemācīties, lai būtu kvalificēti šim uzdevumam. To var, ja grib. Spilgts piemērs tam ir austrāliešu profesors Trevors Fennells, kas, nelatvietis būdams, pilnīgi iemācījies latviešu rakstu valodu!

Tāpat kā vairākiem mūsu jaunās paaudzes mākslinieciskiem darbošanās latviešu vidē palīdzējusi atrast savu talantu, līdzīga izdevība varētu būt arī tiem latviešu jauniešiem, kas iecerējuši pievērsties žurnālista profesijai. Taču šo iespēju izmantojis tikai dažs, bet ar panākumiem jau darbojas lielajā Kanadas presē, neaizmirstot arī savu pirmo skolu.

Ko pelna žurnālisti un redaktori Ziemeļamerikā? Arodžurnāls The Editor and Publisher, kas iznāk Ņujorkā un ko izplata starp profesionāliem žurnālistiem, laiku pa laikam sniedz arī ziņas par jaunajiem darba līgumiem. Reportieŗu alga ir 10.000 — 15.0000 gadā, nodaļas redaktors saņem ap 20.000, bet galvenais redaktors 30.000 — 35.000 dolaru gadā. Izdevniecībās, kas nav saistījušās ar arodbiedrībām, algas ir par apm. 30 proc. zemākas. Lielie dienas laikraksti arī honorārus spēj maksāt gluži citus nekā etniskie izdevumi, kur nav nekāda salīdzinājuma.

Etniskie izdevumi Kanadā

Etniskā prese

Laikraksta The Toronto Star ievadnieks Džo Serge rakstā „Kanadas etniskās preses cīņa" nesen apskatīja etniskās preses grūtības. Sniedzam viņa atzinumus arī mūsu laikraksta lasītājiem. Tie ir interesanti arī tajā ziņā, ka kanadiešu žurnālists vispusīgi iedziļinājies apstākļos, kuriem mēs dažkārt paejam vienaldzīgi gaŗām. Viņš raksta:

Ja domā, ka etnisko nedēļas laikrakstu izdošanai jānes pelņa, tad tie jau sen būtu bijuši izbeigti. Vairums etniskās preses izdevumu apgrozība zema, mazi arī ienākumi no sludinājumiem, kādēļ laikraksti spēj tikko „savilkt galus". Tādā īpatnējā stāvoklī atrodas 70 proc. no Kanadā iznākošiem etniskiem laikrakstiem. Etniskie laikraksti tomēr pastāv — tāpēc, ka tie dibināti ar mērķi apkalpot etnisko sabiedrību, un bieži vien laikraksts ir immigrantu sabiedrisko organizāciju oficiālais organs.

Daudzi etniskie laikraksti spēj iznākt tikai tāpēc, ka to zaudējumus sedz ar iespieddarbiem, ko izdara paši savās spiestuvēs. Ja laikraksti bieži nokļūst parādos, tad tos financiāli atbalsta etniskās sabiedriskās organizācijas.

No 130 etniskiem izdevumiem Kanadā 40 iznāk Toronto. Daži no tiem, mazāk nekā puse (ap 30 proc.), strādā ar zināmu pelņu, žurnālistam izteicies Kanadas etniskās preses federācijas prezidents Vladimirs Mauko. Svešvalodu laikrakstu izdevēju problēmas ir valdības sludinājumu trūkums viņu izdevumos un lasītāju skaita samazināšanās sakarā ar immigrācijas noteikumu maiņu.

Vladimirs Mauko vēl izteicies, ka etniskā prese dibinās uz Kanadā ieceļojušiem immigrantiem, kas izbēguši no komūnistu režīma. Etniskās preses izdevumi apkalpo 50 proc. jaunkanadiešu, kas dzimuši aiz dzelzs aizkara. „Mēs cenšamies saviem lasītājiem sniegt ziņas, kas notiek viņu dzimtenē. Šajos laikrakstos var atrast ziņas, kas nav angļu valodas presē. Mūsu ļaudis vēlas lasīt par visu, kas norisinās viņu zemēs," sacīja Mauko.

Tālāk teikts, ka Vladimirs Mauko strādā komūnikācijas un transporta departamentā par technisko zīmētāju un ir slovaku mēnešraksta Slovenska Drzava redaktors. Sludinājumu šajā izdevumā ir maz, un Mauko par to vaino federālās valdības aģentūru. Federālās valdības „sludinājumu dolars", ieskaitot Air Canada veicināšanu, strauji sarucis" pēdējā dekadē. Valdības līdzekļi ieplūst lielākos etniskās preses izdevumos, bet mazākos ignorē, tāpēc ka tie nepārstāv pietiekami lielu lasītāju skaitu.

Etniskās preses izdevumi uzskata par savu galveno atbildību saglabāt savas dzimtās zemes kultūras un volodas mantojumu, un tajā pašā laikā ievadīt savu sabiedrību kanadiešu dzīves stilā. Immigrantiem, kas nelasa angliski, etniskie laikraksti ir vienīgais ziņu avots par ikdienas notikumiem Kanadā, vai tās būtu nule pagājušās federālās vēlēšanas vai atkritumu savākšanas dienu maiņa Toronto pilsētas dažādās daļās.

Bieži vien redaktors vienā personā ir reportieris, mašīnrakstītājs, sludinājumu pieņēmējs, fotografs un laikraksta piegādātājs. Redaktori strādā daudz, un atalgojums ir zems. Šie laikraksti tiek iespiesti pašu vai citu etnisko izdevumu spiestuvē, kā piemēram, spāņu valodas laikraksts Correo Hispano - Americano, kas ir nedēļas laikraksts ar 5000 eks. lielu metienu un apkalpo agrākos Latiņamerikas iedzīvotājus, kas tagad dzīvo Toronto. Spāņu valodas laikraksta redakcijā strādā piecas personas. Laikraksta izdevējs ir Karlos Puiatti, kas sagadīšanās dēļ strādā par mašīnburtlici ungāru nedēļas laikraksta Kanadai Magyarsag, kur iespiež arī spāņu laikrakstu.

Pēc Kanadas etniskās preses federācijas informācijas immigranti savu laikrakstu lasīšanā dalās ar saviem draugiem, kas dzīvo tajā pašā mājā vai kaimiņos, un tā laikrakstu praktiski izlasa vismaz divreiz vairāk cilvēku par tā oficiālo lasītāju skaitu.

Peļņu dod vienīgi lielākie vācu un italiešu laikraksti Toronto, jo šeit dzīvo 350.000 italiešu un 180.000 vāciešu. Corriere Canadese ir vienīgais italiešu valodas dienas laikraksts Kanadā, un tā apgrozība ir 22.000 eksemplāru. Tā tuvākie sāncenši ir nedēļas laikraksts Il Giornale Di Toronto ar apm. 12.000 eks. lielu tirāžu. Bez tam vēl ir kādi 4 italiešu valodas laikraksti Toronto, arī īpašs sporta laikraksts.

Kanadas vāciešu izdevuma, 16 lappušu nedēļas laikraksta Torontoer Zeitung, ko iespiež modernajā German Publication Ltd. spiestuvē, metiens ir ap 9500 eksemplāru un tas apkalpo arī Hamiltonas, Kičeneras un Montrealas vāciešu sabiedrību. Šī laikraksta vienīgais sāncensis ir Courier, kas ir viens no 7 vācu valodas laikrakstiem, ko izdod Courier Press Ltd. Vinipegā. Torontoer Zeitung atbildīgā redaktrise Doroteja Vincente izteikusies labvēlīgi par federālās valdības daudzkultūru politiku Kanadā, kas piešķir jaunu statusu svešvalodu izdevumiem Kanadā. Pēc etniskās preses federācijas ziņām, etniskās preses publikācijas Kanadā sasniedz ap 500.000 eksemplāru nedēļā.

Mazie etniskie izdevumi, protams, šādām algām nespēj tuvoties. Tas tomēr nedrīkstētu būt šķērslis žurnālistiem ar etnisko izcelsmi darboties arī savā nacionālajā presē, kas vērojams daudzos svešvalodu izdevumos Kanadā un ASV. Latviešu jaunajā paaudzē, diemžēl, šādas tieksmes vēl līdz šim nav izpaudušās, kaut gan ar sabiedriskiem līdzekļiem tiek darīts viss, lai veicinātu izglītību un dotu iespēju mūsu jauniešiem iemācīties latviešu valodu. Vai šie līdzekļi būtu velti izšķiesti? Ja mūsu jaunatnei šādas intereses būtu, tad kādam jaunietim Amerikas latviešu jaunatnes apvienības 20. kongresā nebūtu bijis jāizsaucas: „Okei, vecīt! Bet kuŗš rakstīs un ko rakstīs, ja neprot latviski rakstīt," un Valdim Krāslavietim nebūtu bijis jāsūdzas, ka trūkst labu „groziņu vakaru atreferētāju"...

—ts

Toronto latviešu kreditsabiedrība
Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
maksā
5% par noguldījumiem.
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus, **Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.**
Birojs atvērts darbdienās no pl. 12 — 8 vakarā,
sestdienās no pl. 9 — 1 pēcp.
TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Krievi vēlas izjaukt NATO bloku

Padomju komūnistu partijas ģenerālsekretārs Leonīds Brežņevs ieradās 5 dienu apmeklējumā Ungārijā, lai apspriestos par militāro spēku samazināšanu Eiropā. Brežņevs runāja ungāru fabrikas strādnieku sapulcē Budapeštā, uzsverot, ka Eiropas politiskais klimats nobriedis sarunām par militāru spēku samazināšanu Eiropā. Brežņevs pieminēja arī 19. novembŗa vēlēšanas Rietumvācijā, apzīmēdams kanclera Branta uzvaru par labu zīmi militāro spēku samazināšanai. „Mēs cenšamies Eiropas zemi atbrīvot no pagātnes sārņiem, un Eiropas drošības konference varēs daudz ko darīt šā mērķa sasniegšanā," teica Brežņevs.

Padomju sūtnis Bonnā Valentīns Falins apstiprināja, ka Pad. savienība apsveic Rietumu priekšlikumu sarunām par militārās konfrontācijas ierobežošanu Centrāleiropā. Brežņevs arī mudināja 34 rietumu, komūnistisko un neitrālo valstu delegātus Helsinku priekšsarunās nopietni gatavoties Eiropas drošības konferencei.

Helsinku sanāksmei sākoties, drūmu brīdinājumu Eiropai deva NATO ģenerālsekretārs Dr. Luns. Viņš aprādīja, ka Varšavas pakta pārākums cilvēku, apbruņojuma un lidmašīnu skaita ziņā ir 2½ pret 1, salīdzinot ar Atlantijas pakta spēkiem. Krievi pēc Dr. Luna vērtējuma Eiropas drošības konferenci grib izmantot tikai, lai izjauktu NATO bloku un saskaldītu Rietumeiropu. Sevišķi Rietumu flote ir vāja, salīdzinājumā ar strauji augošajiem padomju flotes spēkiem un viņu bazēm Vidusjūrā un Indijas okeānā.

Savā apmeklējumā Brežņevs cildināja Ungārijas saimnieciskās piecgades programmas reformas, uz kuŗām daži tradicionālie komūnistu tautsaimnieki raudzījās ar aizdomām. Brežņeva apmeklējums bija paredzēts septembrī, bet to novilcināja, lai dotu Kadaram laiku iztirzāt reformas ar partijas konservātīvajiem elementiem un lai izdarītu vairākas pārmaiņas, kas būtu pieņemamas Maskavai un austrumbloka galvaspiltētās.

Vienalga, kāds būtu iemesls, Brežņevs ieradās Ungārijā draudzīgs, ar slavinājumu Kadaram. Kopīgi izsniegtā komunikē norādīts, ka „progress Ungārijas saimniecībā bazēts uz materiālām un garīgām strādājošās šķiras prasībām... un ka kopīgas studijas un pieredze ir svarīgs faktors sekmju vairošanai sociālistiskās valstīs". Brežņevs pasniedza Kadaram Ļeņina ordeni.

GREAT LAKES LINES

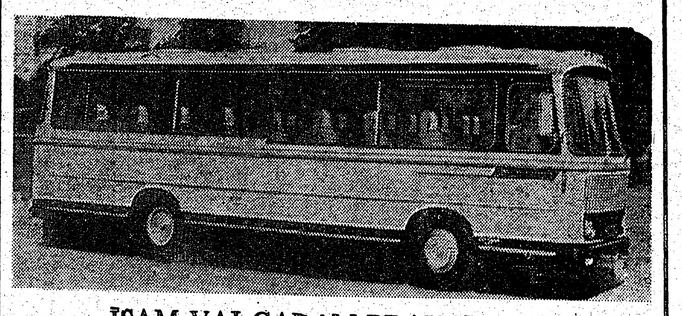

ĪSAM VAI GARAM BRAUCIENAM
RENTĒJIET AUTOBUSU
AR LATVIEŠU VADĪTĀJU
Tel. 277-9000, latviski 822-9141

EUROPEAN NATURAL PRODUCTS
203 Glengarry Ave., Toronto 12, Ont.
IMPORTĒJAM labākos dabiskos produktus no Vācijas, Francijas, Beļģijas un Čechoslovakijas.
Pasūtiniet ar mūsu starpniecību no šīm aizjūras zemēm:
ZĀĻU TĒJAS UN TĒJU PREPERĀTUS
DABISKOS KOSMĒTIKAS PREPERĀTUS
DABISKOS APSTĀKĻOS AUDZĒTAS UZTURVIELAS un PRODUKTUS NO „BIŠU VALSTĪBAS":
ziedputekšņus, (Pollen), peru pieniņu (Royal Jelly), un pēc dažiem mēnešiem arī kalnu medu un citus veselību veicinošus produktus.
Lūdzam pieprasīt cenrāžus un katalogus ar rakstu vai pa **telefonu (416) 781-9977, European Natural Products 203 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario.**

Ja esat nodomājuši legādāties Jaunu 1973. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**
Robertson Motors Ltd.
1555 Danforth Av., Toronto 6.

Rabenwater®
Fine Bitters
Gards un labdarigs
jūsu labsajūtai, kopā ar vēsu alu
vai vienkārši pirms un pēc maltītes!
Dabūjams LCBO veikalos — Nr. 1888C

Bebris kļuvis par Beaver?
Bebris vēl joprojām ir tas pats vecais latviešu bebris! Viņš vēl joprojām cej aizsprostus Jūsu drošībai. Tagad turklāt Bebris vēl palīdz Jums nopirkt vai pārdot māju — ar visu dīķi vai bez dīķa. Kā lai iestāsta nelatviešiem, ka Bebris ir bebris? Tāpēc paplašinātajam pasākumam bija jāatrod jauns nosaukums:
BEAVERBROOK
insurance
& REAL ESTATE LTD.
1658 VICTORIA PARK AVENUE
SCARBOROUGH, ONTARIO
Tas pats Bebris! Tie paši pakalpojumi, uz kuŗiem var vienmēr palauties — tagad arī nekustamu īpašumu pirkšanā un pārdošanā.
Tas pats telefons:
759-0266

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēŗu mājās

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

FOTOGRAFS
A. Liepiņš
Don Mills
449-2853
45 Valley Woods Rd.
STE. 39
piedāvā laipnus pakalpojumus, arī fotografējot aicinātāja dzīves vietā.

DAN'S Esso Service
66 Bayview Ave. Richmond Hill
Atvērts pirmd. — piektd. 7 — 10
sestd. 7 — 7 Tel. 884-5641
Īpašnieks D. Apenis
ED. TAURINS' Esso Service
663 Kingston Rd., pie Main St,. Toronto, Ont.
Tel. 691-9547
Atvērts pirmd. — sestd. 7 — 7
Īpašnieks Ed. Taurinš

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Vērotāja piezīmes

„NEPABEIGTĀS RINDKOPAS"

Šad un tad mūsu periodikā gadās sastapties ar rindkopām, kas šādā vai tādā veidā nav pabeigtas. Vai nu ziņotāju, vai darītāju vainas dēļ. „Nepabeigtas rindkopas" ir gan pašos ziņojumos, gan lēmumos un deklarācijās, kas ziņojumos atreferēti.

Ko sapratīsim ar rindkopu? Pēc rētorikas likumiem rindkopa izteic kādu pabeigtu domu. Ziņojumā laikrakstā rindkopa ir pabeigta un pati par sevi saprotama informācijas vienība. Bet kas tad būtu „nepabeigta rindkopa"?

Iepazīstoties ar pāris piemēriem, varēsim izprast kādu parādību gan žurnālistikā, gan sabiedriskā darbā. Šī parādība ir nevēlama un neattaisnojama kļūda. Vienu otru reizi aizrādīšana uz tādu var izlikties par tīšu kašķa meklēšanu. Taču lielas kļūdas izaug no mazām. Īpaši tad, ja nemācāmies mazās iepazīt.

Atreferējot 18. novembŗa atceres aktu Toronto, žurnālists, cita starpā, raksta: „Pirmais emocionālais pacēlums jau akta sākumā, pēc Kanadas himnas, bija archibīskapa A. Lūša lūgšana, kas arī bija atgādinājums neieieslīgt labklājības spilvenos un atcerēties to, ko aizmirst nedrīkstam."

Rinkopa nav „pabeigta", jo lasītājs jūtas neapmierināts. Neapmierināts? Par ko tad? Par to, ka viņš neuzzina, ko pēc archibīskapa domām nedrīkstam aizmirst.

Ja žurnālists būtu gribējis tikai pavēstīt par archibīskapa piedalīšanos svinīgajā aktā, to varēja izdarīt īsāk — ar citētā teikuma pirmo daļu. Turpretī, ja nu žurnālists pieminējis archibīskapa piedalīšanos plašāk, tad viņš nekādā ziņā nedrīkstēja liegt lasītājam uzzināt, ko tas pēc archibīskapa domām, nedrīkstētu aizmirst, lai varētu, piemēram, salīdzināt ar saviem uzskatiem.

Turpretī tādā gadījumā, ja archibīskaps nebūtu norādījis, kas ir tas, ko mēs nedrīkstam aizmirst, arī par to būtu jāpastāsta lasītājam. Piemēram: archibīskaps atgādināja to, ko aizmirst nedrīkstam, bet tuvāk nekā nepaskaidroja.

Cits „nepabeigtas rinkopas" piemērs nāk no Pasaules brīvo latviešu apvienības nesenās valdes sēdes. Tajā figurē Vācijas latviešu pārstāvja Ādolfa Šildes rezolūcija, kurā, cita starpā lasāms: PBLA savā valdes sēdē pārrunājot Latvijas diplomātijas darbību, izsaka vēlēšanos: 1) lai izveidotos ciešāka sadarbība ar citām centrālajām latviešu organizācijām, respektējot principus, kas izstrādāti agrākās sarunās."

Lasītājs un PBLA biedrs jūtas neapmierināts. Par kā diem principiem runāts rezolūcijā? Kādās agrākās sarunās, kad un kur tie izstrādāti? Kur šīs sarunas dokumentētas vai principi deklarēti? Visbeidzot — lasītājs gaužām nobažījies, kas notiks, kad šo — ar 13 balsīm, vienai atturoties, apstiprināto rezolūciju sāks tulkot un iedzīvināt? Vai būs vēl nešaubīgi atrodas pēdas no agrākām sarunām par principiem? Vai varēs vienoties, kādas sarunas vispār pieminētas rezolūcijā?

Lielas kļūdas izaug no mazām kļūdām, īpaši tad, ja nemācāmies laikus mazās kļūdas iepazīt.

SKELETS PAŠU PIELIEKAMAJĀ

Pēc ziņām latviešu periodikā, Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 22. novembŗa valdes sēdē „dzirdēja kritiku... par PBLA valdes priekšsēža U. Gravas rīcību aptaujā par sakariem ar okupēto Latviju. Vairāki runātāji kritizēja aptaujas principus, veidu un jautājumus un uz noteiktāko noraidīja domu, ka no izmeklētu aptaujas dalībnieku ierobežotā skaita (177) atbildēm drīkstētu secināt visu latviešu nostāju sakaru jautājumā." Periodikā gan piebilsts, ka „uz šīs aptaujas atbilžu pamata PBLA valde gan nekādus atzinumus vai lēmumus nav pieņēmusi."

Rūpīgi pārlasot trimdas periodiku, var secināt, ka PBLA valdes priekšēdim U. Gravam bija pamats domāt par pasaules latviešu uzskatu maiņām un par veidiem, kā šīs maiņas konstatēt. U. Gravas vadībā veiktā aptauja neizslēdz citas aptaujas citos latviešu „administrātīvos apgabalos". Tā neizslēdz arī citus rezultātus. U. Gravas vadībā veiktā aptauja ir pilnīga tajās robežās, kādas, izvērtējot šo aptauju, tika norādītas un par ko var pārliecināties arī mūsu laikrakstā.

Katra sabiedriska aktivitāte slēpj sevī ne tikai kļūdas, bet reizēm arī neveiksmes dīgļus. Piesardzīga un pamatīga plānošana vienmēr vietā. To it labi atceras, domājams, Kanadas latviešu sabiedriskie darbinieki, jo viņu pielieka-majā kambarī taču vēl joprojām glabājas visai neparasts skelets — tautiešu uzticētie paraksti un adreses uz lapām, kas domātas, pēc informācijas periodikā, kā apsūdzība par Pad. savienības genocīdu Latvijā resp. Baltijas valstīs.

Aivars Ruņģis

Sv. Katrīnu DV nodaļas vanadžu kopas Ziemsvētku laimi izmēģināja arī 5 g. vecais Roberts Savickis, lai iegūtu kādu no 300 laimestiem, kas atradās laimes ratā starp 900 lozēm. Roberts ir arī tautas deju kopas Jandāls jaunākais dejotājs.

Jaunatne nāk talkā

Tauta nezūd. Tauta izcieš gan spaidus dzimtenē, gan svešu zemju vientulību. Daudz dzirdēts sakām: „Cik tad nu ilgi, kad mēs nomirsim, mūsu bērnu bērni par latvisko gan vairs neinteresēsies." Kas tā domā — maldās, jo tieši tagad mūsu jauniešos sāk parādīties tāda nacionālā degsme, kāda pirms 10 vai 20 gadiem vēl nebija. Kā dzimtenē padomju jūgā atdzimst nacionālisms jaunatnē, izpaužoties starp māksliniekiem, rakstniekiem un dzejniekiem, kas nebaidās skaļāk pacelt savu latvisko balsi, tā arī šeit jau aizmirsts laiks, kad jaunietis nereti kautrējās no savas tautas un no savu vecāku valodas. Šodien arvien biežāk dzirdam mūsu jaunatni sarunājamies latviski, dziedot latvju dziesmas, vērojama interese par mūsu senču dzīves ziņu, tikumu un ētiku.

Laikā, kad vecākā paaudze, šķiet, pagurusi, it kā saredzot maz panākumu latvietības audzināšanā vai arī pati kļuvusi kūtra latvietības kopēja, jaunieši sāk arvien vairāk meklēt latvisko vidi un interesēties par mūsu tradicijām un tautas nākotni. Jaunatnes grupas, ieskaitot gaidas un skautus, nekautrējas dziedāt patriotiskas dziesmas.

Ir daudz piemēru par mūsu jaunās paaudzes nacionālo stāju: ļoti ietekmīgās Divreiz divi nometnes, Toronto latvisko zinātņu semināri — pašu jauniešu organizēti un vadīti, tautas deju grupas, kas trimdā dejo jau ceturtdaļgadsimtu un vēl arvien aug, daudzās koklētāju grupas, pieaugošais jauno dziedātāju skaits dziesmu svētkos, jaunatnes kongresi, jauniešu rīkotie sarīkojumi un tautas deju lieluzvedumi citu svētku ietvaros, piemēram, sarīkojumi Daugavas Vanagu dienās Milvokos u. c.

Latviešu jaunatnes salidojumos dalībnieki dodas pāri okeanam, ne jau bez personīgiem izdevumiem, lai brīdi būtu latviskā vidē. Dzird dažus iebildumus — „tikai uz uzdzīvi!" Šie iebildumi ir neloģiski, jo „uzdzīvi" taču varētu atrast uz vietas, vietējā vidē, bez neērtībām, laika un līdzekļu upurēšanas. Lai pavērojam dažus vasaras ugunskurus, kad daļa vecākā gadu gājuma ļaudis dziesmās vai citādi „noguruši", kamēr jaunieši līdz agrai rīta stundai vēl turpina dziedāt, un pa lielākai daļai tautas dziesmas.

Latvisko paražu kopēju Burtnieki kopas ietekmē Toronto radušies tautas garamantu un latviskās dzīves tikumu pētītāji un daudzinātāji vairākos lielākos latviešu centros, kur visur ar interesi piedalījušies mūsu jaunieši.

Mēģināsim saprast mūsu jauniešu ceļus, palīdzēsim tiem, jo viņi prasa pēc mūsu padoma un grib smelties no mūsu pieredzes, zināšanām un latviskā mantojuma. Jaunatne vēlas nākt talkā cīņā par Latvijas brīvu nākotni.

Dr. Auseklis Pērkons

Kubu atstājuši 700.000 bēgļu

Kubas bēgļi vēl arvien pārpilda lidmašīnas, lai labprātīgi sāktu trimdas gaitas ārpus savas dzimtenes.

Divreiz nedēļā lidmašīnas ar bēgļiem paceļas Havanā, Kubas galvaspilsētā, lai pēc lidojuma pāri Atlantijas okeanam nosēstos Madridē, Spānijas galvaspilsētā. Kubu atstāt nav nemaz tik viegli — uz izbraukšanas atļaujām jāgaida gadiem. Ja esi pieteicies izbraukt, jāzaudē pašreizējā darba vieta, jo Kastro valdība tādiem ļaudīm vairs neuzticas. Tikai īsi pirms izbraukšanas paziņo, ka atļauja piešķirta. Braucienam jābūt iepriekš samaksātam, ko parasti piederīgie un draugi Spānijā arī nokārtojuši. Bēgļu bagāža nedrīkst pārsniegt 44 mārciņas. No vērtslietām atļauj izvest vienīgi laulības gredzenu un pulksteni, pārējās vērtības Kubas valdība nacionālizē. Sākot ar 1965. gadu Kubas bēgļus divreiz dienā ar lidmašīnām pārveda uz Miami, Floridā, bet patlaban šādi lidojumi pārtraukti. Lēš, ka šādā ceļā Kubu atstājuši jau 700.000 bēgļu, kas ir vairāk nekā desmit procentu no Kubas iedzīvotāju skaita, kopš Kastro nāca pie varas.

V. A.

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
RĪKO
Jaungada sagaidīšanu
SVĒTDIEN, 31. DECEMBRĪ, PL. 8.00 VAKARĀ
Vietas pie galdiņiem rezervējamas, zvanot nama pārzinei, tel. 922-2931. Ieejas kartes $7.50, ieskaitot siltas vakariņas, iegādājamas līdz š. g. 25. dec. Vakariņas būs dabūjamas tikai noteiktā laikā, no pl. 9—10 vakarā. Piemērota mūzika.
■ Dekorētas telpas. Atspirdzinājumi. Šampanietis ■

Cērtiet paši savas
ZIEMAS SVĒTKU EGLITES
DRYSDALE FOREST FARMS AUDZĒTAVĀ.
1. Brauciet pa 400. lielceļu uz ziemeļiem līdz 89. ceļam. Pa šo ceļu pus jūdzi uz rietumiem un tad pus jūdzi uz dienvidiem līdz audzētavai.
2. Var braukt arī pa 48. ceļu uz ziemeļiem līdz BALLANTRAE, tad 2 jūdzes uz austrumiem un 1½ jūdzes atkal uz ziemeļiem līdz Brysdale Forest Farms eglīšu audzētavai.
Audzētava būs atvērta 16. un 17. decembŗa nedēļas nogalē.
Tel. 444-9159, 633-0371

125 BROADVIEW AVE.
Daugavas Vanagu nams **Tel. 465-5225** **Daugavas Vanagu klubs**
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJOTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis
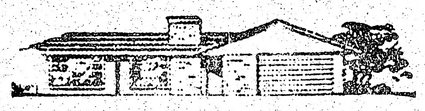
377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē viņa pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

VALUDE
DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

HERTA'S CERAMIC STUDIO
LATVISKĀ UN MODERNĀ KERAMIKA
Pieņem pasūtinājumus latviskām lampām, vāzēm u.t.t.
Tel. 293-9509
438-4457 *HERTA JAUNZEME*

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTU PĀRKARES (Soffit & fascia)

Īpašnieks Artūrs Mime
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984 38 Noranda Drive Toronto 15, Ont.

Fotografiski darbi ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa filmu laboratorija

Grāmatas Ziemsvētku dāvanām

Alma Richtere — Vētru laiks, dzejoļi	$5.00
V. Lesiņš — Vajātie, leģ. un nov.	$6.50
N. Kalniņš — Tikai saulei nav ēnu, rom.	$7.50
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā, sarkanbaltsarkanā, dzej.	$4.00
D. D. Morjē — Rebeka, rom.	$6.50
J. Babre — Ceļā uz Loreto, dzej.	$4.00
Aspazija — Sēklu trauks, lir. izl.	$1.75
A. Čaks — Zelta ielāps	$1.75
F. Bārda — Zvaigznes un zeme	$1.75
Z. Lazda — Dzīvības lauki	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē	$1.75
K. Skalbe — Klusa gaisma	$1.75
K. Kundziņš — Dieva stunda, dzejas	$3.00
K. Skalbe — Klusa gaisma, lir. izl.	$1.75
J. Jaunsudrabiņš — Saulē, lir. izl.	$1.75
A. Spekke — Rīgas slavināšana	$3.50
The Baltic States	$10.00
Z. Mauriņa — Bērza tāss	$5.00
J. Babre — Gaisma no austrumiem	$4.00
A. Erss — Muižnieki, rom.	$5.00
L. Zariņa — Sarkanā migla	$8.50
A. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$2.50
A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķe, romāns	$6.00
Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsaiņām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kara atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet
Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS DELICATESSEN
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 & 5

Speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana

Intertrade Express Corp., 125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010, kas speciālizējusies jau 23 gadus dāvanu sūtīšanā uz Pad. Savienību, ziņo, ka speciālie rubļu certifikāti ir labākā dāvana piederīgajiem Latvijā.

Speciālie rubļi ir četrreiz vērtīgāki par parastiem, tāpēc tie ir izdevīgāki. Saņēmēji ar tiem var iegādāties visu speciālajos Vneshposyltorg ārzemju valūtas veikalos par apm. ¼ no mantu vērtības parastajos rubļos. Priekšmeti, kas parastajos veikalos maksātu 10 rubļu, iegūstami par 2½, vai pat lētāk.

Certifikātus var izdevīgi apmainīt arī parastajos rubļos.

Speciālo rubļu cena ir $2.35. Jūs varat sūtīt, cik vēlaties, un tie tiek piegādāti jūsu piederīgiem 3 — 4 ned. laikā.

Pieprasiet jaunāko cenrādi un pārliecinieties, cik vērtīgi ir speciālie rubļu certifikāti.

Tukākai inform. rakstiet: INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd. Street, 5th Floor, New York, N. Y., tālr. 932-1539.

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz LATVIJU SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.
Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.
PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.
Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.
Speciālā rubļa vērtība ir $2.35
ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.
Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
caur
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
Fifth Floor
NEW YORK, N.Y. 10010,
tālr. 982-1530
Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.
Cenas US$
ZHIGULI VAZ 2101 $3,214.-
Pasūtot ZHIGULI VAZ līdz 30. novembrim, iegūslet $50. atlaidi.
MOSKVITCH 412 IZH $3,155.-
MOSKVITCH 408 IE $3,033.-
ZAPOROZHETS ZAZ 968 $2,026.
Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu ar automašīnu attēliem. Pieņemam pasūtinājumus arī DZĪVOKĻIEM.
PĀRSŪTĀM LIETOTAS DRĒBES.
Mums ir 23 gadu pieredze šinīs darījumos un mums ir tūkstošiem apmierinātu klientu.

Mūsu mīļā

DR. MED.

Mirdza Klints - Micolonghi

pēkšņi aizsaukta mūžībā.

Dzimusi 1923. g. 8. septembrī Latvijā,

mirusi 1972. g. 22. novembrī U.S.A.

Viņu piemiņā paturēs

tēvs, brālis, pamāte Paula, vīrs un abas meitas.

Grībēju tālajos laukos vēl iet,
Klausīties dziesmas, ko ziedonis dzied —
Satumša nakts . . .

DRAUDZĒŠANĀS AR KRIEVIEM ARĪ IZPLATĪJUMĀ

APOLLO 17 LIDOJUMS UZ MĒNESI

ASV astronauti Eižens Kernans, Ronalds Evenss un Dr. Herisons Šmits ar Apollo 17 uzsāka 6. decembŗa vakarā, ar 2 stundu un 40 min. nokavēšanos, lidojumu uz Mēnesi. Ar to Apollo Mēness programma izbeigsies šinī gadsimtā, kuŗā cilvēks pirmoreiz iekaŗoja izplatījumu. Mēness raķete ar astronautu E. Kernanu un ģeologu Dr. H. Šmitu nolaidās 11. decembŗa pēspusdienā uz Mēness virsmas, kur paredzēts uzturēties 75 stundas, šajā laikā tur veicot 22 jūdžu ceļojumu un savācot 200 mārc. iežu, kas varētu būt ap 3,7 vai 4,5 bilj. gadu veci, kā arī izdarot vairākus zinātniskus pētījumus.

Amerikāņi jau sesto reizi pastaigājas pa Mēness virsmu, kopš 1969. gadā astronauts Nīls Ārmstrongs pirmoreiz izkāpa uz Mēness. Ar E. Kernanu un Šmitu uz Mēness būs bijuši jau 12 cilvēki.

Pacelšanās no Mēness paredzēta 14. decembrī, lai pievienotos trešajam astronautam R. Evensam, kas visu laiku vada komandkuģi America Mēness Orbitā. Mēness ekspedīcijā astronautiem līdzi 5 mazas tuksneša pelītes, kas var iztikt ilgāku laiku bez ūdens. Pelītes atrodas uz komandkuģa stikla traukā. Atgriežoties un Zemes, tām izdarīs smadzeņu šūniņu pārbaudi, lai noteiktu, kādu ietekmi kosmiskie stari atstāj uz smadzenēm pēc lidojuma izplatījumā. Apollo 17 Mēness ekspedīciju paredzēts pabeigt 13 dienās ar atgriešanos uz Zemes 19. decembrī.

Apollo projekta direktors R. Petrone Vašingtonā izteicies, ka nākamais būs kopīgais lidojums izplatījumā ar ASV Apollo un krievu izplatījuma kuģi Sojuz, kad abu valstu izplatījuma kuģi lidojuma laikā sakabināsies, amerikāņu astronautiem un krievu kosmonautiem pārvietojoties no viena uz otru. ASV aeronautikas un izplatījuma lidojumu pārvalde (NASA) vēl paredzējusi 1977. gadā nosēdināt Marine raķeti uz Jupitera un Saturna, šo planetu tālākiem pētījumiem. NASA pētniecības programmā nākamgad paredzēts ierīkot arī ap Zemi orbitējošu izplatījuma laboratoriju.

Izplatījuma programma sākās ar krievu Sputņika uzlaišanu izplatījumā, kad palielinājās sacensība starp ASV un Pad. savienību, līdz beidžot miljoniem amerikāņu argumentēja, ka izplatījuma pētniecībai izdotās milzu summas (līdz šim 25,5 bilj. dol.) būtu labāk izlietojamas sociālām reformām tepat virs zemes. NASA budžets tagad samazināts no 5 bilj. dol. uz 3 bilj. dol.

Importēts dzēriens svētku galdam

Latviešu vecākai paaudzei vēl labā atmiņā būs iecienītais „Rīgas balzāms", kuŗu šad un tad pa lāsei vēl atved dzimtenes apciemotāji. Vēršama uzmanība uz līdzīgi rūgtenu vācu ražojumu— — „Fine Bitters", kas tagad dabūjams arī visos LCBO veikalos Kanadā par $3,70, importēts no Vācijas 12¾ unces tilpuma pudelēs ar 40% alkohola saturu. Šī dzēriena īpatnējā garša un aromāts veidots no 50 dažādiem dabiskiem augiem un saknītēm pēc speciālas receptes un domāts pirms un pēc maltītēm vai arī dažādu atšķaidītu dzērienu gatavošanai viesībām un laika kavēklim. Lietojams arī kā piejaukta garšviela „baltajiem dzērieniem", piemēram, vodkai. To ieteic arī likieŗa un boles gatavošanai. „Fine Bitters" pārstāve Toronto ir Hildegarde Everinga.

Rakstnieku cēliens Klīvlendā

Rakstnieku cēlienu Klīvlendā Apvienotās draudzes namā atklāja ALAs Kultūras biroja vadītājs M. Grīns. V. Baltiņa - Bērziņa referēja par visai interesantu tematu — Latviešu valoda un tās sargs. Referente kuplam klausītāju pulkam ļoti dzīvi stāstīja par mūsu valodas nozīmi un pasargāšanu, lai to runātu arī turpmākās paaudzes.

Turpmākās paneļdiskusijas par tematu — kāpēc latviešu prozu nav viegli tulkot svešvalodā — vadīja asprātīgi un veikli prof. Valters Nolendorfs. Kaut kā tomēr neveiklausītāju priekšā stājās H. Krūmiņš ar sešiem dzejoļiem, E. Andersone lasīja savu prozu, bet O. Jēgens uzstājās ar ironiskiem un satiriskiem dzejoļiem. V. Nollendorfs sniedza dzeju un drāmu. Dzejniece Janīna Babre šoreiz lasīja kādu stāstu par Aušvicas nometnes notikumiem. V. Baltiņai - Bērziņai bija dzejoļi, bet K. Ķezbera atsūtīto stāstu lasīja O. Jēgens. Rakstnieku cēliens jāuzskata par labi izdevušos. Ar uzrunu un pateicības vārdiem to beidza ALAs Kultūras daļas vadīja M. Grīns.

Ņujorkas DV apvienības tēlotāju mākslas sekcijas gleznu izstādi atklāja ALAs Kultūras biroja vadītājs M. Grīns, un tā notika Apvienotās draudzes namā, Klīvlendas DV apvienības protektorātā. Piedalījās četrpadsmit autoru ar 44 dažādās tehnikās gatavotiem darbiem. Tā kā paralēli izstādei vienās telpās notika blakus divi sarīkojumi — rakstnieku cēliens un Apvienotās draudzes dāmu komitejas tirdziņš, izstāde jāuzskata par labi apmeklētu, jo arvien pie gleznām kavējās apmeklētāji.

J. E.

Ciemiņi no Rīgas apmeklē Latviešu namu Toronto

Toronto no Rīgas ieradusies kāda kultūras darbinieku grupa 22 cilvēku sastāvā, to vidū arī kāds krievs un komūnistu partijas rajona pirmais sekretārs. Apmēram puse šās grupas dalībnieku otrdienas vakarā, 12. decembrī, ieradās arī Latviešu namā, kur pašlaik notika J. Dreifelda vadītais Toronto latviešu tautas augstskolas Latvisko zināšanu seminārs un semināristu eglītes vakars, pulcinot ap 70 jauniešu.

Plašākai latviešu sabiedrībai par šo apmeklējumu nekas nebija zināms. Latviešu namā bija galvenokārt pulcējusies mūsu jaunatne, bet pārējiem tas bija negaidīts. Vecākā paaudze, kam šajā laikā gadījās iegriezties Latviešu namā, brīnījās par dažām nekad neredzētām, gados vecākām personām jauniešu vidū. Jauniešu sanāksmē ar ciemiņiem no Rīgas demonstrētas trīs Latvijas filmas, starp tām rādīti arī Latvijas „ekonomiskie rajoni", atskaņota kokļu mūzika un dejotas tautiskās dejas. Beigās kopīgi nodziedāta dziesma Aijā, žūžū, lāča bērni". Rīgas viesi pasnieguši semināra vadītājam kokli miniatūrā un grāmatu par Latvijas mākslu, kā arī skaņu plates un albūmu ar tagadējās Latvijas skatiem.

Tajā pašā vakarā Latviešu nama trešajā stāvā bija vīru koŗa Viesturs Toronto vienības mēģinājums, kādēļ ciemiņiem no Rīgas bija iespējams aprunāties arī ar koristiem, un šo izdevību viņi labprāt arī izmantoja. Viņi iegriezās arī Toronto latviešu kreditsabiedrības birojā, kas darbojas turpat Latviešu namā līdz plkst. 8 vakarā, un aprunājās ar kreditsabiedrības pārvaldnieku A. Svenni, interesējoties arī par DV grāmatnīcu stāvu zemāk.

Rīgas kultūras darbinieku grupa, domājams, ieradusies pēc kanadiešu — Pad. savienības draudzības komitejas aicinājuma, lai pēc Toronto apmeklējuma viesotos arī Kanadas rietumkrastā — Vankuverā un Sanfrancisko, ASV.

Kanadiešu — Pad. savienības draudzības komitejas telpās, 55 Bloor St. W., trešdien pl. 7.30 vakarā izkārtota pieņemšana. Uzaicinājumu pa tālruni saņēmuši arī vairāki šejienes latvieši, to vidū arī daži mācītāji. Zvanījusi un aicinājusi kāda sieviete angļu valodā. Kultūras darbinieku grupa šajā pieņemšanā solījusies uzstāties ar priekšnesumiem.

Kultūras darbinieku grupa Toronto uzturēsies četras dienas, bet pirms došanās uz Toronto un Kanadas rietumkrastu vēl apmeklējuši Otavu un Montrealu. No grupas dalībniekiem daži iegriezušies arī pie Latviešu nama pārvaldnieces noskaidrot vairākas šejienes latviešu adreses un tālruņa numurus sarakstos, kas jau atradušies viņu rīcībā.

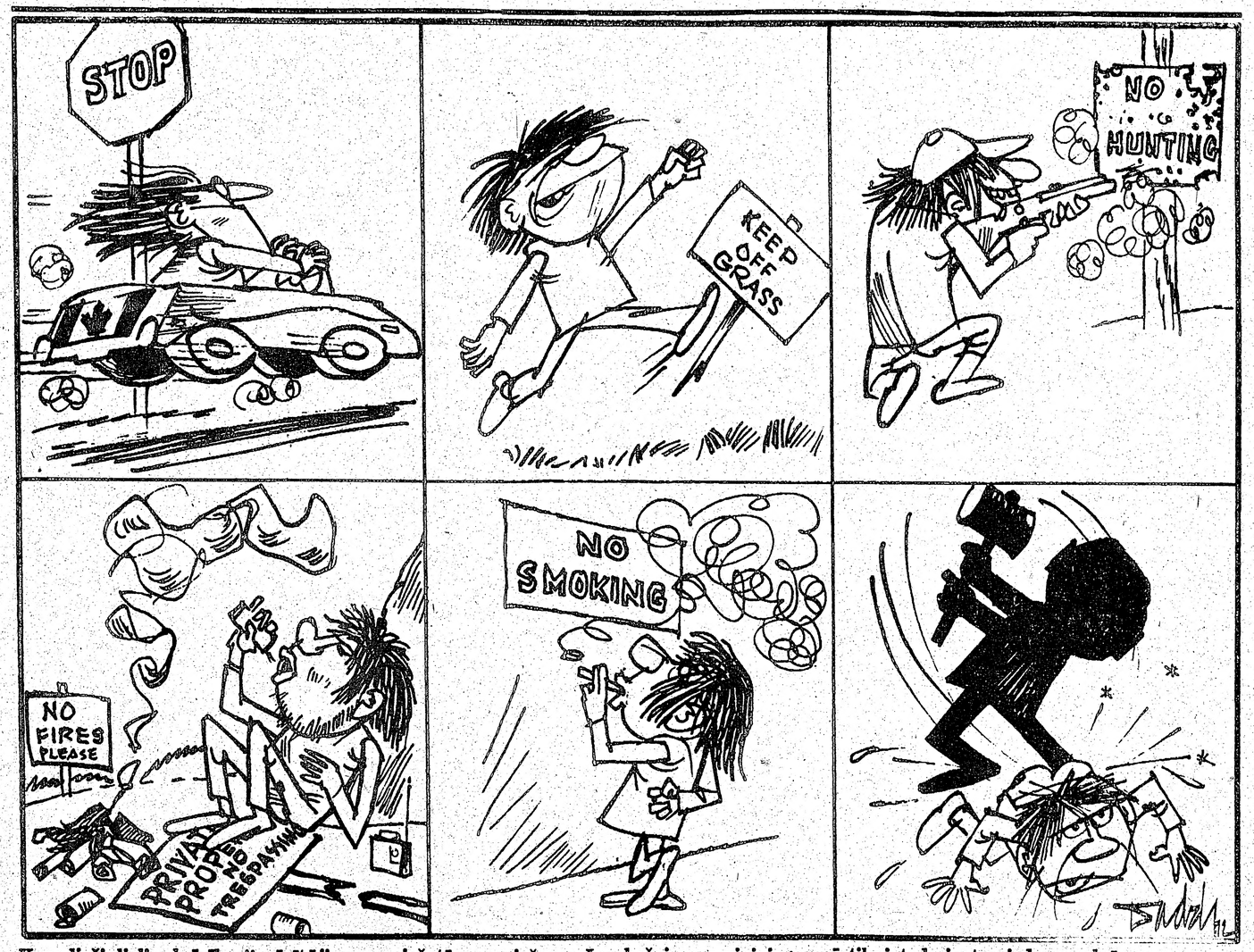

Kanadieši lieli „brīvības" cīnītāji un necieš tās apspiešanu. Ierobežojumus viņi iegaumē tikai tad, ja tos iedzen galvā.
Dadža zīmējums